

Kpeyama Kurd

Rojnameya Giştî ya Hefteyî

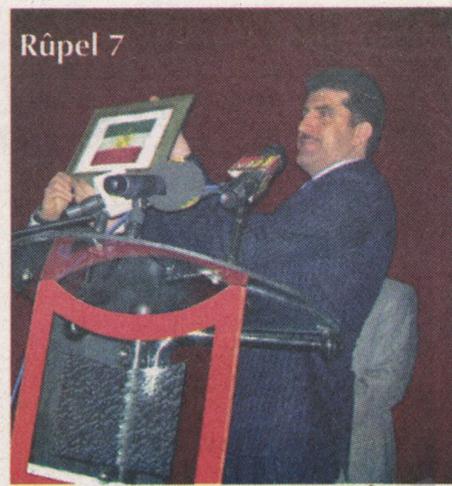
Hejmar 23 / Sal 1

11 .02.2005

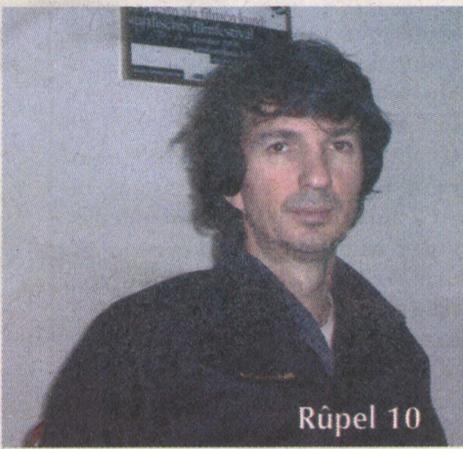
Kurdish weekly newspaper

Kurdische Wochenzeitung

Ala ku pêşengê Kurd Qazî Mihemed bexşî destê Mistefa Barzanî kiribû hate pêşwazîkirin

Nasnameya min a kurdî roleke giring di filmên min de dilîze

Kadîm Kan Yekîtiya Ewrûpa û polîtîka wê ya derve

Rûpel 4

Partiya Alman CSU: Welatê ku tehdîta êrîşê bike ji bo endametiya YE ne amade ye.

Rûpel 4

Ednan Hisên Wezîfeya li ser milê Ereba

Rûpel 6

Navçeyên Kurdî û Xirîstiyani li derdorê Mûsilê daxwaza avakirina parêzgeheke girêdayî Kurdistanê dikin

Rûpel 6

Bibîranîna Hemreş REŞO li Stockholmê Bû Bîranînek Jibo Hemû şehîdên Kurd û Kurdistanê

Rûpel 6

Kurdî Kurdistanê rojawan rejîmî Suriye protesto dikin.

Rûpel 17

Kurdan qedera xwe guhert

Di hîlbijartinên li Kurdistanê û li Iraqê Kurdan serkeftinên mezin bi dest xistin. Li gora dengên ku heta niha hatine hîlbijartin lîsteya Kurdan a hevbeş li seranserê Iraqê jî % 25-30 û li Kurdistanê jî li dora % 90 deng wergirtiye,

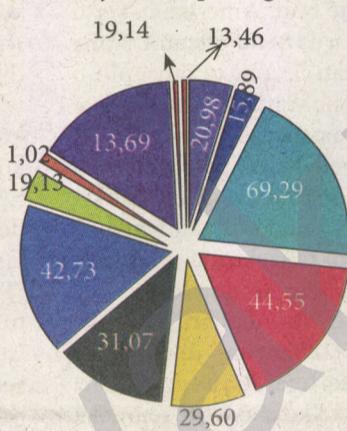
Lîsteya hevbeş li Kerkûkê li dora % 70 û li Misûlê % 65 deng wergirt. Bi vî awayî Kurdan him Walitiya herdu bajarên bidestxistin û him jî bê ku şik tê de bimîne peyama da hemû dost û dijminan ku Kerkûk û Misûl du bajarên Kurdistanê ne.

Di hîlbijartinên referandûmê de gel bi % 98,76 terciha xwe jî bo Kurdistanê serbixwe kir.

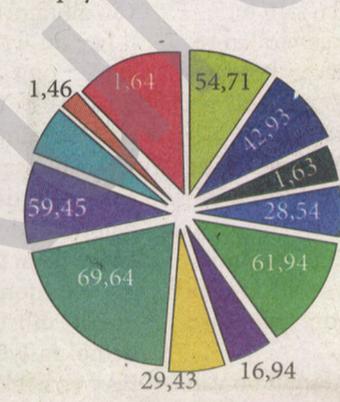
Li Kurdistanê piştî gihastina herdu parlamentoyan vî carê jî biryara yekîtiya herdu hikûmetan hat stendin. Êdî li Kurdistanê gelê Kurd bi yek parlamento û bi yek hikûmet dengê xwe digihîne dinyê.

Rûpel 3

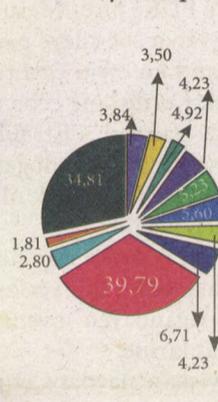
Koalîsyana Iraqê Yekgirtî

Hevpeymana Kurdistanê

Lîsteya Iraqê

- Fransa
- Danîmark
- Brîtanya
- Almanya
- Avûstûralya
- Amerîka
- Îrdin
- Tirkîye
- Swêd
- Sûriye
- Iran
- Hollanda

Prof.Dr. Udo Steinbach - Orient-Institut / Hambûrg

Kurd û endametiya Tirkîyê jî bo Yekîtiya Ewrûpa

Rûpel 5

Lokman Berzencî

Me dengê xwe da... Hûn ê ji bo me çi bikin?

Rûpel 2

Munzur Çem

Li himberî PEN a Kurd lîztikên qirêj

Rûpel 8

M. Silêman Torî

Dersên Zimanê Dayîkê (Kurdî)...

Rûpel 15

Selim Çürükkaya

Qey ez ha sekena ke mir e quwet bo

Rûpel 16

D 1.50 EUR, A 1.70 EUR, B 1.70 EUR, NL 1.70 EUR, CH 2.60 SFR
LUX 1.70 EUR, I 1.70 EUR, S 19.00 SKR, DK 14.00 DKR,
N 16.00 NOK, GB 1.10 £, GR 1.70 EUR

Zîhniyeta koledariyê ya dewleta Tirk, Globalîzm û azadiya Kurdistanê

Bayram Ayaz

Hilbijartinên li Kurdistanê û Irakê, muwazeneya (balansên) Rojhilata navîn ser û bin kir. Herêma êdî ne wek berî hilbijartinê ye, rewşek nu peyda bûye.

Hêzên statûkoperest hêviya xwe bi kaosê ve girêdabû. Hêzên demokrat, bi taybetî bizava Kurdistanê ji dixwestin ku hilbijartin bi serkeve. Xebata Kurdan û hêzên demokrat û liberal yên Irakî bi serket û encam da.

Ji vî serkevtinê herî zêde, dewleta Tirk aciz bû. Bi taybetî, xelkê Kerkûkê îdeayên Tirkan yên çewt hemî hîç û pûç kirin. Rastiya Kerkûkê mejiyê rayedarên Tirk tevli hev kir. Dest bi gefan kirin, zirtan dan. Hinek ji wan defa hewarê lê dan, ji leşkeran xwestin ku yekser dest bi şer bikin. Heftiya bihurî, rojeva dewleta Tirk û mijarên medya wan, hema bêje, serî heta binî Kerkûk, Dewleta Kurdistanê û daxuyaniyên Serokê PDKê birêz Mesud Barzanî bû.

Pêşî roja 26ê çileyê paşin generalan ragihand ku ew ti carî rê nadin ku dewletek Kurdistanê çêbe û Kerkûk bikeve destê Kurdan. Piştî hilbijartinan ji Serokwezîr R. T. Erdogan û Wezîrê Karê Derve A. Gul hinek qireqîr kirin û beyanên bêtalih dan.

Ev gef û zirtên wan hemî ji bo tatminkirina xelkê bû, yê ku wan bi xwe bi propagandayên şovenistî dijî gelê Kurd hasas kirine.

Nivîskarê navdar Çetin Altan ji bo van helwestên şovenist yên Tirkan dibêje: „Turkun Turke hamasî propagandasî“. Yanî propagandayê gernasîyê yên derewîn, vik û vala ku Tirk ji Tirkan re dikin, serê hevdu pê gēj dikin. Heftiya bihurî ji car din pêleke propagandayên wisa bû! Propagandayên wisa ji hertim li dijî Rumên Qibrîsê (Yewnanan) û Kurdan dikin. Yên Yewnanan zêde newêrin, maye destê wan de Kurd. Çawa be Kurd dewleta wan tune û endamê

Yekîtiya Ewropayê ji nînin. Tiştê wan zêde aciz dike û ditirsîne, hevpeymaniya nav Amerikayê û tevgera başurê Kurdistanê ye. Yanî tefaqa Kurdan bi globalîzme re, bi دنیا nu re!

Herî zêde general û sivilên xwedî mejiyê mîlîtarîst ditirsîn. Ev hêz li Tirkîyê oligarşî ne. Zîhniyeta vî oligarşiyê koledarî ye û îdeolocîya wan ji Kemalîzm e. Zîhniyeta koledariyê û Kemalîzm, her çiqasî xwe veşêrin jî, li dijî globalîzmê û demokrasiya global e.

G.W. Bush di axaftina xwe ya merasîma destpêka serokatîyê de, nexşeyê Globalîzmê, bi du durîşman dîyar kir, got: „Azadî ji bo herkesî“ û „Demokratîzekerîna cihanê“.

Afxanistan û Irak ji bo globalîzmê du numûneyên girîng in. Amerîka, filozofîya (siyaset û stratejiya) xwe ya nu li van her du dewletan gav bi gav bi cih dike.

Li van deran du rejîmên herî dîktator xwedî desthilatê bûn. Amerîka bi şer li van dîktatoriyan da û wan rûxand. Nuha li her du welatan jî qonaxa duyemîn li kar e. Yanî demokratîzekerîna dewletê û civatê. Ev qonax hêj jê re dem dixwaze. Heta zîhniyeta ku dîktatoriye xwedî kiriye bêhêz be jê re xebat divê. Azadkirina gel ji destê rejîma dîktator mehek najot. Lê, demokratîzekerîna siyasetê û civatê dê bi salan berdeham bike.

Di vî qonaxê de hilbijartin roleke dîrokî dilîze. Hilbijartin, di elfabeya demokrasiyê de tîpa, A ye, destpêk e. Eger welatek û xelkek bixwaze rejîmeka demokrat damezirîne, divê xelkê hîne hilbijartinê azad û yasayî bike.

Hilbijartinên li Kurdistanê û Irakê di dinyayê de hêviyek mezin û sempatiyek xurt peyda kir. Van hilbijartinan dan xuyakirin ku dê li vî herêma „azadî û demokrasi“ bikare bi cih bibe. Hêzên ku hewceyê azadî û demokrasiyê ne, (berî herkesî gelê Kurd), xwedî li vî stratejiya nu û guhertinan derketin. Vêca statûkoperest jî şerê vî stratejiyê

dikin, ji guhertinan ditirsîn. Li Irakê alîgirên Saddam û Zerqawiyê elqaidiyê dijî demokrasiyê ne. Tiştêkî balkêş e, dewletên ku naxwazin li Rojhilata navîn gelên bindest azad bibin û demokrasi xurt bibe, hêviya xwe bi Sadamiştan û Zerqawî ve girêdan.

Tirkîye jî vî şaşiyê kir. Helbet ev şaşî ji ber xwe ve derneket holê. Mejiyê siyaseta Tirkan vî şaşiya dîrokî bi wan dide kirin. Ev meji, zîhniyeta koledariyê ye. Dewleta Tirk bermayiyê Imparatoriya Osmaniyan e. Ji vî Imparatoriya ku mirov dibêje roj lê nedîçû ava, di destê wan de maye 700 hezar quadratkîlometer û bi qasî 3 hezar qkm jî ji bakurê Qibrîsê dagîr kirine. Ji axa dewleta Tirkîyê zêdetirê 220 hezar qkm axa Kurdistanê ye. Vêca Tirk naxwazin gotina Kurd û Kurdistanê bibihîsin, yekser cûdabûn û perçekirina Tirkîyê tê bîra wan. Dîroka wan dikeve bîra wan. Çawa gelên Afrîka bakur, Balkan û Arabistanê yek bi yek serhildan û Tirkan ji welatê xwe qewitandin, gihan azadiya xwe. Ev dîrok dikeve bîra wan. Bi vî yekê zîhniyeta wan ya koledariyê serî dide. Lê difikirin ku tew tenê Kurdên kole û Kurdistanê kolonî di destê wan de maye. Yekser hêrs dibin, dest bi zirt û gefan dikin. Jêdera gilî gotinên wan ser Mûsil û Kerkûkê jî ev mejiyê koledariyê ye.

Tirkan ev heştê û du sal in ji konjonktura siyasî ya dinê û Rojhilata navîn îstifadeyê kirin û desthilatdariya xwe ser serê gelê Kurd domandin.

Îro seredemek nu dest pê kiriye. Ew hêzên xwedî gotinê, êdî siyasat û stratejiya xwe guherîne. Ji ber şertê nu êdî azadî û demokrasi ji bo herkesî dixwazin, ev li berjewendiya wan e jî.

Kurd jî xelkê bindest in û Kurdistan welatekî dagîrkirî ye. Ev gel jî dixwaze azad bibe, li welatê xwe rejîmeka demokrat damezirîne, xwe bi xwe îdare bike û bi Tirk, Faris û Ereban re bi wekhevî û di nav aşitî û aramiyê de bijî.

Tirk dibêjin na. Vêca xwe dixin rewşek

pêkenîni.

Ew dibêjin, bila 70 hezar Tirkên Qibrîsê ser sê hezar qkm axa dagîrkirî dewlet daynin û bila 20-30 hezar Tirkmenên bi Tirkîyeyê ve girêdayî li Kerkûkê û deverên din bibin xwedî desthilatê. Lê wexta dor tê ser Kurdan, çavên wan kor dibe û jinûyê wan dişke. Qireqîr bi wan dikeve, dibêjin li Tirkîyê pîrseke wisa tune. Dibêjin, li Irakê jî Kurd nikarin dewlet daynin, divê ew di bin emrê Bexdayê de bin. Ev meji, bi rastî mejiyê koledariyê ye, mejiyê Siltanên Osmaniyan jî ji vî mejiyê nijadperestê Tirkîyê pêşverûtir bû.

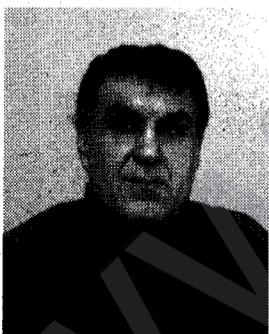
Ev tehlûkeyek e ji bî Rojhilata navîn û ev dijminatîya azadiyê, demokrasiyê û globalîzmê ye. Tirk divê vî zîhniyeta koledariyê biterikînin.

Şer û kampanyaya ku vî dawiyê Tirkan li dijî gelê Kurd û başurê Kurdistanê, bi taybetî li dijî birêz Mesud Barzanî li dar xistin jî vî zîhniyeta wan a kevnepêrest û nijadî tê. Lê zîhniyeta wan dê bibe mirina wan jî.

Bîreweriya Mesud Barzanî, bîreweriyeke hevde e. Ew ji bo azadiya Kurd û Kurdistanê kar dike û dixwaze li Rojhilata navîn demokrasi xurt bibe. Di nav cilên xwe yên pêşmergetiyê de pêşengîya modernîzmê dike. Armanca wî jî dewlet e, dewleteke Kurdistanê, modern û demokrat.

Ji xwe xeta têkoşinê di nav tevgera Kurd û Kurdistanê de jî êdî dê ev be. Azadî ji bo gelê Kurd hemî deverên welat û damezirandina dewleteke modern û demokrat li ser axa Kurdistanê. Xeta kurdewar û Kurdistanî ev e. Yê vî dixwazin û naxwazin roj bi roj ji hevdu cuda dibin. Yên nexwazin koruciyên siyasî ne. Kesên dibêjin em dewleteke Kurdistanê naxwazin hevalê Tirkên statûkociyî ne. Kurdên dilsoz divê xwe bidin ser rêça Kurd û Kurdistanîyê. Bedêleke xwe heye, lê rîya şan û şerefê ye.

Me dengê xwe da... Hûn ê ji bo me çî bikin?

Loqman Berzencî

Ji bo hilbijartinên ku li Iraqê çêbûn, piraniya medyaya cihanê anî zimên ku listeya hevpeyman ya hêzên

Kurd li gel listeya şîyan dimeşe. Weke tê zanîn listeya hevpeyman ya Kurdistan, wiha bi hêsanî nehatiye holê. Yek ji bîngêhên bîhêzbûna wê listeyê, yekbûna herdu partiyên Kurdistanî PDK û YNK bû. Piştigiriya gelê Kurdistan jî bo wê listeyê, garantîyek bû ji bo serkeftin û yekdengîya gelê Kurdistan û her wiha wefayek bû ji bo xwîna şehîdên Kurdistanê. Wisa diyar bû ku yekbûn, sedemêke mezin e ji bo serkeftinê. Di salên 1991-1992an de jî partiyên siyasî yên Kurdistan dibin sêwana Eniya Kurdis-

tanî de civiyan û bi wê hêzê Perleman û Hikûmeta Herêma Kurdistan damezirandin. Di wê demê de hemû dam û dezgehên rejîma dîktator ji Kurdistanê derxistin. Îro jî bi heman yekbûnê serkeftineke mezin ji hilbijartinan hat bidestxistin. Ev yekbûn nehezkir û dijminên Kurdan ditirsîne. Helwesta ku ji aliyê hêzên Kurdistanî ve hat nîşandan, bû sedema vegera Kerkûk û navçeyên din yên weke Xaneqîn, Mîndelî, Zerbatiye, Bedre, Cesan, şengal, Zemar û navçeyên din yên Kurdistanê. Vê yekbûnê dilê hemû Kurdên li her çar perçên Kurdistanê xweş kiriye û wênayê Kurdan li cihana derve jî pir xoşewîstir bû ye. Her wiha yekbûna Kurdan, dostên Ewropî û Emerîkî zêdetir kirin ji bo ku ew bikaribin baştir piştevaniya xebata rewşa ya gelê Kurdistanê bikin. Bi vî pîrbûnê beşdarbûna hilbijartinan diyar dike ku gelê Kurd, mileteke demokratîxwaze, mirovhez e û dixwaze li ser bîngêha berjewendiyên hevbeş, biratiyeke xurt

li gel cîranên xwe bike. Pêwîste partiyên Kurdî û bi taybetî jî PDK û YNK bi girîngîyê mezin temaşeyî helwesta wefadar ya gelê Kurdistanê bikin û vî helwestê zêdetir geş bikin. Divê ew di pêşerojê de bêhtir guh bidin dengê gel û bibin bersiva daxwazên wan. Lazîme ew li dijî nexweşiyên brokratîk û rotîna îdarî tîbikoşin ku hikûmeta yekgirtî ya Herêma Kurdistanê bibe nimûneya edalet û birêvebirina durust ya karûbarê mîletê Kurd. Pêwîste ew dilê xwe ji bo rexneyên hemwelatiyan vekin û wan hembêz bikin. Ew bi vî awahî dikarin bîngêhê serkeftina Hikûmeta yekgirtî ya Herêma Kurdistanê deynin. Weke tê zanîn sindoqên hilbijartinan dikarin çarenûsa kes û rêxistinên diyar bikin. Bi hêviya bicîanîna wan projeyên ku we di beyannameya hilbijartinan de diyar kiribûn. Emê bibînin ka hûn ê ji bo me çî bikin.

IMPRESSUM

XWEDIYÊ ROJNAMEYÊ
PEYAMA KURD VERLAG
PEYAMA KURD
THOMAS-MANN-STR. 22, 53111 BONN / GERMANY
FON: +49 (0)228) 18 00 654
+49 (0)228) 18 00 655
FAX: +49 (0)228) 18 00 656
WWW.PEYAMA-KURD.COM
INFO@PEYAMA-KURD.COM

REDAKSIYON

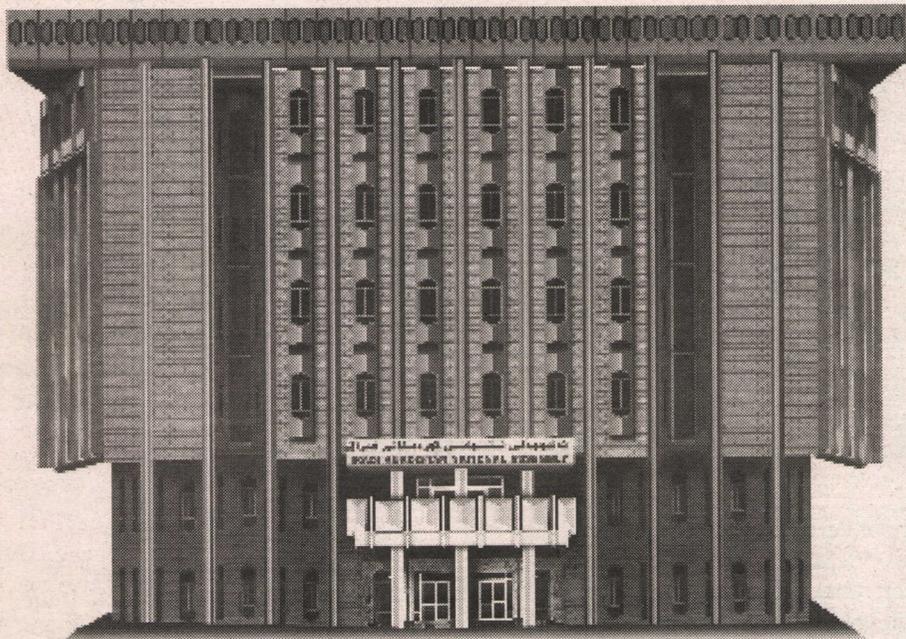
KURMANGIYA JORIN:
FADIL OZCELİK (EDITORE BAKIR, FO),
SIRWAN HECI BERKO (EDITORE ROJAWA U DIASPORA, SHR),
SIEEMAN ALXANI (SA), Z. PIRKEMAL (MAGAZIN U
BEHNVEDAN, ZP)

KIROKI (ZAZAKI):
SEVIXAN KURJI (EDITOR, SA)

KURMANGIYA JERIN:
DANA ALI, VENUS FAIG, SIMKAN AZIZ,
NIZAR ÇAF, COTYAR DARFROS, MANSUR SIDQI,
MUSTAFA ÇHIKATAY

PEYAMA KURD Î MAFÊ XWE DIBINE, KU NIVÎSÊN JÊ RE TÊNE
SANDIN, KURT BIKE. EW JÎ ALIYÊ RÊZIMAN U RASTNIVÎSINÊ
VE DÎ SERASTKIRINA BERHEMAN DE AZAD E. PEYAMA KURD
BERHEMA KU JÊ RE TÊ SANDIN Û SERÊ Î ÇIYÊKÎ DÎN HATIBE
RELAVKIRIN, NAWÊŞINE.

Kurdan qedera xwe guhert

Di hilbijartinên li Kurdistanê û li Iraqê Kurdan serkeftinên mezin bi dest xistin. Li gora dengên ku heta niha hatine hilbijartin listeya Kurdan a hevbeş li seranserê Iraqê ji % 25-30 û li Kurdistanê jî li dora % 90 deng wergirtiye,

Listeya hevbeş li Kerkûkê li dora % 70 û li Misûlê % 65 deng wergirt. Bi vî awayî Kurdan him Walitiya herdu bajarên bidestxistin û him jî bê ku şik tê de bîmîne peyama da hemû dost û dijminan ku Kerkûk û Misûl du bajarên Kurdistanî ne.

Di hilbijartinên referandûmê de gel bi % 98.76 terciha xwe ji bo Kurdistanek serbixwe kir.

Li Kurdistanê piştî gihastina herdu parlamentoyan vî carê jî biryara yekîtiya herdu hikûmetan hat stendin. Êdî li Kurdistanê gelê Kurd bi yek parlamentoyê û bi yek hikûmetê dengê xwe digihîne dinyê.

Hilweşandina sîstema yek partîtiya „sosyalist“ ji bo dinyê û hilweşandina dîwarê Berlînê ji bo Almanya çî ifade dike, encamên hilbijartinên li Kurdistanê û Iraqê jî bo gelê Kurd tê eynî wateyê. Bêveger, rê jî bo damezirandina Kurdistanê mezin vebû.

Encamên hilbijartinên li Kurdistanê û li Iraqê wê di 10ê mehê de bi awaayekî resmî bê eşkere kirin. Li gel vî piraniya sindoqan hatin vekirin û encam jî aliyê çavkaniyên cuda cuda tê eşkere kirin. Li gora rojnameya Britaniya li seranserîya Iraqê şîyan jî % 48-50 û Kurdan jî % 30 deng wergirtiye. Li gora van hesaban Kurd li Baxdadê di damezrandina hikû-

metê de wê roleke sereke bilîzin.

The Guardian îdîa dike ku peyamnêrên wan yên li Iraqê di destê rêvebirên Kurd û şîyan de reqemên encamên hilbijartinan dîtînin. Rojname radigihîne ku şîf dikarin di parlamentoya Iraqê de ji 275 kursiyên 135-138 heba bidestxin. Herweha Kurd jî 85-90 kursî qezenc dikin û jî bo damezirandina hikûmeta navendî wê rolek sereke bilîzin. The Guardian dinivîse koalîsyona ku serokatiya wê serokwezîr Ayad Allawî dike jî % 12-15 deng bidestdixin û di dora çaremîn de jî Partiya Komunîst ya Iraqê cih distîne.

Helwesta netewî xurttir dibe

Serkeftina di hilbijartinan de li temamiya Kurdistanê û dinyê jî aliyê Kurdan ve bi çêşeke mezin hat pêşwazîkirin. Hêvî û baweriya gelê Kurd ya bi pêşeroja xwe xurttir kir. Piştî hilbijartinên 30ê mehê bi çar rojan gelê Kurd mizgîniyek dîrokî jî devê serokê PDKê û sekreterê YNKê guhdar kir. Mesûd Barzanî û Celal Talabani piştî civînek herdu partîyan derketin pêşîya rojnamevanan. Mesûd Barzanî bi mizgîniyekê eşkere kir ku Celal Talabani jî bo serokkomar an serokwezîrtiya Iraqê namzetê Kurdan e. Bi berdewamî got ku jî bilî vî herdu meqaman tu tiştekî din qebûl nakin.

Di civîna çapemeniyê de Celal Talabani jî ragihand ku jî bo serokatiya Kurdistanê namzedê Kurdan Mesûd Barzanî ye. Herweha Talabani eşkere kir ku jî bo serokwezîrtiya hikûmeta Kurdistanê jî namzedê wan Nêçîrvan Barzanî ye.

Ji % 99ê Gelê Kurd Dibêje: SERXWEBÛN

Li gora encamên ne fermî, ji % 99ê gelê Kurd di referandûmê de dengên xwe ji bo Kurdistanê serbixwe daye. Di referandûmê de milyonek û 998 hezar û 61 kesî dengê xwe daye. Ji van dangan 4 hezar û 799 deng betal bûn. Ji be_darên referandûmê milyonek û 973 hezar û 412 kesên ango jo % 98.76 kesên e_kere kirin ku ew Kurdistanê serbixwe dixwazin. 19 hezar û 850 kesên jî dengên xwe ji bo Kurdistanê federal dan.

Encama referandûma ku li bajarên Hewlêr, Silêmanî, Dihok, Misûl û Kerkûkê hatibû kirin, jî aliyê serokê komîteya referandûma Kurdistanê Aso Kerîm ve hat e_kere kirin. Aso Kerîm

got: „Berî niha jî bo Kurdistanê serbixwe me îmze berhev kiribûn. Ev îmzeyên ku me di Sibata 2004an de kom kiribûn, me _and Neteweyên Yekgirtî, welatên Erebb, Ewropa û parlamentoya Iraqê. Di van hilbijartinan de firsenda ku bi dest ket me xwest bi kar binin û me biryara referandûmê stend. Bi vî referandûma ne resmî me xwest ku raya gelê Kurd fêr bibin. Bi vî referandûmê me daxwaza gelê xwe raxist ber çavê herkesî. Emê encamê referandûmê dîsa bi_inin ber destê Neteweyên Yekbûyî, welatên Erebb û Ewropa û Parlamentoya Iraqê. Em dixwazin ku ew guh bidin daxwazên gelê me.“

Dewletbûn mafê Kurdan e

Edîtorê
Malpera
Kerkûk
Kurdistanê,
rojnamevan
Arif Zêrevan li gel
serokê PDK
Mesûd
Barzanî
hevpeyvînek pêk
aniye

Edîtorê Malpera Kerkûk Kurdistanê, rojnamevan Arif Zêrevan li gel serokê PDK Mesûd Barzanî hevpeyvînek pêk aniye. Zêrevan, ew hevpeyvînin dibin navê „Xewna Mesûd Barzanî ji başûrê Kurdistanê mezintir e“ de belav kiriyê. Li gora Zêrevan, Barzanî ne bi tenê hesabê başûrê welat, lê belê ew hesabê tixûbên herçar parçeyên Kurdistanê ango hesabê Kurdistanê mezin dike. Arif Zêrevan tiliya xwe datîne ser birîna hemû kurdan û pîrsekê di derbarê rewşa Kerkûkê de dike. Serok Barzanî bersiva vî pîrsê bi van gotinan dide ku ew jî bo gelek rojnemayên tirkên bûn manşet: „Tenê mirin dikare rê li ber min bigire. Wekî dî ne mimkîne, kû hiç hêzek yan welatek wisa bike kû ez dest ji Kerkûkê berdim. Mustehîl e û ne mimkîne e kû em dest jê berdin û van hilbijartinan jî diyar kir ka nasnameya Kerkûkê çî ye. Dema kû me digot nasnameya Kerkûkê kurd e û Kurdistanî ye kesên kû bawer nedikirin û rastî nedidîtin niha dîtin ka rastî û nasnameya Kerkûkê çî ye“. Barzanî di berdewamiya axaftinên xwe de dibêje: „Bêguman Kerkûk dê di nav tixûbên Kurdistanê de be lê belê îdare wê hevbeş be. Barzanî di derbarê wezîfegirtinê de jî dibêje: „Ez pêşmergetiya xwe bi ti reîsan û bi ti serokan û bi ti tiştên dî

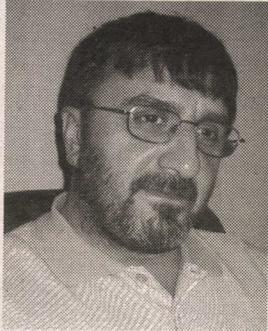
naguherim. Ez li kû bim her pêşmergeyê berê me. Ji bo kurdên beşên din jî serokê PDK wiha diaxive: „Miletê kurd yek netewe ye û yek millet e. Li her cihê kû desthilatiya min hebe yan jî ji min bê kû ez xizmeta neteweyê xwe bikim yan xizmeta birayên xwe bikim ezê xwe jê venedim. Li ser pîrsekê di derbarê serxwebûnê de jî Barzanî dibêje: „Avakirina dewleteke kurdî ya serbixwe mafê milletê kurd e. Dewletên cîran vî mafê me wekî gunehekî dihesibînin. Ez dixwazim vî perdeya „gunehkariyê“ bidirînim û jî wan re diyar bikim kû ev mafê me ye“. Ji bo rayedarên dewleta Tirk jî Barzanî wiha diaxive: „Ez dixwazim kû ew bi aqil bin û rastiya Kurdistanê û milletê kurd fêm bikin“. Serokê PDK li ser heman mijaran bersiva pîrsên rojnamevan M. Ali Birand jî dan û di bernameya zindî de diyar kir ku wî tu caran serxwebûna Kurdistanê weke xeyalekê nedîtiye. Barzanî di bernameya zindî de diyar kir ku ew Tirkiyê weke welatekî cîran û dost dibînin, lê belê ew naxwazin ne Tirkiyê û ne jî cîranên din destê xwe dirêjî karê wan yê navxweyî bikin. Li ser berendametîya jî bo serokkomariya Iraqê jî Barzanî diyar kir ku berendamê kurdan, Celal Talebani ye.

Yekîtiya Ewrûpa û polîtîka wê ya derve

Carna Kebaniyên malan parçên kincên kevn ên renga reng lihev didrûtin û çarşefek bi destdixistin.

Kijan reng zêde di destê wan de hebûya wî rengî tesîra xwe li ser parçê ku çekiriye nişan dida.

Kadim Kan

Eger em bi pîrsekê destpêbikin wê di cihê xwe de be. Polîtîka derve ya YE heye yan na?

Gelek çaran jibo polîtîkek hevbeş, di navbera çend dewletan de berjewendiyên aborî rolekî bingehîn dilîzin.

Di navbera dewletên ku sewiya aborî û menfaetên wan dîrî hevdûne, tîkiliyên siyasî herdem bi ahengî nameşin. Wek nimûne, di şerê Irakê de gelek dewletên YE bi DYA (Dewletên Yekbûyî yên Amerîka) beşdarî şer bûn û guhê xwe nedan xeta Almanî û Fransîziya. Ev jî nişandide ku polîtîkek yekgirtî ya YE hîn tune.

Di eslê xwe de, di nav YE lîga A û lîga B heye. Ewên ku di komika A dene hem bi aborî hem bi nifûsa xwe, gire girê (Babayê) Ewrûpa ne. Lîga B dewletên rojhilatê Ewrûpa û ewên navbera wan in.

Di navbera evên yekemîn de li gor pêşketin û hevalbendiya bezirganiyê, stratejiyek polîtîkî heye. Ev dewlet dixwazin di bin serokatiya wan de Ewrûpî li gel hevdû bin. Da ku karibin di seha aborî û polîtîkî de bi DYA û Çînê re rekabetê (berberiyê) bikin. Di cihanê de û bi taybetî di rojhilata navîn de berjewendiyên wan ne nêzî hevdû ne.

Balkêşe, ew dewlet û herêmên ku Amerîkî dixwazin li gor şertên aboriya nû û stratejiya xwe bigewrin, rejimên diktatorîne. Hîn balkêştire, Ewrûpiyên ku her dem ji xwe re dibên demokrat û humanîst dixwazin wan dewletên diktatorî li ser piya bihêlin.

Ji aliyê din ve ew dewletên ku li lîga B ne, polîtîkî wan a yekgirtî hîn nehatiye pêkanîn. Ji bo wê her kes ji aliyê xwe di YE de dide pey (Tenê di seha aborî de) girgirekên-dewletek mezin. Wek nimûne, dewletên Baltîk didin pey dewletên Îskandinavi. Romanya û dewleta Arnavut bi Fransîziyan re ne. Dewletên Yugoslavya kevn jî - bi Yugoslavya bixwe re - û Bulgarî, Slovaki tîkiliyên wan di nav YE de bi Almanya re bi qewînî hene.

Ew dewletên biçûk di nav YE de ji bo aboriya xwe diçin limanên xwe yên 70 - 80 sal berê. Ango, serê sed-sala 19an tîkiliyên wan bi kê re hebûn îro jî ligel wan in.

Li gor baweriya min, yek ji sebebê ku Amerîkiya dewletên Baltîk hetta Balkan kirin endamê Nato, an jî wan dixwest ku bibin endam, Ji

aliyê leşkerî û ewleyî ve baweriya wan pir bi YE nedihat. Ji bona wê jî dema ku pîrsgirêkên eskerî yan jî polîtîkî tîkî holê, dewletên biçûk û nû yên YE xwe bi Amerîkiya digrin. Başê Tirk, dewleta Tirka (DT) wek endamê Nato - ku di nav Nato de dewletên YE û Amerîkî pir li hevdû nayên - wê li kijan ligê de polîtîka bajo?

Tirk bi serê xwe tenhayî di lîga C de ye. Li gor pîrsgirêkên aborî û civakî eger dewletên lîga B li cihê xwe bijmêrin, xwe pêş nexin, ango li hêviya (!) Tirka bisekinin, wê Tirk di 10 salan de karibe xwe bighîne wan. DT-nebixêr em ji di nav de - bi nifûsa xweya 70 milyonî hema bêje bi qasî 10 dewletên ku di 2002an de bûn endamê YE, ye.

Mezinî û piraniya pîrsgirêkên DT ji hemiya zêdetirin. Tirk dixwazin bikevin nav YE lê naxwazin bikevin bin kontrola mekanîzmên qanûnî, aborî û demokratîk. Tirk dixwazin şêrinayî bixwin lê naxwazin şêrin bipeyivin.

Eger em dîsa vegehin ser bî-polîtîkiya derve ya Ewrûpiyan. Hinek dewletên Ewrûpa gelek cara nişan dane ku ji bazirganiya xwe pêve tiştên din ewqas ji bo wan ne giring in, ji bo wan demokrasî tenê bi kêrî Ewrûpiyan tê. Sinorê demokrasîyê jî bo wan li Yewnan diqede.

Di salên 90, di şerê Yugoslavya de YE tenê li şerê dinê heta Amerîkiya însiyatîv girtin destê xwe. Dîsa hinek dewletên Ewrûpî di çekirina sinorên rojhilata navîn de Kurd di cehnemê 100 salî de hiştin. Bi hindikayî mesûliyetiyek wan e ehlaqî heye. Bi dijminê netewa ku wan bixwe di bin lîgan de hiştin, şerme ku hîn jî dostaniyê bikin. Gerek mesûliyetiya xwe ya dirokî bigrin ser xwe û konferansek navnetewî ji bo Kurdistan li darxin. (Ez pir bawerim ku pîrsgirêka Kurdistan pîrsgirêka Kurda bixwe ye, lê mesûliyetiya tarîxî ji gerek neyê ji bîrkirin.) Eva ne xwestekê xeyalî ye. Wek misal Norwêç û Swêd ketin navbera Filistinî û Îsrailiyan ku karibin plana Oslo çêkin. Dîsa Norwêçî ketin navbera Sri Lanka û gerilayên Tamîl. Bi saya YN pîrsgirêka Tîmûr a rojava bi Endonezya re hel bû.

YE pêvistî bi polîtîkîkê bi biryar ji bo demokrasî û mafê mirovan heye.

Di wexta kolonyalîzmê de kolonyalîstiya xwe kirin û îro jî gerek demokrasî û humanîstiya xwe aşkere bikin.

Bi hindikayî tiştên ku ji wan tê xwestin, bila piştgiya dagîrkerên Kurdistanê nekin.

Partiya Alman CSU: Welatê ku tehdîta êrişê bike ji bo endametiya YE ne amade ye.

Serokê Partiya Yekîtiya Sosyal a Xiristîyan CSU Edmund Stoiber got, ku Tirkîyê tehdîta êrişkirina Iraqê kiriye û "dewleta ku tehdîta êrişkirinê bike ji bo endametiya YE ne amade ye".

Serokê Partiya Yekîtiya Sosyal a Xiristîyan CSU Edmund Stoiber got, ku Tirkîyê tehdîta êrişkirina Iraqê kiriye û "dewleta ku tehdîta êrişkirinê bike ji bo endametiya YE ne amade ye". Stoiber di civîna Partiya xwe ya li Passau de anî zimên, ku ew gotinê Serokwezîr Recep Tayyip Erdogan ên di derbarê Kerkûkê de wek midaxela Kerkûkê dinirxîne. Stoiber xwest ku Serokwezîr Gerhard Schroder û Wezîrê karê derve Joschka Fischer reaksiyona xwe li himber Erdogan nişanbidin. Stoiber weha got:

"Serokwezîr Erdogan, tehdît kiriyê ku ger Kurd di hilbijartinên Iraqê de biserkevin, ewê karibin midaxela Iraqê bikin. Serokwezîr Schroder û Wezîrê karê derve Fischer çima reaksiyonê nişan nadin? Piştî çiroveyek bi vî awayî gerek babeta endametiya Tirkîyê hatibe helkirin. Welatekî ku tehdîta êrişan bike ne amadeye ku tîkîve nav Yekîtiya ewrûpayê. Kultura Tirkîyê û kultura me ji hev cuda ye. Herweha komisyona YE jî aniyê zimên ku di derbarê mafên mirovan de kêmasiyên mezin hene".

Der Spiegel: Tirkîye plan dike ku bi hezar eskeran bikeve Başûrê Kurdistanê

Yek ji kovara navdar a Almanyayê Der Spiegelê, idîa kir ku Tirkîye bi mehane plan dike, bi 20 hezar leşkeran bikeve Başûrê Kurdistanê. Kovara Der Spiegel, di nivîseke xwe de, daxuyaniyên tehdîtkar ên rayedarên Tirk, ên berî û piştî hilbijartinên li Iraqê dinirxîne û dibêje: „Li gorî daxuyaniyên Serokwezîrê Tirkîye Erdogan û wezîrê karê derve

Gul, di rojê Tirkîyê de, li hemberî Başûrê Kurdistanê mudaxelayeke leşkerî heye.“ Di nûçeya Der Spiegelê de, tê îddiakirin, ku ev çend mehin, Tirkîye amadekariyan dike ku bikeve Başûrê Kurdistanê, lê belê, ji ber ku Emerîka naxwaze îmajê wê, ya demokrasîxwaz xera bibe, destûr nade Tirkîyê ku mudaxelayê herêmê bike

Bibe aboneya/ê Peyama Kurd

Nav / Paşnav:

Navnîşan:

USA, Kanada û Austuralya

6 mehan: 70, €

Salekê: 120, €

Elmanya:

6 mehan: 50,00 €

Salekê: 70,00 €

Commerzbank Bonn

V. Efe/Peyama Kurd

Konto: 1007947

BLZ: 38040007

Welatên Yekîtiya Ewropa

6 mehan: 60,00 €

Salekê: 90,00 €

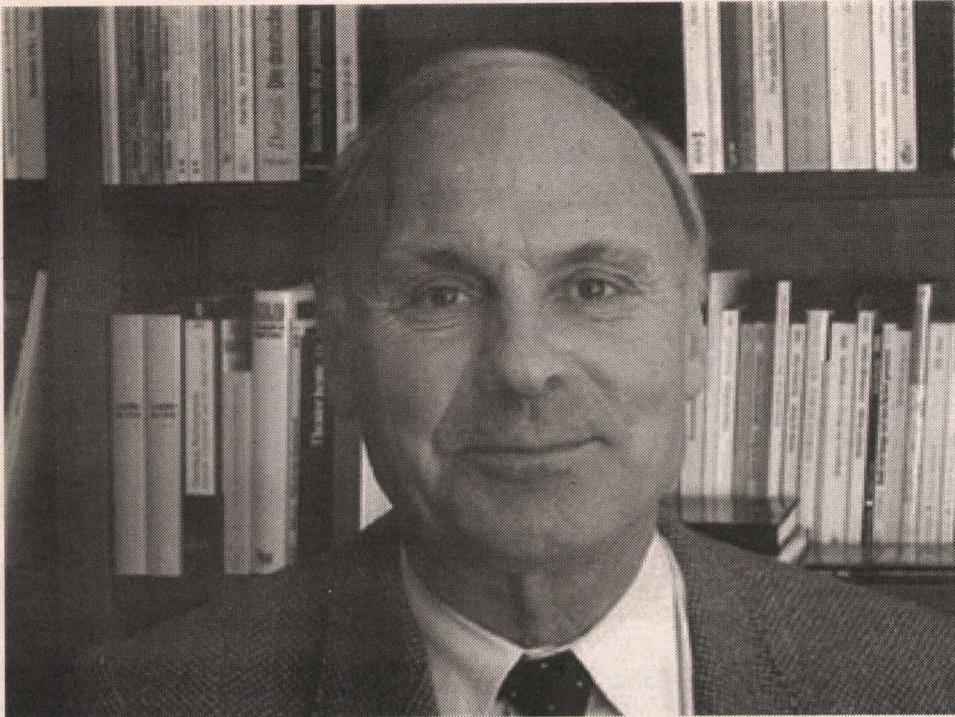
Konto:

V. Efe/Peyama Kurd

IBAN: DE38 3804 0007 0100 7947 00

BIC: COBADEFFXXX

Ji bo welatên din tîkiliyê bi rojnameyê re deynin.
Peyama Kurd, Thomas-Mann-Str. 22, 53111 Bonn, Germany
Tel.: +49 (228) 18 00 654 - 18 00 655, Faks: +49 (228) 18 00 656
www.peyama-kurd.com, eMail: info@peyama-kurd.com

Portre

Prof dr. Udo Steinbach serokê Enstituya rojhelat ya Almanya (DOI) ye. Ew di vê enstituyê wek zanyarê îslamê û politikwan kar dike.

Udo Steinbach di sala 1943 ande hatiye dinyê. Wî zanyariya îslamî û feylozofîya klasîk xwendîye, di navbera salên 1971-1975 an de Veqfa zanistî û politîk (SWP) de karkirîye. Udo Steinbach di sala 1975 an de muduriya redaksiyona Tirkî ya weşanên radyo ya Deutschen Welle, Köln kiriye û ji 1976 an vir ve jî serokê Estituya rojhelat ya Almanya (DOI) ye.

Çend berhemên Udo Steinbach:

- *Tirkiye û YE – Dirokê rast bixwinîn – 2004*
- *Têkçûna Amerîka li Iraqê – 2004*
- *Di Rojhelata navîn de nîzameke nû – 2003*
- *Tirkiye – Agahdari ji bo perwerdekirina politîkî – 2002*
- *Terorîzma Îslamî - 2002*
- *Îslam, mafê mirovan û şidet – 2002*
- *Fundamentalîzma Îslamî ya îro – 2001*
- *20 saliya şoreşa îslamî li Iranê - 1999*

Peyama Kurd: Di dîroka nêzîk de ferq û yekbûna nava Ewrûpa û Tirkiyê çawa meşîya?

Prof. Dr. Udo Steinbach: Em berî her tiştî problema giştî bînin ber çavan. Mustafa Kemal û Grûpa wî qerar standin ku konseptên îdeolojiyên Ewrûpa ji bo pêşvebirina Kovara Tirkiyê nimûne bigrin. Di vir de ez a muhîm li ser neteweperestî difikirim. Îdeolojiya neteweyî îdeolojiya bingehîn bû ku li ser hilveşandina Împaratoriya mîna Habsbûrge, Rûsî û Osmanliyan xwe berpêşbir û Kemalîstan ji xwe re Îdeolojiya Ewrûpa nimûne girtibûn. Ev tiştên nav Ewrûpa û Tirkiyê eynî bûn. Ferqên mezin ên di navbera wan de piştî herba dinyayê ya duwemin çê dibe, xuya dikin. Di herba duyemîn a dinyayê de, Tirkiyê cî negirtibû. Îşaretek neteweperestî di vir de ji bo Almanya û Ewrûpa katastrofê mezîn bû. Ewrûpa bi qetilkirina yahûdîyan neteweperestî kirin sūceki mezîn. Tirk jî di riya neteweperestî de bi planekî qetlîamî sedhezê Ermenî di salên 1915-1916 de qetilkirin û pîr jî sirgûn (nefi) kirin. Lê di katastrofa 1945 an de Tirkiyê cî negirtibû. Ew di tarîxek paş de, Tirkiyê û Ewrûpa di rêyek cuda de çûne. Ewrûpa li strukturên nû geriya, ewên ku serê netewê ne rola netewê bi şûnde xistin. Ji bo feydeyên strukturan multilîteral. Rola dewletê li ser gel û civakê kêm kirin. Tirkiyê dev ji Konseptên neteweperestîya Tirk bernedan. Tirkiyê

herdaim dewlet li ser civaka-gel xist, hikmê wê berdewam bû.

Di 1963an de, di navbera Tirkiyê û EWG (Civaka Aboriya Ewrûpa) de peymanek Assoziation (nêzîkî hevdû bûyîn) hat cihêkirin. Perspektîfa wan jî peymanek bû ku rojekê Tirkiyê bibe endamê YE. Ji vê demê û şûnde jî navbera T. û YE. de ferqên mezin di rola dewlet û netewê de berdewam kirin. Tirkiyê jî vê şûnde jî hikûm û zilma dewletê li ser civakê kêm nekir. Ewrûpa xwest ku, Tirkiyê di riya Ewrûpa de here, lê Tirkiyê dest bi neteweperestîya Tirk kir. Tirkiyê hetanî van salên paşîn jî nexwest di rêya Ewrûpa de biçê. Devlet kirin îlahiyek mezîn. Neteweperestîya Tirk nexwest ku hebûna xelqên din, grûpên olî bîn naskirin. Ji vir û şûnde jî navbera T. û YE. Problem çêbûn. Mîna mesela Kurd, heqê mirovan û şexsiyên din ûwd. bûn.

Dewlet li vira qerar dide ku kî Kurd e, yan jî azadiyek çawa, yan jî kîjan îslam? Bêguman di van rewşan de heqê mirovatî nayê xuya kirin, qise kirin. Loma çareserkerina van problemên di navbera T. u YE de manin. Di van salên dawî de nêzîkbûyînek di navbera T. YE. (Kriterien Kopenhagenê) de tê xuyakirin lê 80 saliya înkarkirina lédana ser Kurdan, rawestina heqên mirovatî û lédanan –êşkencan, di ciyekî de nayên jîbirkirin û ji holê rakirin.

Ji bo endamiya YE. Tirkiye hazire, di-

**Prof. Dr. Udo Steinbach –
Orient-îstitut / Hambûrg**

Kurd û endametiya Tirkiyê ji bo Yekîtiya Ewrûpa

kare şertên politîk û aborî bine cî?

Ez bawer dikim ku T. di nav van pênc salan de pakêtên reforman bi riya qanûn û Parlemenê çêkirine. Van Pakêtên reformê jî berê de ji hêla Ecevit ve hatibûn zimên. Paşê jî hêla AKP ve hatin pêşvebirin. Van Pakêtên reforman bi eslî li ser daxwaza YE. hatibûn çêkirin. Ev pakêt li ser heqên mirovan, li ser şertên Kopenhagenê, heqên insanan ê ferdî û hela etnîganda û piranî jî hêla hilqetan-dina –şûndeçûyîna militer di rewşa-jiyana politîk de. Li Tirkiyê van hikûmetên dawî li ser kaqizê û parlamenê qanûn çêkirin. Ez dibêjim ku, van pakêtên reformê di 17ê Ciriya Paşîn de ji hêla YE. ve hatin mukafaatkirin. Lê YE. kifşkir ku, ev reform gereke di salên pêşî de werin praktîzekirin jî. Niha jî pêşveçûna tîkiliyên nava YE û T. girêdayî praktîzekirina van reforman e.

Li gor fikra we mesela Kurd meseleki etnik e yan jî demokratîk-netewî ye?

Ez bawer dikim ku meriv nikare ji hevdû cuda bike. Li Tirkiyê pir grûpên etnikî cuda Cuda henin. Li T. îdeolojiya dewleta netewa Tirk kir ku grûpên etnik û olî jî şûnde bikevin û hebûna wan qapan kiribû. Ez bawer dikim ku di vê rewşa nû de cara yekeme ku elita Tirk qebûl dike, ku di Tirkiyê de mîna netewedewlet ne tenê Tirk dijîn, grûpên etniyên din jî dijîn. Lê bi rastî Tirkiyê dewleta pir xelqîn e.

Di lihevhatina T. û YE ya di 17. 12. 2004an de Kurd nehatibûn temsîlkirin û mesela Kurd jî nehatibû qisekirin. Hûn çawa dibînin?

Ez vava pir rexne dikim. YE gereke di vir de pir zelal be. Di lihevhatinê de gotina Kurd jî nehatibû qisekirin. Bawer dikim ku ev tawîzek YE. Ji bo T. bû. Divê ev mecbûren bê rastkirin û ji holê rakirin. Pêşveçûna li Tirkiyê bi zora YE hatibû dan. YE gereke di vê faza tevhevhatinê de ling şûnde bavêje û gerek ji bo Tirkiyê zelal nişan bide ku, di kîjan meselan de û çawa Tirkiyê xwe buguhere. Ew tiştên ku li parlamenê hatin qerarkirin, gereke ku werin praktîzekirin. Lê piranî jî ji hêla mesela heqên kultura Kurda.

Tirkiye gerek çî bike ku çareserkerina mesela Kurd ciddî bê girtin?

Ez dibêjim ku Tirkiyê li ser kaqizê çî qerar girtibe berî her tiştî gereke ew bîn praktîzekirin. Heqê Kurdane ku zimanê xwe ne tenê di jiyana pîrvat de, lê di nav malbatê de jî qisebikin, li hundur û tevayîya îdarî de jî gerek qisekirin û nivîsandina Kurdî heqê wan e. Heqên xwe yên kulture, weşanên xwe bi zimanê Kurdî çêbikin. Di

vir de du nixtreyên bingehîn; Kurd heqê xwe yê ku xwe politîk organize bikin, partiyên politîk saz bikin, yan jî ewên ku sazûnê gereke ji hêla arêna politîk de werin qebûlkirin.

Li gor fikrên we, divê di rewşa nû de wezîfeyên Kurdan çî bibin?

Kurd gereke tim meselan bînin zimên, nişan bidin ku çareserkerina mesela politîk li holê disekine û berdewam e. Lê Tirkiyê çend gav avêtiye, li praktîkê mesela apolitîk nehatiye çareserkerin. Li vir ez wezîfeya lobiyek Kurd a xurt dibînim. Li vir li Almaniyayê divê tesîrek mezin li ser şûra politîkaciyan li Berlînê bê çêkirin. PKK yan jî rêxistinên piştî wê, ji bo çareserkerina daxwazên Kurdan ne di cih dene. Ez bawer dikim ku Kurden li Tirkiyê xwe baştir organize bikin, baştir partiyên politîk saz bikin û ji bo daxwazên gel xebat bikin.

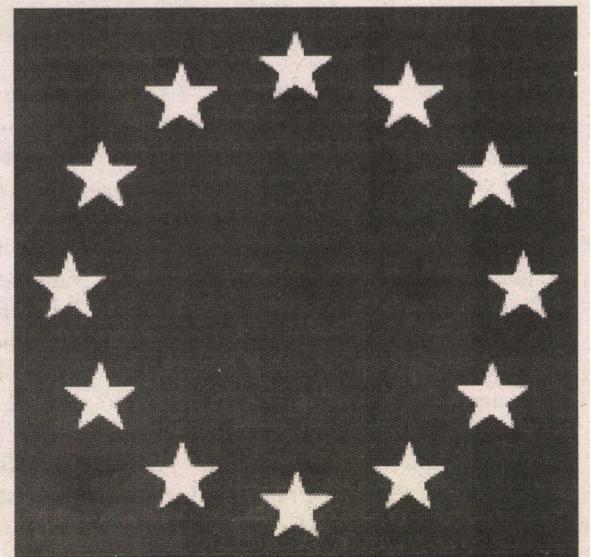
Li gora we divê wezîfeyên Kurden li derveyî welêt çî bin?

Seferî yan jî Eksilên bi zorê gereke ji bo Kurdan ji holê bîn rakirin. Tiştêkî weha gereke ji bo Kurdan cardin neyê mecbûrkirin. Kurden li Almanya û Ewrûpa gereke ji bo heqên jiyane di Tirkiyê de mîna herkesî xebat bikin û îmkanan dest xwe bixin. Ji bo organizekirinê şansên ketin dest Kurdan, gereke xweş werin praktîzekirin ku hikûmeta li London, Parisê, Berlînê ûwd. bala wan ji bo çareserkerina meseleya politîk were kişandin. Gerek were nişandayîn

ku organizeasyonên Kurd li vir jî bo çareserkerina mesela Kurd rolekî xurt dixwazin bilizin.

Ez bawer dikim ku her şîkil zor, çawa me di salên dawî de dîtîn, ji hêla PKK ve werin qutkirin, destberdan. Ew de Facto nika jî tune û meriv gerek ku ji bo çareserkerina konfliktên stratejiya politîk bigre ber çavan. Stratejiya militant-eskerî were berdan.

Hevpeyvîn: Hespî Aydın

Wezifeya li ser milê Ereba

Ednan Hisên

Ereb divê dawiyê li dijyatiya Kurd, Tirkmen, Aşûrî, Mesihî, Cihû û Êzîdiyan binin. Serokomarê Iraqê dibê ku Kurd be.

Hûn dixwazin ku Kurd wek Iraqî bimînin? Wê demê dev ji nêrînen xwe yê etnikî yê li dijî wan û ji hisên xwe yê nefret berdî. Hûn dixwazin, herêma Kurdistanê ya ku hûn bi navê bakûrê Iraqê dizanin, wek perçeyekî Iraqê bimîne? Wê gavê cudatîyê naxin navbera, Tirkmen, Aşûrî, Keldanî, Mesihî, Cihû, Saîbî û Êzîdiyan; bi wan re weke şirikên Iraqê yê ku bi qasî Ereben Iraqî xwedî mafî, pêwendîyan deynin. Çawa hûn ji wan dixwazin ku berpîrsiyariyên xwe bi cih binin, divê hûn ji ji niha ve van tiştan bikin perçeyekî ji nêzîkariyên xwe û derbasî destûra bingehîn ya ku wê çend mehekî din hazir bibe, bikin. Wek prensîb, tu kes ne xwedî mafe ku daxwaziya damezirandina saziyên siyasî ya wan Kurdên ku li ser erdên xwe yê dîrokî belavbûne asteng bike. Sîno-darkirina vî mafî, tê wateya amadekirina bingehê ji bo sîno-darkirina mafê daxwaza damezirandina saziyê yekgirtî ji bo dewletên Ereba yê ku di nava xwe de belav bûne. Her wiha ev tê wateya birîndarkirina mafdariya berxwedana bav û kalên me ya li dijî desthilatdariya Osmanî û Ewropîyan. Tiştê ji bo Ereba caîz e, ji yê din re ji caîz e. Kampanya ku niha bi piranî ji aliyê neteweperestên Ereba ve li dijî Kurdan tê birêvebirin ne

bi tenê li dijî prensîbên mafên mirovan, însaf û edaletê ye, lê ew her wiha li gel bangên parastina yekîtiya axa Iraqê jî di nava nakokiyê de ye.

Yekîti, bi zorê û şermezarkirinê çêdibe, ew bi hezkirin û wekhevîyê çêdibe. Hûn nikarin zarokên xwe yê mezî, mecbûr bikin ku ew heta bi heta li gel we bijî. Wê demê hûn bi çî mafî dixwazin miletekî mezî, li derveyî daxwaza wan mecbûr bikin ku di mala we ya mezî de bimînin? Gelo bi rastî hûn dixwazin ku Kurd weke Iraqî û Kurdistan jî weke beşekî Iraqê bimîne? Wê demê pêwîste hûn mafê cudabûnê bidin wan da ku bikaribin bi awayekî azad li ser pîrsa mayîna li gel Iraqê biramin û biryara xwe bidin. Bi tenê biryareke wiha dikare bibe bingeha yekîtiyê bi hêz. Eger em serokomarî an serokwezîriya kurdekî nepejirînin, emê kurdan bi çî awahî bikin Iraqî?

Kurdan xwestin li gel we di nava sistemeke federal de bimînin, lê we ev yek bi helwest û ramanên şoven pêşwazî kir ku ew dikarin bibin bingeha tevlihevkirina jiyana cîlekî nû.

Eger hûn dixwazin Kurd weke Iraqîyan û Kurdistan jî weke Bakurê Iraqê bimîne, bi kêmanî ramana ku serokomar an serokwezîrê welat dikare Kurd be bipejirînin. Her wiha, ev serok dikare di pêşerojê de Turkmen, Aşûrî, Keldanî, Xirîstîyan, Yahudî, Saîbî an jî Yezîdî be...

(Ev nivîs ji rojnameya erebî ya bi navê El şerq el Ewsed hatiye wergerandin. 5ê Sibata 2005)

Bibîranîna Hemreş REŞO li Stockholmê Bû Bîranînek Jibo Hemû Şehîdên Kurd û Kurdistanê

Swêd - Komîteya PDK-Bakur li Swêdê Serokê PDK-Bakur Hemreş Reşo bi bîranî. Di civînê de nûnerên gellek sazî û rêxistinên û herweha kesayetiyên naskirî beşdar bûn û dîtinên xwe anîn zimên. **Peyamên HEVKARI, FKKS, PDK-Bakur, PDK-Başûr, PSK, RSDK, VEJIN**, hatin xwendin. Herweha mesaja **Kemal Burkay** û gellek navdarên Kurd hatin xwendin. Di civînê de li ser navê hikûmeta Başûrî Kurdistanê **Nîsret Hacî rola Hemreş Reşo** anî zimên. **Hemîd Kilicarslan** di derbarê xebata **Hemreş Reşo** de axaftinek kir. Sekreterê Federasyonê **Hamîd Gewherî** û serokê **Hevkarî Mehmed Emîn** jî gotarên xwe xwendin. Di civînê de nivîskar û siyasetmedarên mîna:

Dr. Celadet Çeliker, Lokman Polat,

Kurdo Baksî, Malmisanij, Keya Îzol, Zeynealbidîn Zinar, Hamîd Kiliçarslan, Lutfî Baksî, Sidîk Bozarşan, Maruf Yilmaz, Şefîk Kaya, Reşîd Battê, Xalî, Îzol, Osman Karakus, Zinar Soran, Ferhad Aydın, Arîf Aydın, Medenî Aydın, Nezîr Şemikanlî, Selam Cezîrî, Qedîm Kan, Felemez Akad, Mahmud Kîper, Nedîm Dagdeviren, Eyûb Alacabey, Nezîr Akad, Laleş Qaso, Malmisanij, Abdullah Zaxuranî, Hamîd Gewherî, Mehmed Uzun (Selîm), Nedîm Dagdeviren, Azad (kurê Cigerxwîn), Ali Çiftçi..
Beşdar bûn

Ji aliyê din PDK-Bakur komîta Almanya jî di 19.01.2005 an de li bajarê Mülheim Rurh ê civîna bîranîna **Hemreş Reşo** li dardixe.

Navçeyên Kurdî û Xirîstîyanî li derdorê Mûsilê daxwaza avakirina parêzgeheke girêdayî Kurdistanê dikin

Rewşenbîr, şêx, mele û rîsîpiyên herêma Mûsilê li avahiya qeymeqamê de vera şêxan civînek li dar xistin û gazincên xwe yê di derbarê hîlbijartinan de pêşkêşî Komîsyona Bilind ya Hîlbijartinan kirin

PK. Peyamnêr
Rewşenbîr, şêx, mele û rîsîpiyên herêma Mûsilê li avahiya qeymeqamê de vera şêxan civînek li dar xistin û gazincên xwe yê di derbarê hîlbijartinan de pêşkêşî Komîsyona Bilind ya Hîlbijartinan kirin. Di civînê de nûnerên Rêxistinên Komelgeha Sivîl, yê Senterên Rewşenbîrî, Rîsîpiyên Herêmê, Mîrê Êzdîyan Tehsîn Beg, Keşe Mîkaîl Mitran Ebreşiyê Qoş û şêxan, meleyê mizgefta mezî Mele Yûnis amade bûn. Di derbarê encamên civînê de qeymeqamê şêxan Dr. Basêl Coqî daxuyaniyek daye malpera Peyamnêr û encamên civînê ragihandine. Li gora daxuyaniya Basêl Coqî, beşdarên

civînê gazinc ji endamên Komîsyona Hîlbijartinan kirine ku wan erkên xwe bi cî neanîne û li de vera Mûsilê sîndiq neşandine her deverê da ku ew bikaribin dengên xwe bikar binin. Her wiha beşdarên gotine ku pêwîste dengên wan li ser listeya Kurdistanê û ya Xirîstîyanan werin dabêş kirin, yan jî hîlbijartin li herêma wan werin dîbare kirin. Coqî wiha berdewam kir; „beşdarên daxwaz kirine ku pêwendiyên wan ji rêbertiya Mûsilê werin birîn û parêzgeheke din li hêla çepê (li bakurê Iraqê) ji bo wan were ava kirin û ew girêdayî Hikûmeta Kurdistanê bin.

Peyama Serokê Partiya Maf û Azadiyan HAK-PARÊ A. Melîk Fîrat, ji bo Mesûd Barzanî û Celal Talabanî

Iraq piştî helbijartina 30yê Çileyê Paşîn a 2005an ket qonaxek nû. Gelê Ereba, Kurd û yê din bi piranî beşdarî hîlbijartinan bûn û dengên xwe dan.

Bi raya me helbijartinên 30yê Çileyê Paşîn ji bo avakirina rejîmeke azad, demokrat û federalî li Iraqê gaveke dîrokî û girîng e.

Cenabê we û Partiya we di vê pêvajoya dijwar de rolek mihîm da ser milê xwe.

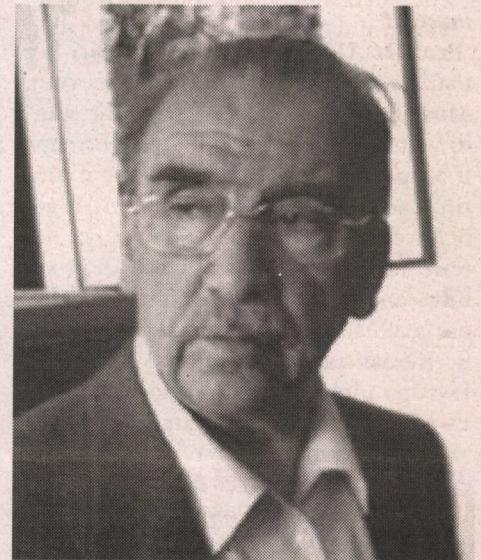
Bi pêkanîna yekîtiya hêzên Kurd ji bo helbijartinan, bi helwesta bi biryar li ser rewşa Kerkûkê û sekina li hember-erîşên der û dor, we û partiya we serê milletê Kurd bilind kir, dijminên Kurdan jî rûreş kir.

Ji bo van karên dîrokî carek din em we pîroz dikin.

Ji îro pê ve ji karên zor û zehmet li peşîya we ne. Ji bo azadiya gelê Kurd û demokrasîya li Iraqê hîn asteng xilas nebûne.

Em bawer in ku hûnê li hember van astengî û aloziyan jî bi serkevin.

Bi slav û rêz.

Abdulmelik Fîrat
Serokê Partiya Maf û Azadiyan (Hak ve Özgürlükler Partisi)

19:11, 2005 Feb 03

Serrastkirin

Di hejmera çûyî de sernivîsa gotara Dewleta Elî bi şaşî hatibû nivîsandin. Rastiya wê ev e: „Zibare û şevrok di jiyana kurdewarî da“

Ala ku pêşengê Kurd Qazî Mihemed bexşî destê Mistefa Barzanî kiribû hate pêşwazîkirin

Ew Ala ku pêşengê Kurd Qazî Mihemed bexşî destê Mistefa Barzanî kiribû, careke din li Hewlêrê ji aliyê serokê hikûmeta herêma Kurdistanê hat bilind kirin.

Peyamnêr

Bi amadebûna serokê hikûmeta herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî û hejmarek ji wezîran û parêzgera Hewlêrê, gelek ji kesên ronakbîr, nivîskar û rojnamevanên biyanî, Kurdnasên rojavayî, Wezaretê Rewşenbîrî ya hikûmeta herêma Kurdistanê, li bajarê Hewlêra paytext Mihricana Rewşenbîrî ya pêşengê nemir Qazî Mihemed, bi navê (Mihabad û Pêşeng Qazî Mihemed, Rewşenbîr û Ezmûn) hate li darxistin.

Di despêka Mihricanê de Korala Çarçira hat pêşkêş kirin û li ser giyanê pakrewanên riya rizgariya Kurdistanê xalekê bédeng hat rawestan. Piştê wezîrê rewşenbîrî yê Hikûmeta herêma Kurdistanê Samî şoreş, gotarek xwend û tede keyfxweşiya xwe bi amadebûna mêvanên ji derve û hundirê Kurdistanê diyar kir û rêzgirtina xwe ji bo xebat û ezmûna Qazî Mihemed pêşkêşkir.

Serokê Hikûmeta herêma Kurdistanê

Nêçîrvan Barzanî jî gotarek xwend û tede behsa ezmûna Komara Kurdistan ya bi rêbertiya Pêşeng Qazî Mihemed kir. Serokê hikûmetê, rola pêşeng Qazî Mihemed bi roleke bilind, nêtwî û dîrokî nirxand û got: "Pêşengê Kurd Qazî Mihemed Taca serserê wê serdemê ya xebata netewayetiya gelê Kurd bû"

Paşê gotara malbata pêşeng Qazî Mihemed ji aliyê Dr. Elî Qazî ve hat xwendin û bi navê malbata Pêşewa Qazî spasiya hikûmeta Herêma Kurdistanê kir. Di rûniştina diwemîn ya Mihricanê de, nivîskarê pirtûka "Komara Kurdistan li Mihabad" Wilyam Îgiltin li hola Sheraton babetek di derbarê pirtûkê de pêşkêş kir. Di wê rûniştinê de Consan Randil, Giwîn Robots û Cîrald şalyan jî amade bûn û birêvebiriya wê ji aliyê Dr. Kendal Nezan ve hat kirin.

Mihricana Mihabad û Pêşeng Qazî Mihemed, Rewşenbîr û Ezmûn li Hewlêrê sê rojan dirêj kir.

Li nexşeya Kurdistanê doz vekirin

Mihemed Eren

Li Tirkîyê wextê ku behsa navê Kurd û Kurdistanê tê kirin, rayedar û medyaya Tirkîyê wek ku cin û perizan li binê guhê wan dabe, dîn û har dibin. Ji mîzan û pîvanê dertên, êrişên tûj û tûnd dikin. Xeberên nexweş, gotinên kirêt dikin.

Ev çend roje ku li Tirkîyê, di ajandeka reklama benqekê de, nexşeya Kurdistanê, bixeletî hatiye xêz kirin û hatiye belav kirin. Ev yek, ji aliyê medyaya

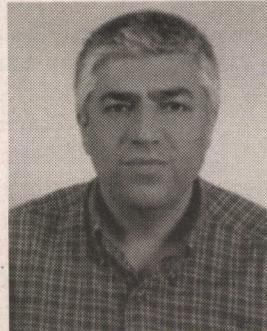
Tirkîyê ve hat belav kirin û bû meseleke mezin, ku serê birêvebir û rayedarên benqê xistiye belayê.

Di ajandaya(salnameya) sala 2005-an de ku ya Weqfa Kedkaran ya Benqa Îlerê ye, bi xeletî Nexşeya(xerite) Kurdistanê hatiye çap kirin. Piştî demekê birêvebirên vê weqfê ji vî yekê haydar bûne û ev yek ji aliyê çapemeniya Tirkîyê ve biberfirehî hatiye belav kirin. Şirove û nîqaşên kûr û hûr li ser hatin kirin.

Birêvebirên weqfê jî, diyar kirine ku ev yek bê haya wan çêbûye. Ji ber vî yekê, nerazîbûn û xemgîniya xwe eşkere kirine. Li ser vî yekê, Serdozgerê Komarê yê Enqerê xwestiye ku doz li van birêvebirên weqfê bê vekirin û ew bîna ceza kirin.

Namûsa Miletêkî

Dr. Felat Dilgeş

Di roja 04.02.2005an de, serê sibê di navbera 8-8:30 an de ez nûçeyên radyoyê gohdarî dikim. Radyoya bi navê Forest, ku yek ji radyoyên navdar ên xeberan a li Tirkîyê û her êvar xeberên kanal Dyê jî dide, wek radyoyek xwedênegiravî bêalî tê zanîn. Her sibe di vî saetê de nûçe û sernivîsên rojnameyên Tirkîyê û cihanê tînin. Wek her roj, spîkerê radyoyê her carê ji rojnameyêkê nûçeyan dixwîne, piçekê sîrove dike û derbasî xeberan rojnameyêke din dibe.

Di 4ê Sibate de, axaftin û nîrxandinên Mesûd Barzanî û Celal Talabanî yê li ser hîlbijartinan di hemû rojnameyên Tirkîyê de cih sitandine. Spîkerê radyoyê, gava qala daxuyaniya Mesûd Barzanî ya bi awayê, „Zû an dereng, belê wê Kurdistanê serbixwe rojekê ava bibe“ dike, gotina xwe weha dajo „Eger li der û dora we, timên taybetî yê ku li Bakûrê Îraqê wezîfe kiribin hebin, ji wan bibirsîn ka çawa van pêsmergên ku îro doza avakirina dewletê dikin, jin û keçên xwe pêskîsî timên me yê taybetî kirine.“

Hingê min erebe dajot, ji nişkave, wek ku xwîn hilkişê mejiyê min, çavên min sor bûn, dilê min teng bû, hisê min çû, hêsekê bi min girt, hindik mabû ez qeza bikim. Evqas jî bîedebî, evqas jî bêbavî, evqas jî teresî nabe! Tê rabî, di radyoyê de, hem jî di weşana zindî de, dev bavêjî namûs û şerefa miletekî. Talankar û dagirkerê ku ji namûs û şerefê par nesitandibû, weha bêperwa destdirêjî û zimanqêrêjiyê dikir.

Gelo di şûna vî pêxwasê Tirk de, zilamekî Kurd di weşaneke radyoyê de, rabûya namûs û şerefa Tirkan bikira pênc pere; dê û jin ji wan re bida ser hev, wê Tirkan çî bikira? Ez bawer im, eger ew Kurd li welatê Tirkan, an li Kurdistanê Bakûr bûya, wê tafîlê Tirkan bigirta ser wê radyoyê, nehêştina ku ew ji wê derê bi saxî derkeve; wanê ew Kurd li wê derê lînc bikira. Eger li dervayî welatê wan bûya, wanê ew radyo bida girtin û bi awayekî derbekî li wî zilamî bixista.

Baş e, ev Tirkên ha, wek millet ji Kurdistanê bi namûstir in? Ma Tirk miletek wûsa li ser namûsa xwe xwar in? Pîvana namûsê ji bo her milletî cihê ye. Eger pîvana namûsê, wek ku wî Tirk hov ê spîkerê radyoyê di axaftina xwe de anî ziman, li keç û jinên xwe xwedî derketin be, ez nebawer im li dinê tu kes bi qasî Kurdistanê bi namûs be. Heke na, evqas cînayetên namûsê li Kurdistanê çenedibûn.

Helbet pîvana namûsê ne tenê navrana jinê ye; namûs welatperwerî ye, li doza xwe, li welatê xwe, li gelê xwe, li axa xwe, li ala xwe, li ava xwe, li dîroka xwe, li zimanê xwe, li azadiya xwe xwe-

di derketin e. Milletê Kurd, bi taybetî li Başûrê Kurdistanê, bi salan bedelên gellek giran da û bi saya tekoşin û biryardariya xwe gihîşt roja îro. Wek ku vî Tirkê bêbav dibêje, eger Kurd ewqas li ser namûsa xwe xwar nebûna, hingê serok Barzanî qala dewleta serbixwe nedikir û bi milyonan Tirk ji van gitiyan nedibizdiyan.

Dewleta Tirk û berdevkên wê ji Kurdên kole, ji Kurdên stûxwar, ji Kurdên dîl û hêşir hez dikin. Wan tu carekê nexwest ku Kurd jî rojekê serbilind bijîn. Gava ku Kurdan dîlîti û koletiya wan qebûl kir, hingê Kurd birayê wan bûn, lê çaxê ku qala azadiyê û dewleta serbixwe kirin, hingê „bênamûs“ bûn. Çimkî wan jiyanek bi namûs, jiyanek bi rûmet û serbilind tucar layiqî Kurdan nedît. Wan hergav ji Kurdê xulam hez kir, ne ji yê azad.

Ji ber ku Kurdên ji Kerkûkê hatine derxistin di hîlbijartinê de dengên xwe avêtin û nûfûsa Kurdan li Kerkûkê pîrriyanê pêk anî, Tirkan dinya rakir ser lingan. Goya ku Kurdan avahiya demografîk a Kerkûkê xera kirine! Gava ku Saddam bi sed hezaran Kurdî ji Kerkûkê dertanî, li xwesa wan diçû, belê îro vegera Kurdan a ser axa xwe li zora wan diçe, wan dîn û har dike. Çimkî Kerkûk li ser deryayê petrolê ye, gava ku ev petrol bikeve destê Kurdan, nema êdî tu Kurdek dîlîtiya Tirkan qebûl bike û bi derewên wan bixape!

Kurdên Başûr, bi taybetî serok Barzanî tu carekê serî li ber gefxwarin û şantajê Tirkan dananî. Di roja herî xerab de, wî tasek ava sar bi ser dilê me de kir û bi mêranî namûs û şerefa Kurdbûnê parast.

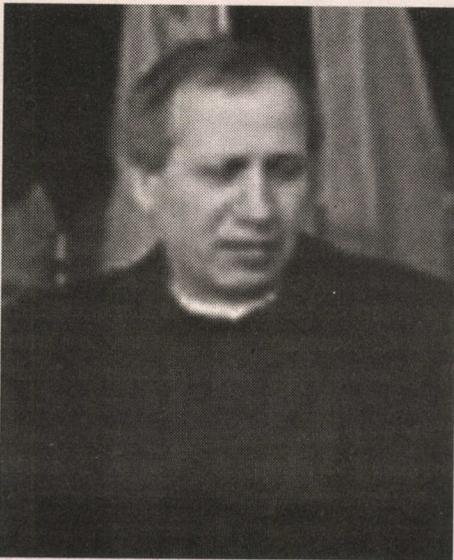
Belê ji serê çend salan ve ye axek mirinê bi ser Bakûr ve hatiye werkirin. Heta niha ne ji bo Kerkûkê û ne ji bo Kurdistanê xwepêşandaneke çenekirin, êrişkariya Tirkan şermezar nekirin. Xortên Kurdan ên ku heta çend sal berê, di riya zilamekî ku êdî bûye peyayê Tirkan de bi saxî canê xwe dişewitandin, îro ji bo welatê û namûsa gelekî deng û his ji wan dernake.

Xwedawo me çî kir, kî ruhê me wusa belas kirrî, hêviyên me kuşt û axa mirinê bi ser me de wer kir? Xwezî bi wî gelî ku bi ruhê xwe koletî qebûl nekiriye û dilê wî ji bo welatê wî lê dixê û nahêle ku bêbav dest û dev bavêjin namûsa wî.

Têbinî:

Dr. Felat Dilgeş ji bo Peyama Kurd lêkolîneke dîrokî bi navê „lavij-Mor Bassellios Şîmûn“ çêkiriye. Emê wê di hejmeta pêş de biweşînin.

Li himberî PEN a Kurd lîztikên qirêj

Munzur Çem

Çend roj berê, grûpek nivîskarên „Kurd“ daxuyayek derxistin û îlan kirin ku wana li Diyarbekirê, bi navê „PENa Kurd“ komelek saz kirine.

Gava ku meriv li ser vê bûyerê difikire, pirsra yekem a ku tê bîra meriv ev e. Gelo, PEN a Kurd tune ku wana PEN-ek nû saz kiriyê? Belê bi navê „PEN a Kurd“ PEN a me heye, ji 10 sal zêdetir kar dike, endamê PENa Internasyonal e. Her kes dizane ku PEN a Kurd di aliyê kar û xebatê de gelek jar e, di nav PEN ên cihanê da bi nav û deng e, xwediyê prestîjek giranbuha ye. Ez bawer im, bala xwendevanan ji kişşandiyê, di van karan de du tişt henin ku meriv nikare wek tiştên normal binerxîne.

1. Ev kar ahlaqî niye 2. Ev kar huquqî niye.

Ahlaqî niye, ji ber ku hurmeta van kesan ji endamên PENa Kurd ra tune. Eger hebûya wana bi aynî navî komelek nû saz nedikir. Huquqî niye, ji ber ku min

li jor jî got, PENa Kurd ji 10 sal zêdetir e saz bûye, resmî ye, bi kar û xebata xwe jî hebûna xwe îsbat kiriyê. Loma jî mafê kesî tune ku bi navê wê komelek din saz bike. Tiştên usa dizîtî ye.

„PEN“a ku li Amedê hatiye damezrandin, Edîp Polat sekreterê wê ye. Çend meh berê, di derheqa vî karî da min ji wî camêrî ra nameyek nivîsand ku karê ku ew dixwazin bikin tiştek nebaş e, gere dev ji vî karî berdin. Haya min jê heye; gelek kesên din jî di vê çarçeweyê da nerînen xwe eşkera kirin. Dîsa nêzîkî 9 mehe ku Komîta Birêvebir a Pena Kurd, bi wan ra dide-distîne û dibêje ku „Eger guhartina cihê PENê hewce be jî, gere ev babet di kongreya PENê da bê niqaşkirin û biryarek meşrû bê girtin. Wek din dubendiyek bêmane wê bikeve nav nivîskarên Kurd û zerar bide PENê û gelê me. Lê mixabin, wan camêran guh neda kesê, bi zanayî ev gav avêtin.

Kesên ku li pêşiya vî karî da ne, ji wan yekî jî Edîp Polat e. Min çend meh berê ji wî ra nameyek rêkir û dîtînen xwe bi kurtayî usa anîn zimên:

„... Lê ez xwe bi xwe difikirim û dipirsim ku hevalên Amedê ji bo çî di destpekê da cihê PENê dikin rojevê? Ji bo çî ewqas ecele daxwaz dikin ku Pen a Kurd here Amedê? Gava ku PEN a Kurd li Almanya be, çî zerara Kurdan tê da heye? Eger guhartina cihê hewce be, ji bo çî Hewlêr, Silêmanî, Duhok yan jî Mahabad na, tenê Amedê?

Em bêjin ku li gor hevalên Amedê, Amed baştir e û loma pêşniyarek usa dikin rojevê, lê usa be jî hewce niye ku nivîskarên Kurd ên ku tekiliya xwe bi PENê ra heye, hemî li ser bûyerê bisekinin û biryarek kollektîf bidin?

Birêz Polat, PEN a Kurd, li Almanya 10 sal zêdetir e hatiye damezrandin. Piştî kar û xebatek giranbûha jî aliyê PEN-

Internasyonalê va wek endam hatiye qebûl kirin. PEN a Kurd, heta ku gihîşt rewşa îroyin, di gelek astengiyan ra derbaz bû. PEN saziya yekemîn e ku ji hemû parçeyên Kurdistanê û ji welatên din Kurd tê de cih digirin. Loma, parastina yekîtiya PENê, zaf giring e. PEN a Kurd, îro gelek aktif e, ji bo gelê Kurd xizmetên baş dike. Li gel PEN-Internasyonal xwediyê prestîjek mezin e. Bi gotinek din, Pen a Kurd, saziyek runiştî ye, xwediyê tecrubeyek giranbuha ye.

Qet şik tune ku gelek tiştên ku PEN a Almanya dike, eger PEN li Amedê be nikare bike. çima?

1. Hevalên Amedê, qasî hevalên Almanya di derheqa vî karî da xwediyê tecrubeyê nînin,

2. Hevalên Amedê, di aliyê kadroyên xebatê da (bi taybetî jî kesên ku zimanên ku wek zimanên internasyonal tînen hesabandin dizanin) bi qasî hevalên Almanya xwediyê îmkanan nînin,

3. Hevalên Amedê, bi qasî hevalên Almanya nîkarin bi rehetî hem bi Kurdan ra hem jî bi nivîskarên miletên din ra bikevin tekiliyê. Çûyin, hatin û tengasiyên din, rê nadin vî tiştî.

4. Ji hemiyar muhimtir jî, dewleta Tirk tahammulî karê PENê nake û eger PEN li Diyarbekirê be, bi sedan astengiyan wê derxe holê.

Tu dibêji ku „Tirk dixwazin PEN were Amedê, lê Kurdên Elmanya yê sargûnê naxwazin!“ Ma tu Tirkan nas nakî, nizanî ji bo çî dixwazin ku PEN here Amedê birêz Polat? Qet şik tune ku niyeta wan pak niye. Ew dixwazin PEN here Amedê ku bête kontrolkirin û karê PENê xirav be.

Bêguman heqê endamên PENê ye ku cihê PENê jî tê de hemû pîrsgirêkên xwe bikin rojevê û li ser biaxifin. Lê, her gav gerek di wextê xwe da bê avêtin û li gor

ûsulê be. Gere hemû endam û dostên PENê usa hereket bikin ku zerar medîni yekîti û xebatê. Kêmasî hebe jî, yekbûyîn ji parçebûnê çêtir e. Ez hêvî dikim ku hemû nivîskar û rewşenbîrên Kurdan wê rastiye jî xwe bîr nakin, pêşniyaz û daxwazên xwe nakin sebebê dubendî û parçebûnê, ji bo xurtkirina kar û xebatê dest didin hevdu.“

Li gor agahdariyên „PEN“a ku li Amedê hatiye damezrandin, dixwaze bibe endamê PEN a internasyonal. Û ihtîmal e ku piraniya kesên derûdora wê PENê nizanin, lê yê ku pêşbiriya vî karî dikin, baş dizanin ku ev mumkun nîne. Çima?

1. Kes, PENa Kurd a ku 10 sal zêdetir e kar dike û gelek jî aktif e, ji endametiye dernaxe, komela çend kesên Amedê wek endam qebûl nake.

2. Wek ku min li jor jî got, navê Komela Amedê li gor huquqa navneteweyî meşrû niye.

3. Li gor destûra PENa Navneteweyî jî endambûna vê komelê dîsa bê îmkana e.

Eger rewş usa ye gelo ma ev komel çima hatiye damezrandin, wê çî bike? Ev

komel, nişanî nivîskarên cihanê bike ku di nav nivîskarên Kurd da yekîti tune e, ew li hev nayên. Gava ku li her derî nakokî derket holê, PENa navneteweyî bêzar be û PENa Kurd ji endametiye derxe. Gava ku usa bû, wê nivîskarên Kurd ra bêjin ku, hûn ku li ser axa kîjan dewletê dijîn, hewceye ku bibin endamê PEN a wê dewletê. Yanî Kurd ancax dikarin bibin endamên PEN a Îran, Suriyê, Tirkiyê, Iraq, Ermenîstan, Gurcîstan û yê din.

Bi kurtayî ev kar, karek qirej e û bêhnek pîr xirav jê tê.

Welatparêzên Kurd, Ji PENa xwe ra xwedî derkevin!

STAR

GASTRONOMIE HANDEL

Tevi 300 celeb male xwe di xizmeta we deye!

- DÖNER PRODUKTION
- LEBENSMITTEL
- VERPACKUNG
- GETRÄNKE
- GERÄTE

- HÄHNCHEN DÖNER
- PUTEN DÖNER
- MIX (HÄHN-PUTEN)
- KALB (SCHNITZ)

- Penir ● Thunfisch ● Champignons ● Schinken
- Salami ● Paprika Streifen ● geschälte Tomaten
- Pizza Sauce ● Peperoni ● Pizza Box ● Pommes
- Alufolie ● Essig ● Salz

ABHOLMARKTPREIS
Öffnungszeiten: 08:30 - 18:00 Uhr

	€	Stück
Pizza Käse-Gouda (%48):	3,09	
Thunfisch-Dose(2,65 gr.) LA PERLA:	4,49	
Puma Feta Rot (20kg.- Netto 16 kg.):	39,99	
Essig (10lt.-%5):	4,99	
Salz (10kg.-Eimer):	5,50	
Mayo Hamker-(10kg.-Eimer):	11,99	
Ketchup Hamker- (10kg.-Eimer):	11,49	
Pommes (10 kg. Karton-4x 2,5 kg.):	6,99	
Schinken (kg. Preis):	1,89	
Putenschinken (kg. Preis):	4,49	
Salami (kg. Preis):	4,19	
Pizza Box: 20x20x3:	0,071	
Pizza Box: 24x24x3:	0,083	
Pizza Box: 28x28x3:	0,10	
Pizza Box: 26x26x4,5:	0,10	
Pizza Box: 28x28x4,5:	0,111	
Hamburger Box:	0,03	
Menüteller:	0,10	
Alufolie (1500x30 cm):	4,75	

Not: Yen ku male xwe bi xwe biven di %7 erzani heye!

OFIRMA STAR KALITE YE!
OFIRMA STAR ERZANIYE!
OFIRMA STAR QASI TELEFONEKE NEZI WE YE!

Adresse: Windelsbleicher Str. 180
33659 Bielefeld
Tel.: 0521/ 5227366-77
Fax: 0521/ 5227388
Mobil: 01797805900

Balefirgeha Hewlêrê dest bi kar kir

Roja sêşemê 08.02.2005an seet 10.00ê sibehê ji Balefirgeha Hewlêrê ya Navnetewî balefireke sivil firiya paytexta Urdunê, Amman. Hemwelatiyên Kurdistanê û Iraqê êdî dikarin bi riya Balefirgeha Hewlêrê ya Navnetewî bifirin Suriyê û Urdunê. Li gora agahdariyan, di demeke nêzîk de wê êdî rêwiyên kurd û biyanî bikaribin yekser ji gelek welatan li Hewlêrê dakevin.

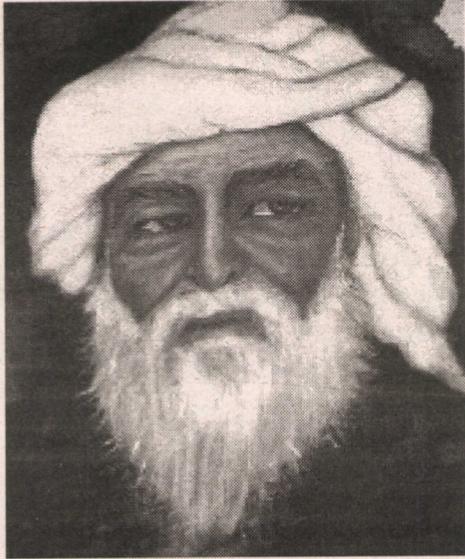
Salvegera Serhildana Şêx Seîdê nemir

Berî 80 salî, di roja 13ê Sibata sala 1925an de gelê Kurd bi pêşengiya şêx Seîdê nemir ji bo azadiya welatê xwe li hemberî dewleta Tirk dest bi şerê çekdarî kir. Di destpêka şer de hêzên Kurd, Gênc û Dara Hênê ji destê dagirkeran rizgar kirin û berê xwe dan Licê. Di 16ê mehê de ji Lice rizgar kirin.

Piştê şêx Seîd di bin fermanariya Salih Begê Hênî de li gel deh hezar leşkerî berê xwe dide Amedê. Di navbera hêzên Kurd û leşkerên Tirk de şerên dijwar dest pê dikin. Hejmara têkoşerên Kurd jî digihêje panzdeh hezaran.

Di 5ê Adarê de şervanên Kurd êrîşî bajarê Amedê dikin. Şer di destpêkê de li her eniyê bi pêşdediçe. Pirê bajaran jî destên dewletê tîn derxistin.

Lê belê Mistefa Kemal, pîlan û hileyên xwe meşandin. Hişt ku Fethi Okyar dest ji serokwezîriyê berde û li şûna wî Ismet İnönü kir serokwezîr. 4ê meha Adarê qanûnek bi navê "teqrîs-sukûn" derxist û îlan kir. Dewletê 25-35 hezar leşker şand aliyê Amedê. Li herêmên Kurdistanê hemûyan "urfî îdare" hat îlan kirin. Bi rêya radyo û rojnameyan bangeke wiha li gel kirin û gotin: "ev

herketa şêx Seîd leystoka Ingilîza ye, kî alikariyê pêre bike xayine, wê bê ceze kirin". Piştê jî gule û bombe barandin ser kurdan. Gund talan kirin, şewitandin û bi sedan mirov kuştin. Serhildan tîk birin û di 26.6.1925 an de şêx Seîd û hevalên wî li bajarê Amedê derxistin dadgehê.

Pordirêj ne sosyalîst in

Koreya Bakur - Rejîma Koreya Bakur li hemberî mîrên pordirêj kampanya vekir. Mîrên pordirêj nexweş, antî sosyalîst û ehmeq tîn binavkirin û bi dayîna nav û navnîşanên wan, ew tîn teşîrkirin.

Hikûmeta Koreya Bakur mîrên pordirêj wek "şopînerên kor yê jiyana bûrjûva" dinirxîne û daxwaz dike ku porên mîran bi "şeweya sosyalîst" bê qusandin.

Televîzyona Central ya resmî nav û navnîşana kesên ku van pîvanan binpê dikin, diweşîne û bi vî awayî dihêle ku bibin

mijara henekan.

Kampanya di meha Çiriya Pêşin de bi dirûşmeya "Em porê xwe li gora pîvanên sosyalîst biqusînin" destpêkir. Armanca kampanyayê ew e ku porê mîran ji 5 santîmetran dirêjtir nebe. Her wiha kampanya destûr dide keçelan ku porê xwe 7 santîmetran dirêj bikin û keçeliya xwe veşêrin.

Filistîn û Îsraîlê şer rawestandî

Serokwezîrê Îsraîlê Ariel Şaron û serokdewletê Filistînê Mehmud Ebbas, li Misirê hatin cem hev û biryareke dîrokî dan

Israil - Serokwezîrê Îsraîlê Ariel Şaron û serokdewletê Filistînê Mehmud Ebbas, li Misirê hatin cem hev û biryareke dîrokî dan. Her dû serokan diyar kirin ku, ewê dawî li şer û operasyonan binin.

Civîna Şaron û Abbas li bajarê şerm el Şêx pêk hat, û bi qasî du seetan dewam kir. Piştî kombûnê, her du serokan civîneke çapemeniyê pêk anîn û peyamên aştiyê dan. Serokdewletê Filistînê Mehmud Ebbas anî ziman, ku peymanan wan ya rawestandina şer, destpêkeke nû ye û di heman demê de, bichanîna gava ye-

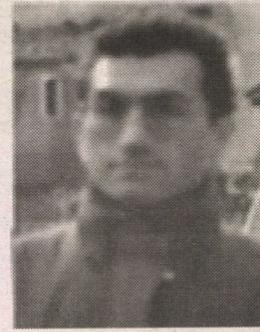
keme ji xalên nexşeya rê.

Serokwezîrê Îsraîlê Ariel Şaron jî got: "Em hêvî dikin, ku ev roj, bibe roja destpêkirina pêvajoya aştiyê, divê em êdî bûyerên bi xwîn yê rojên berê, ji bîr bikin û dúbare nekin." Şaron anî ziman, ku eger dawî li şiddetê were anîn, ewê sozên xwe yê ji bo rawestandina operasyonan û serbestkirina girtiyên Filistînî, bi cih binin.

Ji bo civîna bilind ya Abbas û Şaron, serokkomarê Misirê Husnî Mubarek mazûbanî kir û Melîkê Urduê Abdullah jî, weke çavdêr di civînê de amade bû.

Birîna Gelan: Sirgûn

Cemal Özçelik

Di dîrokê de, dewletên desthilatdar ne tenê bi şer, lê bi sirgûnkirinan jî xwestine gelan tîk bibin û wan di bin hukmê xwe kin.

Bi taybetî jî gelên ku tim serî hildidan, li dijî neheqî û mêjokiyê derdiketin, dibûn qurbanên vî kirinê.

Desthilatdarên zalim ji bo ku „hedê wan rê wan bide“, berê êrîş dibirin ser wan, ên ku berxwedidan dikuştin û yê mayî jî, seba carek din serî hilnedin ew ji hev bela dikir û li dewerên cuda cuda, ji hev dûr bi cîh dikirin. Qiz û bûkên wan ji xwe re dikirin nemalî, mîrên ciwan jî, an wek kolan didan xebitandin, an jî dikirin şervan û ew ji bo menfeetên xwe dişandin mirinê.

Ma qey „Welatê Xerîbiyê“ û koletî ji wan re ji mirinê çêtir bû? Ez qet zen nakim.

Siyaseta koç kirin û bi cîh kirina li derwe ne din, bi awayên cûr be cûr heta roja îro jî her berdewam kir.

„Welatê Xerîbiyê“ şikleki mirinê ye... Ji bo qirnê yekemîn.

Piştî demekê, bi bê dilî be jî, ew ji bo xatirê pêşeroja zarokên xwe, singê xwe bi erdê dikutin û dest bi jiyaneke nû dikin. Tu hêviyê wan ji jiyaneke nemaye. Dibên em tîk çûn, qet nebe bila jiyana li ber zarokên me heram nebe..

„Welatê Xerîbiyê“ ji xwe re dîkin cî û war. Wê wek welatekî nû dipejirînin.

Her çî qirnê nû nin, bi çîrokên welêt, welatê dê û bavên mezin dibin. Lê ev welatê dê û bavên, ji bo wan tenê wek xewnekê ye. Xewna ku car caran hêzê dide wan. Û bi taybetî jî dema ku pêwîstiya wan bi kokekê çêdibe. Ji ber ku ew li welatê xelkê ne û bê kokin. Ma kî mirovên bê kok bi tişteki dihesibînin?

„Sirgûnî“ û bi cîh kirina gelan carna berevacî jî pêk tê. Sazûmanên serdest ji bo li welatekî hukmê xwe hêsantir û dûr û dirêj bajo, qewmê xwe dibe û li wir bi cî dibe. Mirovên birçî û bê îmkân bi kîf vî kirinê dipejirînin û li gor xwestina dewleta xwe diçin bi cî dibin..

Lê li „Welatê Xerîbiyê“ jiyana ji bo wan jî ne hêsane. Mirovên wî welatî bi çavê dijîmanan li wan dinêrin û tu rehetiyê nadin wan. Gelek ji wan poşman dibin ku hatine û li welatekî din bi cî bûne. Lê êdî pir dereng e. Tişteki ji destê wan neyê. Tevê ku ew ji „miletê serdest“ in jî, li welatê nû nikarin bibin serdest. Heta carna tahde li wan tê û ji bo ku karibin xwe bisitirînin, ziman û ededên wî gelî jî werdigrin.. Her çî çendî eslên xwe wenda nekin jî, dibin malê wî welatî.

Gel, pir caran li dijî vî siyasetê derketine, lê nikaribûne çareser bikin..

„Çareserî“ jî dîsa, li gor xwestin û berjewendiyên serdestan pêk hatiye. Ji bo vî ya mirov dikare mînaka mubadela Rûmên li Anadolîyê û Tirkên Yûnanîstanê bidin. Komara Tirk Rûmên Anadolîyê, dewleta Yûnanî

ji Tirkên li gel xwe, ji xwe re wek xerî didîtin. Û bi peymanekê ew di nava xwe de berdêl kirin..

Sirgûnî çiqasî zor bûya, paşde anîna wan jî ewqasî zor bû. Heta mirov dikare bêje ew sirgûneke mecbûrî ya nû bû. Ev bûyer bû mijara gelek roman, film û lêkolînan. Wê gelek birîn di dilê mirovên Tirk û Rûm de vekiribûn. Ev birîn hîn jî ne kewiya ne.

Mirov dikare pir bi hêsaniyê bêje ku, gelê Kurd ji gelek gelan bêtir derd û elema sirgûniyê kişandiye. Û hîn jî dikşîne. Ji ber vî ya dibê ew ji herkesî bêtir xwedî hesasiyet bin.

Ev mijar îro li Kurdistanê Başûr bi awayekî girseyî di rojevê de ye. Neheqiyake bê hidûd li gelê me hat. Ew ji gund û bajarên xwe hatin derxistin, hatin nefî kirin. Li şûna wan mirovên Ereban hatin bi cî kirin. Li Kerkûkê jî ev siyaset bi xurtî hatibû ajotin. Anîha mafê gelê me heye ku ew li cî û warên xwe, ên dê û bavên xwe vegerin.

Lê, mijara Ereban jî divê bi dilpakî, û bi şifqet bê çareserkerin. Ev 30, 40 salin ew li wir bi cî bûne û wir jî xwe re wek welatekî nû pejirandine. Ma dibê ku mirov ji wan re bêje, cil û nivînen xwe bi hev din û hûn ji ku hatine herin wir?!

Bi cî anîna edaletê, dibê nebe sebeba bê edaletiyên nû..

Kî dixwaze li Kerkûkê bijîn, dibê mirov vî mafî bide wan. Ji ber ku pirên wan li wir hatine dinê, li wir perwerde bûne, li wir bûne xwedî kar û li wir zewicîne.

Meselên siyasî û civakî dibê neyên tevlihev kirin. Ji hêla siyasî Kerkûkê bê qeyd û şerd aidî Kurdistanê ye. Lê wek bajar, dibê deriyê xwe li her kesî veke. Dibê em ji gelan netirsîn û wan wek talûkeke potansiyel nebin. Ji bo zirara Kurdên ku di wextê de hatibûn koçber kirin bê tazmîn kirin, dikare ji hatiniyên petrolê butçeyek çê bibe û ji bo wan li Kerkûkê û li dora wê tax û gundên nû bîn ava kirin. Kurd, Ereban û Tirkmen divê karibin di nava aştiyê de bi hev re bijîn. Divê em Kurd ferqa xwe û ya zordestan di vî mijarê de pir vekirî derxînin pêş..

cemal_hevdem@hotmail.com

Di 67 saliya xwe de bû dê

Romanya - Li paytextê Romanya jinek bi nave Adriana Iliescu di 67 saliya xwe de bû dê.

Iliescu du zarokên keçik anî dinyê lê yek ji wan mir a din bi sihet e.

Iliescu ji 9 sala û virde tedawiya qisirtiyê (stewrbûnê) didît û di heştêmin meha xwe ya du canî de mehekê berî

wexta xwe bû xwedî zarok. Li gora nûçeya Realite TV, Iliescu profesore û unwana li dinyê de pirtirin jina ku zarok anî bi dest xist. Berî zayinê Iliescu gotibû: "Min her xeyal kir ku bibim dê. Wexta ku ez li benda zayina cewiyên xwe me, di jiyana xwe de dema xwe ya xweştirin dijim."

Derhênerê kurd Yûksel Yavuz: “Nasnameya min a kurdî roleke giring di filmên min de dilîze”

Yüksel Yavuz:
“Ne hesan e
ku mirov li
Tirkiyê filmekî
xuru kurdî
çêke.”
(wêne: amu-
de.com)

Yüksel Yavuz di sala 1964ê de li Karakoçan li Kurdistana Tirkiyê ji dayik bûye. Li wê derê, ew di du dibistanên girtî (internat) de hate perwedekirin. Yavuz di dawiya sala 1980ê de koçberî Elmanyayê bû û li bajarê Hamburgê bi ci bû. Ji 1986 ta 1989ê wî li Hamburgê xwendina aborî û siyasê kir. Filmê wî “Bavê min karkerê mêvan” (1994/95) xelata “filmê dokumentar ê balkêş” di Festivala Filmên Dokumentar a Navnewteweyî li München de wergirt. Ev film ji aliyê kanala televizyonê ya elmanî ZDF ve hatibû çekirin û piştî di heman kanalê de ji hate pêşkêşkirin.

Bi filmê “Zarokên Nişanê” (1998, çiroka malbateke kurdî di navbera tradîsyon û nûjeniyê de), Yüksel Yavuz bêtir hate naskirin. Vi filmî di sala 1999ê de xelateke taybetî ya Xelata Filmê Televizyonê ya Akademiya Elmanî ya Hunerê wergirt. Herweha wî xelata temaşevanan a Festivala Max Ophüls, “First Feature Award” di Festivala Berlîn & Beyond li San Francisco de û xelata baştirîn film di Festivala Internazionale del Cinema di Salerno de wergirtin. Duyemîn filmê wî yê dawî “Azadiya Biçûk” (2002) di Festivala Cannes a Navneteweyî de hate pêşkêşkirin. Ev film ji aliyê ZDF ve hatibû amadekirin û pêşkêşkirin.

Niha Yüksel Yavuz filmekî dokumentar ê dirêj amade dîke û herweha çiroka filmekî dinivîsîne.

Peyama Kurd: Te kînga dest bi çekirina filman kir?

Yüksel Yavuz: Piştî xwendinê, min berê xwe da aliyekî din û xwe mijûlî warê fil-

man kir. Ji ber vê yekê, ez çûm Zanîngeha Hunerê ya Hamburgê. Min li wir du salan semînar û kurs pêk anîn û du projekt amade kirin, filmên dokumentar bûn, yek kurt û yek dirêj. Filmê dirêj li ser dê û bavê min bû. Bavê min mîna “karkerê mêvan” 16 salan li Hamburgê kar dikir û sala 1984ê vegeriya gundê xwe. Piştî çend salan, min xwest ez çiroka wî bikim film. Ez çûm gund û min ew carek din anîn Elmanya. Min ligel ZDF filmek dokumentar bi navê “Bavê min karkerê mêvan” çêkir. Ev çirok bû sedem ku ez filman çêkim. Di dema xwendinê de, min du-sê kurtefilm çêkirin.

Ta kîjan radeyê nasnameya te ya kurdî rolekê di filmên te de dilîzin?

Hersê filmên min mîna sê xelean in, di wan de ez behsa koçberên kurd dikim. Min xwest ez van çirokan bi çavên xwe wekî nişê duyem pêşkêş kim, bê em çawa li van pirsgrêkan dinerin. Ji ber vê yekê, nasnameya min a kurdî roleke giring di van filman de list.

Mirov dikare filmên mîna yên te wekî “filmên kurdî” bi nav bike, tenê ji ber filmçêker bi xwe kurd e?

Ez wan wilo bi nav nakim, ji ber erê ez kurd im û çirok û çarenûsa mirovin kurd pêşkêş dikim, lê berî hertiştî ez filmçêker im. Ger min filmên xwe li Kurdistanê bi mirov û sirûştê wê derê çekiribana, minê gotiba filmên min kurdî ne. Filmên Behmen Qobadî kurdî ne, ji ber li Kurdistanê çêdibin û zimanê wan jî kurdî ye. Mirov dikare filmên min mîna “filmên koçberan ên elmanî” bi nav bike. Lê rewş dikare di filmin din de biguhere.

Yüksel Yavuz yek ji filmçêkerên kurd e, ku di nav bazara filman de xwedî navek e. Ew çirokên filman dinivîsîne û derhêner e jî. Ew yek ji wan Kurdan e, ku asimilekirina Kurdan û qedexekirina zimanê kurdî ji aliyê Tirkan ve bûn sedemên ku ew nikaribe bi zimanê xwe biaxibe. Lê wî nasnameya xwe ya kurdî wînda nekiriye û hewl dide vê yekê di filmên xwe de bi ci bîne. Yüksel Yavuz xwe mîna “welatiyekî cihanî” bi nasnameyê kurdî dibîne.

Sîrwan Hecî Berko - Berlîn

Di hundirê xwe de, tu xwe mîna Kurdêkî hest dikî yan mîna yekî Elman?

Ne herdu jî. Ez Kurd im, lê ev demek dirêj e ku li Elmanya dijîm. Ez dikarim xwe mîna welatiyekî cihanî bi nav bikim. Perwerdeya min tirkî bû û tirkiya min jî kurdiya min çêtir e. Ez gihame wê radeyê, ku ez niha dikarim bi wê yekê re bijîm, ku çend ruhên min hene.

“Divê mirov çanda kurdî ji zindana ku tê de ye, derxîne”

Ma nasnameya te ya kurdî ji te re giring e?

Belê, teqez giring e. Mijarên min kurdî ne. Di xebata xwe de, ez hest dikim ku tiştek li pişt e ku girêdaneke wê bi perwerdeya min a kurdî ve heye, bi jiyana min, bi tiştên ku min ji dê û bav, cîran û mirovên ku tîkiliyên min bi wan re hebûn, stendiye.

Kurd miletek e, ku divê mirov behsa wan bike, ji ber qedexekirina zimanê wî, asimilekirina wî, bi taybetî li Tirkiyê. Divê mirov çanda kurdî ji zindana ku tê de ye, derxîne û wê pêşkêşî raya giştî ya cihanî bike. Divê em pêşkêşkin bê em kî ne, em çî ne û em dixwazin herin kû derê.

Tu vê yekê çawa dinirxîni, ku di warê çekirina filman de, ji bilî behmen Qobadî ta niha zêde kesin din bal nekişandine ser filmên xwe?

Heta berî çend salan, li Tirkiyê zimanê kurdî û herweha çekirina filmekî bi kurdî qedexê bû. Tirkan nehişt ku leystikvan û derhênerên kurd derkevin, ku di warê çanda kurdî de tiştekî ava bikin. Tenê li biyanîyê derfet çêbûn ku mirovê yekê bike û bi kêmanî hinekî ji çanda kurdî bixwe nav xebata xwe. Ez bawer nakim ku hesan be ku mirov niha filmekî xuru kurdî çêke. Gelek Kurd bi tirkî diaxivin û zêde bi kurdî fêman nakin. Pêwîstiya mirovî bi leystikvanan heye û kesên ku li pişt kamîreyê bixebite. Ev di warê ziman de. Lê naverok, huner an jî estetîk tiştin cuda ne. Ez niznaim bê estetîkek kurdî heye yan na. Divê mirov bipirse.

Yilmaz Güney wekî “bavê sinemaya kurdî” tê binavkirin.

Mirov dikare vê yekê bêje?

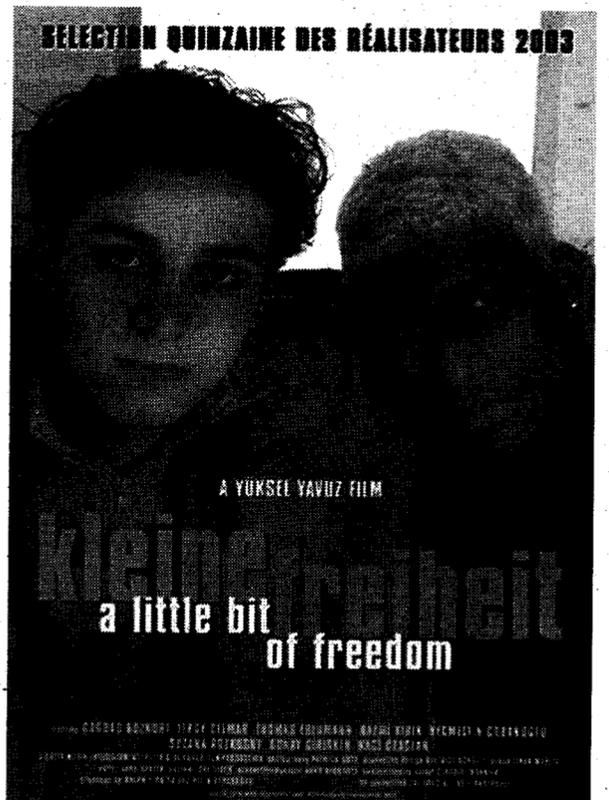
Ez vê yekê Okê dibînim. Ew li Tirkiyê yekemîn kes bû ku di sinemayê de Kurd pêşkêş kirin. Ji ber zimanê kurdî qedexê bû, filmên wî bi tirkî bûn. Ew yekemîn derhêner bû ku mirovên kurd bi şeweyekî nêzîkî rastiyê anîn ser perdeya sinemayê. Lê ta kîjan radeyê mirov dikare behsa “sinemaya kurdî” bike, ev pirsêke din e. Hinek mînak hene, lê bi giştî hîn sinemaya kurdî ciyê xwe negirtiye.

Tu serketina Behmen Qobadî çawa dibîni? Gelo ew ji bi kurdbûna xwe ser ketiye, yan jî bi rastî ew derhênerê jêhatî ye?

Ew Kurd e û ji ber ku ew li Kurdistanê dijî, ew dramaya gelê kurd nas dike. Ew di filmên xwe de behsa vê dramayê dike. Bi taybetî di yekem û sêyem filmên xwe de, ew çirokan bi şeweyekî réalîst û rasteqinyane dibêje. Wî ji filmên xwe re estetîkek dîtîye, ku di festivalên navneteweyî de baş tene hembêzkirin, ji ber rast û mirovane ne. Ji ber ku leystikvanên wî ne pispor in, rasteqîniya filmên wî bêtir dibe. Ev bi xebata wî ya derhêneriyê ve girêdayî ye. Çirokên wî hesan in û mirovan zêft dikin.

Ji bo tîkiliyên bi wê rûpelê re: sirwan@amude.com

Kleine Freiheit (Azadiya Biçûk):
Filmê Yüksel Yavuz ê dawî

Jinekolog, mîrekolog, dînekolog Prof. Doc. Dr.

Fatê Were Civatê

Fatê xanim, roja ku min ev malmîrata Peyama Kurd kirî û çavê min li te ket, hema ji nişkê ve dilê min got Gum... Gum... Gum... gumûgumm, te digot belkî konsera şivan Perwer li ser çêdibe, na wellah, weke ku li ber kemana Hisênê Omerî rabe reqşê. Kesekî tê dernexist bê çîma ev dilê min gume gum pêketiye. Hema qut û birr û bi gundîti ji Fatma xwe re bibêjim, tu nabêji ez aşiqî te bû me. Heger tu destûrê bidî ez dixwazim çend pirsan ji te bikim:

Şêxbat

1. Tu bi mêri yan ezêbî?
 2. Ji kîjan eşîrê yî, heya niha ji malbata şûjinê kesek ji keçên nexwedan eşîr nezewicî ye.
 3. Tu ji kîjan partiyê yî? Hema tu ne alîgira çepên Tirkan bî, ji kîjan partiyê bî ji xem nake, ne apocî bî hîn baştir e.
 4. Temenê te çend e? Ev jî ehmeqîya min bû Fatê xanim, ji ber ku nabe mirov temenê keçên weke te ciwan bipirse.
 5. Tu ji weke min bi şev ji xew radibî û bi çavên li xew li hundir digeri û li firaxan diqelîbî?
 6. Min bihîst te heya niha 7 mêr kirine û berdane, gelo rast e? Ji bo min ferq nake bila ez mêrê 8 bim.
- Ma te qebûl e? Heger tu qebûl bikî emê bi qewlê xwedê bîn te bixwazin. De niha bi xatirê te û bimîne di nava xewn û xiyaran de

Şûjin / Bonn

Yahewlewela quwetullebille, Lao tu derziyî, şûjinî çiyî, ma kê gotibû mala xwe bib mîratê û Peyama Kurd bikire hey agir bi malê keto! Ma te nizanîbû awirên çavên min mîna tîr û brûskan di dilê kurê bavan de diçikin? Lao ma gum-guma dilê te bû dahola şemdinê mitirb an bû dengê dahola « gûlû-gûlû » yên Afrika ma bû çî malneket! Ehmeqo ma çî hewceyî textorên Rûsî bû lao, ka tu wer cem Fata karxezal, bê ezê te çilo « bypas » bikim û bikim go mîna Brejnev dilê te bi pil û bateriyan bixebite û beje « çirk, çirk, çirk » û bihêlim go mîna seeta bêrikan saniyekê jî nede paş. Hisênê Omerî li kemanê naxe, ew tembûrvan e û li tembûra Kurmancî dixê ehmeqo, ezê ve bidim xatirê xêşimîya te.

Îcar gumgumê mino, ezê niha bersiva pirsên te bidim:

1. Ez bi mêrim jî bi jinim jî, wek Evdo geh li defê dixim û geh li zirnê
 2. Ez ji eşîra çerqoberqo me û nêta min heye ez derziya xwe têxim nav malbata şûjinê û malpera wan a çiryayî bidrûm.
 3. Ez çep nişandidim lê rast lêdixim, ne apocî me ne Kemalçî me, ez rastim û Kurdperestçî me
 4. Te çî ji temenê minî ehmeqo, piştî go me lempe vemirand û pê ve ma mana temen dimîne. Yan ezê li te siwarbêm û yan tu..
 5. Ez wek te bi şev ji xew ranabim û wek koran li firaxan naterpilim rebeno, hay ji xwe hebe bi şaşî xiyar û tirozî nekevin destên te, koro..
 6. Min ne 7 mêr, lê 21 mêr kirine, ew xesandine û şilfî tazî berdane ber devê deryê homoseksuelxanê. Wek mirîşkên peritandî min ew belbelotî hev kirine. Ji bo min jî ferq nake, heger tu jî dixwazî ez derpiyê te li serê te bigerînim, te belbelotî hev bikim û te jî bixesînim, de fermo were bin konê Fatê were civatê!
- Lê biner şûjino, qelenê min girane, bi xwîna mêrane haa! Berî xwestinê divê tu bersiva van pirsên min bidî:
- a- Mam Celal heta niha çend elok xwarine?
 - b- Evdo ji çî hez dike?
 - c- Saddam Hisên çend tir û fis kirine?
 - d- Beşar Esad dişibe çî?
 - e- Keliz çiyê?
 - f- Fatê di wênayê xwe de li kê dinere?
 - g- Çima Ruhayî isotên tûj dixwin?
 - h- Hêk ji mirîşkê çêdibe yan mirîşk ji hêkê çêdibe?
- Heger tu bersiva van pirsên min bidî, belkî ez bêjim « erê! »
De haydê « bye bye » û bila xiyarên Omerya qismetê te bin!
fate@peyama-kurd.com

Ûsivê Helexî

Bavê Ronahî

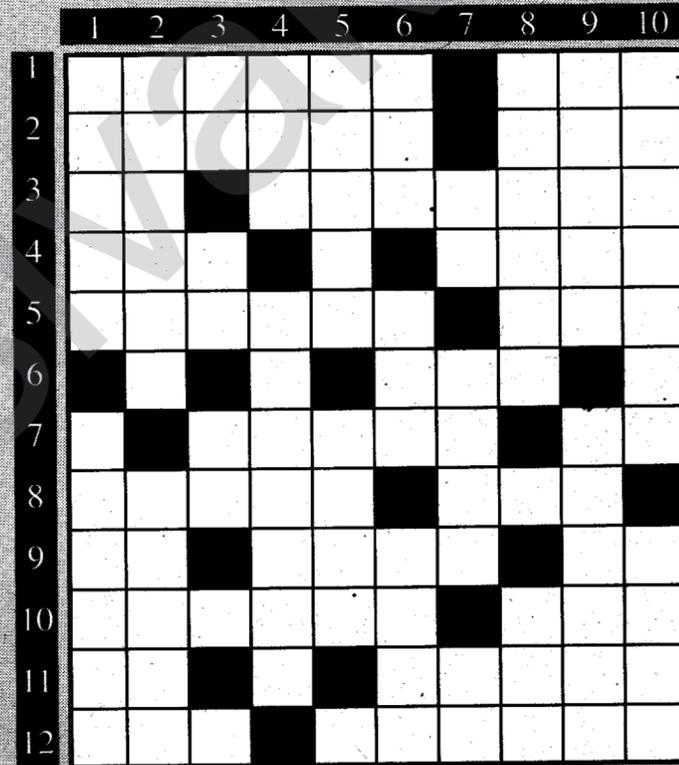
Ûsivê Helexî diçe çiyê. Li çiyê kewrûşkekê digire û bi xwe re tîne malê. Kewrûşkekê dike hewşê nav koza pez û haletê cot dide pêşîya derê kozê da ko kewrûşk nereve. Pêre diçe malê ji xwe re radizê. Ma kewrûşka kovî-bejî- di hewşê de disekine, çawa piştî Ûsiv dikevê, bazdide diçe û her diçe. Ûsiv serê sibehê radibe diçe kozê çî binêre kewrûşk ne li hewşê ye! Hirve

kewrûşk, wirde kewrûşk, kewrûşkê nabîne. Xwe bi xwe diponije û dibê: Gelo ne min haletê cot danabû ber derîye hewşê, ev kewrûşk ji kur de revîyaye! Çavê xwe li derdora kozê û hewşê digerîne. Hişê wî nagihîjê ka kewrûşk ji ku revîya ye. Paşê çavê wî li qula mişanê halet dikeve û dibê: Bi serê şêx, hebe - nebe aha ji vê qula mişanê revîya ye!

Remildank

<p>Beran (21.03-20.04) Hûn bi biryar û xwedî helwest in. Bi erênî û sempatiya xwe hûn bala gellekan dikîşînin ser xwe</p>	<p>Mêzên (23.09-22.10) Hûnê îro dilzîz û ruhtenik bin. Hûn karin derkevin seyranê, kesên balkêş binasin û kêfê bikin.</p>
<p>Gamêş (21.04-20.05) Rojek xweş e. Hûnê giraniya xwe bidin başkirina aboriya xwe. Çavê gellekan li ser we ye.</p>	<p>Dûpişk (23.10-21.11) Hûnê raserî pêşketinê bi heyecan bîn. Bernameyên nûjen têxin jiyane, tiştên baş biafirînin.</p>
<p>Cêwî (21.05-21.06) Wê nûçeyên bi heyecan ji we re bîn. Ji bo xebatek bi berhem rojek xweş e. Pêşniyazi hene.</p>	<p>Kevan (22.11-21.12) Hûnê ji pirsgerêkan xilas bibin. Dilê hezkiriyê/ya xwe nehêlin. Xwedî armanc û helwest bin.</p>
<p>Kevjal (22.06-22.07) Endîşeyên we zêde dibin. Bala xwe bidin ser tiştên baş, ji xeyalan bidûr kevin, guh bidin xwe.</p>	<p>Kovî (22.12-19.01) Ji bo pêşerojê armancên we pir in. Bi hiş û aqilmendî hûnê bighên armancên xwe, xwedî rik bin.</p>
<p>Şêr (23.07-22.08) Kêfa we li cî ye. Têkiliyên we û hezkiriyê/ya we germtir dibin. Destbela nebin, bêhnfirehi baş e.</p>	<p>Satîl (20.01-18.02) Xwe û derûdora xwe nexin zorê. Hûnê nûçeyên xêrê bistînin û bi heyecan têkevin nav keftelefê.</p>
<p>Simbil (23.08-22.09) Xwe ji nav his û xeyalên kûr derxînin. Nedin dû bûyeran, erênî, xwedî helwest û bi biryar bin.</p>	<p>Masî (19.02-20.03) Dên û bala xwe bilindtir bikin. Pirsgerêkan xweyên aborî zêde mezin nekin. Erênî û dûrbîn bin.</p>

Xaçerêz

SEREJÊR

1. Mesaj, gîhandin / pêşdeavêtin, wextekî nû (paşûpê)
2. Sobê, bace, bixêrî (paşûpê) / pozîtîf, baş
3. Du tîp / namûs, fedî, şerm / gotinek eşê
4. Împaratoriyeke Kurd / qîjewîj, qelebalix
5. Şeraniyek / mamostê mizgeftê, imam
6. zewatek, xwarinek / bilindî, berzî (paşûpê) / cil û bergê (paşûpê)
7. Kurtenivîsa "êş û nalîn" / bîber, sebzeyek / du tîp
8. Kevneîmparatoriyeke / şên, avadanî
9. Sêqolî, ji sê aliyan de / ref, rêz, bi hev re
10. Xwarinek, sebzeyek / jor, li hewa

ÇEPERAST

1. Soz, lihevhatin / kopal, dar
2. Navê çiçek û kulîlkekê / hacetek kolan û avêtinê
3. Kurtenivîsa "yeqîn û îman" / Dîkê jêhati, deqedik
4. Lê belê, kor / helbestvanekî Kurd
5. berhem, fêkî, ber / li Bakur navê Gundekî
6. Mezhebek îslamî
7. Kevirê giranbuha / kurtenivîsa "Komela Kurdistan"
8. Vexwarinek / gotina telefonê (paşûpê)
9. Roj, tav (paşûpê) / bijare, tûmên taybet / du tîp
10. Navê kulîlkekê / şewe, şikil, hawe
11. Yan, yan jî / ard, qut
12. Ruh, giyan / Li Mêrdinê eşîrek

Bersivên hejmarê berê

Çeperast

1. Beybûn / yes
2. Elam / as / tî
3. Rad / êkenet
4. Oa / ob / re
5. Aş / lakîn
6. Raman / helk
7. Kamara / aa
8. Kîreme / emr
9. Eta / zre
10. Meş / lor / kb
11. Îrakaleb
12. Lale / îbnec

Serejêr

1. Berwar / kamil
2. Ela / şakî / era
3. Yado / mareşal
4. Bm / alamet / ke
5. Anamala
6. Nakok / re / olî
7. Sebîha / zreb
8. Ne / er / bn
9. Eter / lamek
10. Sîtemkar / bac

Zelal

ava fêkiyên
xelatê

Navend:
Trink-Zel (Köln)
Tel.: 0221 376 24 05

Bayiyên Zelal

AKCAN GmbH (HAMBURG)
Tel.: 040 723 402 96

LIZA GmbH (BERLIN)
Tel.: 030 390 380 30

ESD Softdrink GmbH

(MANNHEIM)
Tel.: 0621 318 76 70

TRINK-ZEL II
(DÜSSELDORF)
Tel.: 0211 49 62 150

CAN GETRÄNKE (ESSEN)
Tel.: 0201 289 74 17-18

TRINK-SEM (DORTMUND)
Tel.: 0231 981 86 23

HARRAN GmbH
(FELLBACH)
Tel.: 0711 592 08 64

CHAPLIN GETRÄNKE
(BREMEN)
Tel.: 0421 691 96 78

EURO-FRESH-FOOD GbR
(ERFURT)
Tel.: 0361 26 27 516

TRINK-ZEL I (KÖLN)
Tel.: 0221 977 63 11

NERGIZ
Tel.: 02562 22 168

فری فری فاطمه فری !!!

نزار جاف

جاریکی دیکه دیسان باس هاتوه سهر کچه فریوهکهی گوندی " گاینج " ی سهر به ههولیز و دیسانهوه بازاری قسهی شاخ و بالدار گهرم بووهوه . به پنی ههوالهکانی که له ههولیزهوه هاتون، کچه فریوهکهی گوندی " گاینج " له چوارهمین رهژی جهژنی قوریانی رابردوودا له هه هه مان بکنهکی مالی خویان له فرۆکهخانهی ئاسمانی " گاینج " نیشتهوه. ئه و کچه به هزی ئهوهی که " خوا و پیغه مبهه " فه رمانیان پیداوه بزی نییه هیچ نیرینهکی ببینیت. هه ربویه براکهی کردووه به وهکیلی خزی بزی ببینی ئه و کور و پیوانهکی که به شه پزل دهرۆن بزی سهردانی. کچه فریوهکه که ناوی "فاطمه" یه سه باری ئه و فه رمانهکی که باسمان کرد دوو فه رمانی دیکه ییشی پی سپیردراوه. یه کیکیان سه بارت به وهی ئاویکی لاهیه هه که سیک قومیکی لی بخواته وه ئه و راسته خه هه مو دهر د و به لایهکی " به ئیژنی خوا و فاطمه " ده په رینیت! فه رمانهکی دیکه شی که به فاطمه خانی " سو برمان " دراوه ئه وه که بزی نییه باسی هیچ شتی که دهر باره ی فرینهکی بکات! ئیدی با قسه له وهش بکهین که ده لیزن که سانی که له ههولیز که باورپان به فرینهکی فاطمه نه بووه راسته وخه کۆج و ئیفلج بوون و به هه له داوان که ئیندراونه ته خزمهت فاطمه و ئه ویش دوا ی ئه وهی که تبه یان له سهر دهستی کردووه یه کسه چاکی کردونه ته وه!! ئنجا با قسه له موعجیزهکانی تری سو پر فاطمه نه کهین چونکه ئه وهنده زۆرن که ئه م کۆشه بچو که جیگه یان ناکاته وه!! به راستی ئه م به سه رهاته ی قرین و نیشته وهی فاطمه له گه ل سه ردهمی ئه نته رنیت و جیهانگه رایی و پیشکوهتنی زانستیدا ده گونجیت، چونکه بهر له دوو سال هه ر له گوندیکی نزی که ههولیزدا باس له بزنیکی نیر دهکرا که گوانی هه بوو و شیرپان لی ده دوشی و شیره که ییشی وهک ئاوه که ی " فاته ی گاینج " دهر د و به لا په رین بووا جا بویه فاطمه چه زی کرد گوره یی مرۆف سه لمینیت و خزی بخاته شوین ئه و بزنه و ئاوه که شی بخاته بری شیره کی و فری فری فاطمه گاینجی فری !!!!

**به کوردی بدوی،
به کوردی بخوینه،
به کوردی بنووسه،
به کوردی بیربکه ره وه!**

کوردستان به شه کاوه و سه ره خزی کوردستان ببینم. سو پاس بزی په یامی کورد بزی ئه وه سه رکرنه وه یه. ئه وه ما بیلین که بزگار له دایک بووی سالی ۱۹۸۷ له شاری ههولیزه. به لام سه رهنه دی بچکولانه ی ته مه ن ۱۲ سالان یاریانی تۆپی پی له سه ره تایی قسه کانیدا بزی په یامی کوردگوتی:

ده سپیکی یاری کردنم له گه ل گروپی **FC Geistingen** منلان بوو به لام راهینه ری گروپه که که زانی من به ره ره یکی باشم تیدایه کۆ زامه وه گروپیکی به هیژتر که گروپی **TuraHennef** بوو.

په یامی کورد: کئ ئه وگراسته وه ی بزی ئاسان کردی؟

وه لام: راهینه ر و جیگره که ی به ریزان **Rösgen, Yurgen**

په یامی کورد: له چه ند یاری به شدار بووی؟

وه لام: زۆریاری به شداریم کردوو به شی زۆری کۆله کان خۆم کردوومن تا ئیستا هه لگری دوو میدالیام له م بواره دا.

په یامی کورد: ئه ی له قوتباخانه دا چه زنی؟

وه لام: زۆر باشم له پزلی چه ووتم، ئه م سال له پۆله که مان به یه که م دهر چووم له زمانی ئه لمانی هه تا به سه ر مناله ئه لمانه کانه وهش.

دوو به ره ی وه رزشوانی کورد له ئه لمانیا

گروپیکی زۆر به هیژه و ئه وانیش بریاری قبول کردنم یان داوه .
په یامی کورد: هیوای دوارژۆت چی یه؟
وه لام: یه که م خویندن به پله یه کی به رز ته واو بکه م و ئه و به لینه ی داومه ته دایک و باو کم به جینی به یتم و بیم به یاریانیکی ناودار و ناوی کورد به رزتر رابگرم و ئالای

بزگار و سه رهنه د ئه حمه د توفیق شیخانی دوو برای زیره ک و خاوه ن به هره ن له بواری وه رزشه وانیدا و له شاری **Hennef** ئه لمانیا ده ژین. له دیداریکی په یامی کورد له گه ل ئه م دوو چه رۆ رووح سووکه دا، سه ره تا کا که بزگار گوتی:

ماوه ی ده ساله له گه ل ماله وه مان روومان کردۆته ئه لمانیا. وماوه ی شه ش ساله خه ریکی وه رزشی تۆپی پیم و تۆلانیومه شوینیکی به رچاووم هه بی له نیوه ندی کۆره پانی تۆپی پی له شاری **Hennef** وه ک یاریانیکی کورد خۆم به و شاره و ده ووروبه ری بناسیتم.

په یامی کورد: له چه ندیاری گرنگ به شداریت کردوه؟

وه لام: له زۆریاریکان به شدار بوومه . به لام گرنکترینان ئه و یاریانه بوون له گه ل شاره گه ووره کان بوون وه ک شاری **Köln**.

په یامی کورد: له ئیوان خویندن و وه رزش چه ن پارسه نگیان ده که یه ت؟

وه لام: له هه ر دوو کیان سه ره که و توم.

په یامی کورد: سه ره تا له گه ل کام گروپ ده ست به یاری کرد؟

وه لام: له گروپی چواره می **Svogeitorf** ئیستا له گروپی یه که م به لام به نیازم گروپه که م بگۆرم بزی گروپی شاریکی تر که هاوو سینی شاره که ی خۆمه

زاناکان خه لگیان له وه ئاگادار کرده وه که هیشتا هه ر مه ترسی ئه وه هه یه که مانه وه له ژیر تیشکی خۆردا بزی ماوه یه کی دریز خایه ن زینیکی به داوه یه بزی ته ندروستی مرۆف.

تیشکی خۆر له وانیه ریگه له شیر په نجه بگریت !

وابوو که چوونه بهر خۆر بزی ماوه یه کی دریز خایه ن، ده بیته هزی توشبوون به شیر په نجه ی پیست. لیکۆلینه وه یه که له سه ر شیر په نجه ی گلانه ریشالییه کان له م دوا ییدا نه جامدرا له لایه ن ژماره یه که له تو یژه ره وانی په یمانگه ی کارولینسکا و زانکۆ ئوبسالا له پال لیکۆله ره وانی دانیمارکی ئه وه ی ده رخست که تیشکی **UV** خۆر و روونایکی روژ توانای ئه وه یان هه یه که مه ترسی توشبوون به شیر په نجه ی گلانه ریشالییه کان به ریژه ی ۳۰ تا ۴۰٪ که م بکاته وه. ئه م زانایانه بزی چوونه کانیان له سه ر تا قیکرنه وه ی پتر له ۳۰۰۰ هه زار نه خۆشی شیر په نجه ی گلاند و ۳۰۰۰ هه زار که سی له ش ساغی دیکه بنیات ناوه. به لام له هه مان کاتیشدا

چه ند لیکۆلینه وه یه کی نو ی ئه وه یان ده رخست که له وانیه تیشکی خۆر کاریگه ری هه بیته بزی راگرتنی چالاکی هه ندی جۆری شیر په نجه، که شیر په نجه ی پیست له نیوانیاندایه. لیکۆلینه وه یه که ئه وه ی ئاشکرا کرد که تیشکی خۆر یارمه تی ده دات له راگرتنی نه خۆشی مه ترسیاری شیر په نجه ی پیست، له لایه کی دیکه شه وه تو یژه وه یه کی تر ئه وه ی خسته روو که تیشکی خۆر کاریگه ری هه یه بزی راگرتنی شیر په نجه ی گلانه ریشالییه کان. کۆفاری ناشنال کانه ر ئینستیتیوت " ئاماژه ی به وه کرد که هزی که ی ئه و کاریگه ریه ی له وانیه بگه ریته وه بزی فیتامین **D** که له له شدا به ره م دینتریت به هزی چوونه بهر تیشکی خۆره وه. زاناکان جارن پینان

سزادانی ئه وانیه میشووله له ماله کانیاندا هه یه!

حکومه تی سه نکافوره رایگه یاند که سزای دارایی به سه ر ئه و که سانه ی که ریگه ده دن میشووله له ماله کانیاندا زاوژی بکات، ده سه پینیت. ئه م کاره ش ته نها به هزی ئه وه وه یه که ریگه له بلا بوونه وه ی پتری " تایی دنجی " که به هزی میشووله وه له و ولاته دا بلا بوته وه. ته نها ئه مسال زیاتر له ۸۵۰۰ که س تووشی " تایی دنجی " بوون که ئه گه ری ئه وه هه یه هه ندی کات ببیته دردیکی کوشنده بزی مرۆف. جینی ئاماژه پیدا نه که هه ر ئه مسال " واته له ماوه ی مانگی پیشوودا " سه ک سه به و تابه گیانیان له ده ست داوه. ماوه بلین که زۆر بوونی میشووله له م ولاته دا بزی ئه و خانوه شووشه بیانه ده گه ریته وه که رووه کی تیدا دهر ویندریت و هه روها بزی ئه و زه لکوا نه ی که له نا هه ندی باله خانه دا کز ده بنه وه. سزا داراییه که که له مانگی شوپاته وه ده ست پی ده کات، سه ره تا بری ۶۰ دۆلار بزی سه رپیچی کردنی یه که م جار و بری ۲۰۰ دۆلار بزی سه رپیچکردنی دووم جار !

Alan-Food GmbH

Alan-Food Döner

Kalite Erzani Servis

Culux

Mirisk Qime

SERANSERİ AVRUPA

Belcika **Almanya**

Tel: 0484 606 930 **Tel: 0172 438 77 04**

ئاژانسێ تورستی

NEW PLAN

ئیمه ناماده ی خزمهت کردنی هاو لاتیانی کوردی عێراقین

کوردستان له رینگای تارانوه

قیزی ئیران له ماوه ی دوو هه فته دا

له گه ل هه ر بلینکی دوو سه ره ی تاران، هه ودای خواردن له نیکترین ریسورسان له تاران به هۆزکی زیندوو

خه لات

Thomas-Mann Str, 24
53111 Bonn
Germany
Tel.: 0049 (228) 180 24 34
Fax: 0049 (228) 180 24 38
E-Mail: info@newplan-travel.de
www.newplan-travel.de

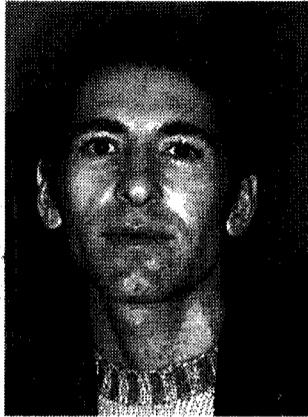
بلیت بزی
سه رتاسه ری جیهان
حاجی
عه ره

کفتی تورستی
بزی سه رتاسه ری جیهان
تاران له ۲۲۰ عه

Heyama Nû

« Jar lê Sermest », romana Lokman Ayebe -beşê II-

**İbrahim Seydo
Aydoğan**

Sermest diêşe. Sermest dizane ku ew nikare li tercihên xwe yên cinsî mikur were. Ne bi tenê li xwe, ew nikare li kesekî din jî mikur were. Poşmaniya ku ev navkokî di nava wî de peyda dike, wî jî civatê bi dîr dixîne. Li gora ku em fahm dikin, ji wî û hevalê wî yê ku bi wî re dikêve vepewendiya homoseksuêl pê ve kesek nizane. Di vî warî de, ji ber ku Sermest dixwaze tercihên xwe yên ku ne li gora axlaq, hişmendî û perwerdehiya civatê ne veşêre, biryara kuştina hevalê wî (Jar) weke biryareke xurt xuya dibe û di romanê de sedema xwe peyda dike. Lê belê, di vê romanê de pirsgerêka tevna mijarê jî di vira de hebekî dikule.

Ji bo çi? Ger mirov bala xwe baş bide rewşa Sermest ya derûnî, di temamê romanê de, mirov dê bibîne ku hemû psîkolojiya wî ya ku xwe di monologên wî re dide der, di derdora wî û kuştina hevalê wî hatiye avakirin digere. Navkokiya ku dibe jêderka van herdu kirinan, navkokiya bi axlaqê civakê re ye. Digel ku ev hêla lehêng ji bo vê romanê gelekî giring e jî, Sermest di vî warî de pirsan ji xwe nake. Civata ku bûye sedema vê navkokiyê, ne di romanê de û ne jî di monologên Sermest de ew qasî çalak e. Ji xwe, ew hevoka ku diyar dike bê çend caran Sermest û Jar bi hev şa bûne jî pirsên me yên di vî warî de xurttir dikin:

« Ji esir de hatibûn mala Jêr. Cara dawî bi hev şa bûbûn. » (r. 99)

Em tê digihîjin ku Sermest û Jar gelek caran bi hev şa bûne. Piştî van hevokan, em ê bibînin ku Sermest dê kuştina hevalê xwe amade bike. Lê belê, ev hevoka ku dibêje « cara dawî bi hev şabûbûn », di romanê de ji bo xwedevên dibe deriyekî nuh. Ev tê wê wateyê ku êdî em ê di ber jardayînê û sedema wê re, têkiliya wan jî bibînin. Lê belê romanivîs di vira de bersiva hêviyên xwendevên nade û di sê rûpelan de bi kurtî behsa têkiliya van herdu xortan ya heta jardayînê dike û derbas dibe. Digel kurtbûna xwe jî, divê mirov bibêje ku bûyera ku aşê vê romanê digerinê jî ev bûyer û nemaze jî bihevşabûna wan e. Ji ber ku hemû roman li ser wê hatiye avakirin. Lê belê balkêş e ku em di vê romanê de bihevşabûna wan nabînin. Hemû xwerûbûna vê romanê ku hêviyên xurt di romannivîsiya kurdî de dixê dilê mirov di vî beşê de mixabin dixetîme. Ji ber ku romannivîs li hûrgiliyên vî têkiliyê nakole û hema bi du-sê hevokan derbas dike. Mirov mixabin homoseksuelan di vê romanê de nabîne. Jar wendayî ye, Sermest jî heta tu bibêji bes ji fikira homoseksuêliyê dîr e. Peyvên ku ji bo şayesandina vî têkiliyê û binavkirina wê hatine hilbijartin jî dê pirsêkê din ji

bo nixandina vî romanê bidin peyda kirin.

« Rojên ewil ku wan hev nuh nas kiribûn wî nizanibû di Jêr de hestên homoseksuêliyê hene. Û heta wê roja ew jî bi wî re ket xefletê nizanibû ev hest di wî jî de hene. Ew roja wan a cara yekem ketibûn xefletê weha çêbûbû. »

Weke ku em dibînin, vebêjer vî têkiliyê weke «

xeflet » ê bi nav dike. Bi gotineke din, ji ber ku baş ne diyar e bê ew peyv û ew helwêst ya kê ye, ev têkili li gora nivîskêr bi xwe jî weke xeletiyekê xuya dibe. Lê ji ber hilbijartina mijarê, mirov dikare bi hêsanî pê derxe ku helwêsta nivîskêr ne ev e. Ji ber wê, em ê jî vî xeletiyê re bibêjin « xeletiya hilbijartina peyvê ».

Ji vira û bi şûn de, êdî vebêjer dê behsa têkiliya wan a yekem bike:

« Di ser naskirina wan re nêzîkî salekê qediyabû. Jar ji bo xebata waneyê hatibû mala Sermest. Hinekî xebitibûn pê re ji xebatê aciz bûbûn û bi hev re çûbûn li sîkê mey kirribûn û vegeyriyabûn malê. Jixwe çî bûbû piştî vexwarina wê meyê û di dema serxweşiya wan de çêbûbû. Nizanibûn çawa di tavilê de du kesê mîr tazî ketibûn pêxîla hev. »

Helwêsta ku nivîskar li hemberî bûyera xwe werdigire, helwêsta civatê ye. Têkiliya homoseksuelan bûyereke balkêş e. Nemaze jî ji bo civaka me ya rojhilatî. Ji ber wê jî diviya ku nivîskêr hebekî din li hûrgiliyên vî têkiliyê bikolaya û homoseksuel bi hêlên wan yên însanî nîşan bidana. Nebûna vî lêkolînê xwe di romanê de baş dide xuyakirin. Vebêjer mixabin dîrî bûyera sereke maye. Qey ji ber wê ye ku di romanê de bi tenê weha bi çend hevokan hatiye vegotin û hew. Lê belê, heke mirov di romanekê de sê caran li bihevşabûnê rast were, mirov bivê nevē van hersê bihevşabûnan dide ber hev.

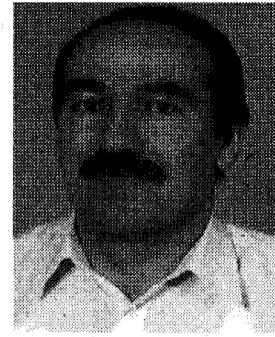
Bihevşabûna Sermest û keçika kolanê ya şoqesor ku xeyalî ye (r.108-109), bi dîr jî bihevşabûna wî ya bi Ronayê re (r.111-112) ku têra xwe hûrgiliyan dihewînin, li hember têkiliya Jar û Sermest ya ku di romanê de ji herduyên din girîngtir e, lê ji herduyên din kêmîr bala vebêjer dikişîne, zêde cih girîtiye. Ji ber ku erotîzma ku di têkiliya jin û mêran de heye, ji ya ku di têkiliya du zilaman de heye bêtir bala civatê dikişîne, nivîskêr jî di vî warî de daye dî civatê. Marjinalîteya mijarê di klîşebûna tercihan û vegotinê de mixabin fetisiye. Em baş dibînin ku roman ji aliyê yekî ne homoseksuel hatiye nivîsandin û ew kes homoseksuêliyê baş nas nake. Otosansûra ku romannivîsê kurdî yê ciwan di vî warî de li xwe kiriye, herweha weke neheqîya nivîskêr ya li hember romana xwe jî xuya dibe.

(dê bidomîne)

ibrahimseydo@hotmail.com

Rave Masî - 2 -

Mahîr Berwarî

5 - Bi desta: Eve rêke-ka nû ye li devêra me. Taybet ji sala 1975, destpê diket û li ser destê (zekî kanimezinî) rengê gelek bêjin û bo wan seyir bit (tişteke balkêş bit) wekî berê bo me, demê me gohlê boy ko masiya di rûberî da bi desta digrin!!

Girtina masiyan bi vî rêkê hêsan pêkdihêt..

a- Drostkirina gropekê ji çend lawa (melevana)

b- Amûrên pêtvî mer, misask, bern û gûnî, xisîk, çantik jî pêtvîye û êk taybet bi bo vî cemandina masiya ewên masigir dihavên derê, kirna çanta..gelek rista bikardiînin

c- Hindek radibin bi şêlî kirna rûbarî, ber havêtinê hindek merko, misaska bi binê rûbarî, taybet bera diden, masî ji tirsê dengî û şêlibonê xwe radiqutine di konave li bin bera (helana) an di nav giziltêyda, heylel wî bo ko koneke bibînit xwe tê bixe.

d- Paşî şelikirne û çeqçeqa merka ko divêt berdewambit melevan xwe rûs diken û xwe niqomî avê diken, heke ger ya kûrbe û li masiyê digarin heta bi ser koncên wan hel dibin û kit kit, an du du, ji nav digirin bi serdikevin dihavêjin derê (dêmi) êk wan kom diket, diçine binê avê ve, ev kare hindek zehmet e (girane) ji ber av şeliye û kûr e, bêhna mirovî teng dibit û çavê mirovî digirtine, da qirşo-ax nekevnê..Girtina masiya ji bin bera û ne niqomkirî bi mila û sanahiye,

lê piraniya masiyên mezin diçine koncên kûr û dîr, melevan zor cara go-rekê, serê wê kon diken û diken destê xwe, serê tîla jê derdikevin, bo pêhesîne ko masiya da bigrit, bi gorê mirov dikarit masî baş bigrit (zêp) biket hindê cara melevan mara û dara digirin şûna masiya.

Gelek cara kêvjale leqa li tîlên melevana diden lê çî metirsî li ser nîne, we marên avî jî dibê jehrîn, min heta niha ne gulêboye ko marekî bi melevanekî vedabit. Berhemê vî rêkê zore hindek cara têra nîva gundekî biçûk dibit an ko bo çend mala, we bahra pitir li havîne bi kardiînin, ji ber kêmbûna avê û germiya avê..

6- Şevdzik: Ev rêke kêm bikardiîhêt, nihe dibe nemabit. Li berê masî zor-bûn, bi şevê masigira misasko, mer-kêt xwe hildigirtin diçûn wan şivko nihala ewên ava waw zelal û tenik, borbîn û masî lê pir bîn û biharî kariya fanos an elektrîka (layêt) û lêdana bi zixt û misasko, merka masiya dikojin. Berhemê vî rêkê gelek kêm e taybet nihe, ko masî li şivko nihalên me berev nemanê diçin..

7- Çek: Kurdistan demek dirêj e di nîva şer daye û çek dikeve destê herkesekî, we vî çekî zorcaro bo kuştina masiya bikardiînin, ji wan bombe(dînamît), narincok, tiveng, heta (arbg)..Yê ji hemûya tirsînoktir û pitir dînamîtî ko ji kerestê (TNT) drist diken. Berhemê wê hindî masî di gerê da bin dikojit, hindek cara bi xîşkane, hindek cara tuneye.

Wê Hollywood li muzîka Kurdî guhdarî bike

Koma muzîkê ya bi navê Kardeş Türküler (stranên bira) ji bo filmê bi navê "Kingdom of Heaven" ango (melikiya buhuştê) muzîka Kurdî amade dike.

Ev filmê ku yek ji buhatirîn filmê Hollywoodê tê hesibandin, li ser Seleheddîn Eyûbî û ketina wî ya bajarê Qudsê ye. Dema ku Seleheddîn derbasî Qudsê bibe wê koma muzîkê stranên Kurdî bibêje.

Kardeş Türküler yek ji wan komên bi navê deng e ku di demeke kin de bala Kurd, Ermenî, Ereb û gelên din kişandiye ser xwe. Wan berî niha bi çekirina muzîka filmên weke "Vizontele" û "Vizontele Tuuba" gava xwe avêtin nava cihana sinemê û ew niha jî li ser riya Hollywoodê ne. Muzîka filmê "Melikiya buhuştê" jî aliyê muzîsyênê ingilîz Henri Levis ve tê amade kirin û wê koma Kardeş Türküler jî hinek stranên Kurdî û Erebî bistirên.

Yek ji stranbêjên koma Kardeş Türküler Vedat Yildirim dide zanîn ku hinek beşên filmê bi navê "Melikiya buhuştê" li Rojhilata navîn hatine kişandin û derhênerê filmê jî wan xwestiye ku ji bo wan beşên muzîkê amade bikin. Li gora ku Yildirim dide zanîn, wan bi taybetî ji bo deverên ku Seleheddîn Eyûbî têde derdikeve stranên Kurdî amade kirine.

Vedat Yildirim dibêje ku filmê Melikiya Buhuştê, filmeke aştxwaze û Xirîstiyaniyê di wî filmî de rexnên xwe yên zati didin, lê belê balkêş e ku derhêner Kurdbûna Seleheddîn dizane û ev yek di filmê de diyar nekiriye.

Filmê Melikiya Buhuştê bi 140 milyon dolarî, ji aliyê derhêner Ridley Scott ve hatiye kişandin û listikvanên weke Orlando Bloom, Eva Gren, Liam Neeson û Jeremy Irons tê de dilîzin. Wê ev film di 12ê Gulanê de li sineman were nîşandan.

Dersên Zimanê Dayîkê Kurdî li Bremenê (Almanya) - 1 -

Mamoste Silêman TORÎ

Pêvajoya Xebata Kurdan li Almanya

Hejmara Kurdan di sedsala 20an salên heftêyî pê ve li Almanyayê zêdebû. Berê hejmarek kêm xwendekarên Kurd hebûn.

Piştî salên 1978an û 1980êyî de êdî penaberên Kurd bi girseyî hatin Almanyayê û li bi sedan û hezaran welatên Awrûpayê bi cihbûn.

Herçiqas hejmara Kurdan li Ewropa û nemaze li Almanyayê zêde dibû, bîrbûna wan bi mafên xwe re peydadibû. Wan daxwazên xwe dianîne rojeva komarên Ewropa.

Ev daxwazên Kurdan :

- Bernamên radyo li WDR de
- Wergerên fermî di zimanê kurdî de
- Şîretmend û alîkarên -agahkarên kurdî
- Mafe perwerdebûna bi zimanê dayîkê

Kurdan di hemû warên jiyane de, saziyên xwe avakirin. Lê mixabin saziyên kurdan bi tevayî dûvikê rêxistineke ramanî bûn.

Hinek ji wan ev bûn:

KSSE: Komela Xwendekarên Kurd li

Ewropa
HÊVIYA Welat: Dengê KSSE Tirmeh 1976 - Berpirsiyar H. REŞO
ÇIYA: Kovara Çanda Kurdî - 1974 - Berpirsiyar H. REŞO - 8 Hejmar
Osman Sabri, Reşo Zilan, Musa Anter, Cemilê Celil, ÎZOLî, H. Hişyar, Qanadê Kurdo. Faik Bucak, şîro,

Kamûran Bedirxan, ...

AKSA: Komela Xwendekarên Kurd li Dereveyî Welat

25.10.1981 - Civîna wan de ya Berlinê ez li ser navê BRÛSK tê de beşdar bûbûm. Di vî civînê de nemir Samî Avdirahîman jî hebû (1 Sibat 2004).

BRÛSK - Bulten: 1976 Belçika
HEVRA: Komela şoreşvanên Kurdên Tirkîyê - 1976 - Svîsre -

RONAHÎ: Zurix

KKDK: Komelên Karkerên Demokratên Kurdistan - 1979(KKDK - Federasyon (1982)

KXK: Komela Xebatkarê Kurd Li Bochumê - 1977

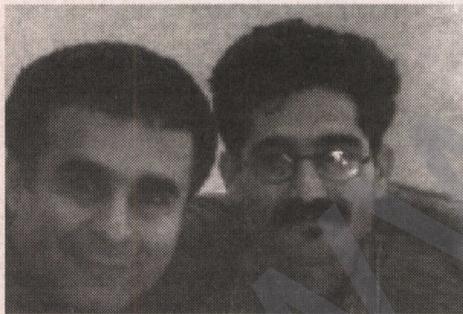
KOMKAR
FEYKA KURDISTAN
KOÇKAK

Van komele û saziyan bi hev re karne-dikirin, lewma jî wan daxwazên xwe bi dest ne dixistin.

Ji bo şehîdên 1ê Sibatê li Silêmaniyê Pêşengeh vebû

Roja sêşema borî 08.02.2005 biroya parlamena Kurdistanê li Silêmaniyê ji bo şehîdên 1ê sibatê pêşengehek vekir û wêneyên şehîdan pêşkêşî beşdaran kir.

Ev pêşengeh li galeriya muzeya Silêmaniyê bi amadebûna gelek rewşenbîr û malbatên şehîdan pêk hat.

Behman Ghobadî bû stêrka Mihrîcanên Filman

Awrûpa - Mihrîcana filman ya Goteborgê ku ji sala 1979an ve tê li dar xistin, îsal mazûbaniya 450 filmên cuda kir.

Filmê derhênerê kurd Behman Ghobadî yê bi navê „Kûsî jî difirin“ ji ber eleqe û hezkirina zêde, sê çaran li ser hev hat nîşandan. Ji birêvebirên Mihrîcanê Asa Larsson, di derbarê filmên îsal de wiha got „Filmên Mihrîcana îsal ne çirok bûn, ew jiyana bixwe bûn“. Mijara filmên îsal, bi giranî şer û encamên trajîk yê şer bûn. Filmên Mihrîcana Goteborgê, li salonên sinemên Stockholm, Malmö û Goteborg ji aliyê sed hezar kesî ve hatin temaşê kirin.

Li gora birêvebir Asa Larsson, armanca mihrîcanê ewe ku filmên qedexebûyî ji

her derê dinyayê binin bakurê Ewropa û derxin pêşberî temaşevanan. Larsson da zanîn ku wan bi vî armancê derhênerê kurd Behman Ghobadî 3 rojan kirine mewanê mihrîcanê û di nava derhêner û filmên biyanî de herî zêde Ghobadî bal kişandiye ser xwe. Di encama mihrîcanê de wê filmê biyanî yê herî baş, bi merasîmekê were xelat kirin.

Lê ne bi tenê li Goteborg, her wiha li Mihrîcana Navnetewî ya Rotterdama Holenda jî Ghobadî bi filmê xwe yê „kûsî jî difirin“ stêrk bû. Li gora daxuyanîyên ajansên nûçeyan, di Mihrîcana Rotterdamê de Behman Ghobadî xelata temaşevanan wergirtiye û filmê wî di çapemeniya Holendî de wek filmê biyanî yê herî baş hatiye bi nav kirin.

Peywendiyên di navbera hûner û netew de - 1 -

Fehmî Balayî

Dema em behsa hûner û netew bikin yan bandûra hûner li ser hesta netewî, pêwîste berî her tiştî em pênasa her yekê ji ê din cûda bidin nasandin. Netew çi ye? Û hûner çi ye? Her yek ji vana, li gor lêkolîn û şîrovevên navdarên cihanî curbicur hatine danasîn. Lê dibe ev danasîn jî hemû ne mîna hevûdin bin. Lê dîsa jî hin armanc û xalên hevbeş di navbera wan de hene. Li ser vî yekê em hin pênase û şîrovan berbiçav bikin ka her yek ji van çi wateyê dide.

Netew:

Gelek pispor û lêkolîneran pênasên cûdacûda li ser netew û pêkhata netewî kirine, em dikarin bi kurtî weha bêjin; netew peywendiyê civakî ye ji diyarên giring yê hizrên mirovî di yekgirtina civakê de û hevrikiyê berde wame di navbera çinan de. Bi hêztirîn peywendiyê ji bizavên dîrokî, ji bo rêxistina civakê. Îdolojî roleke sereke di rêxistina civakê de dibîne. Sistema peywendiyên civakê yê madî li ser bingehe îdolojîyê peyda dibin. Di sedsalên nû da diyar da netewî derket û bi hêzên siyasî û dilovaniyê. Ev jî bi hêztirîn palder bû ji bo avakirina dewleta netewî. Ji sedemên dagirkirinê netew paldan hêzên bergiriyê û berevaniyê ji bo parastina mafên netewî û ji bo rizgarî, û serxwebûna netewî.

Mînakên vî yekê jî di cihanê da pir in. Mîna yekgirtina Îngilîzan li dijî dagirkirinê ji aliyê Danîmark ve. Şerê sedsalî yê di navbera Frensa û Îngilîzîtanê û dagirkirina Rusan ji hêla Moxol, Teter û Bolindiyay ve. Rusell dibêje; „peywendiyên zimanî û resenayetiya dîrokî ya hevbeş, alîkarin di hemû deman da ji bo pêkhatina netewî“berî hêrişên Napolyon bêne ser Almanan alman hin navên din li xwe dikirin weke; Hanoverî, Brus, Farî û Saksonî. Ji berku di wê demê de peywendiyê netewî di navbera van herêman da nebû, ne di hizrên wanda ne jî di piraktîkê da da ku kevneşopekî netewî bi hev re girê bide. Makyavelê Îtalî hesta netewî ji hesta dêre cuda kir û xwast gelê Îtalî hesteke netewî ji bo avakirina dewleta netewî pêk bîne dema Mîr di sala 1513an da. Nêrîn û nivêsen wî raman û hizra netewî û welatparêziya Îtalî pêşçav kir û pêşda bir. Di wê demê da îtaliya dabeş bibû bi çendîn mîrîtiyan ve. Ev jî peywendiyên netewî bê hêz dikirin. Di he-man demê da dewletên netewî yê bi hêz weke Frensa û Espanya li bakurê rojava bi hêz û dagîrker bûn.

Huner:

Huner di bingeha xwe da şêweke ji îdolojîyê û berevajî dibe ber bi hevrikiya hizra di rêxistinên peywendiyên civakî yê di navbera mirovan

da. Tşirniviskî dibêje; giringiya hûnerî ne vegera peydakirina jiyane, şîrove ya wê ye. Ev jî bi alîkariya îdolojîyê ji diyarên civakê ne mîna; hikimdarên rey-alîte, gunehbarkirin û bê gunehiyê derdîçe. Ev yek bi civakê re roleke sereke listiyê di hemû pêvajoyên dîrokê da. Wêneyên

hûnerî, wêneyên diyarên cihana jî derve û hundur e, bi alîkariya gotin, derbirina serûçavan, bizavên laşî, wênekirina tabloyan û rêxistina dengan... ev wêneyên rojane di gel jiyana mirovî peyda dibin. Ew wêneyên hizir û belavkirina zanebûna mirovîne û di afrandinên hûnerî da hunerekî peyda dikin. Huner hemû aliyên jiyane di nava xwe da hembêz dike. Aliyên erênî û nerênî, rolekî sereke dilize di guhartinên civakî da. Ji berku cihana hûnerî cihana hest, cwanî û dilovaniyê ye. Wêneyê hûnerê netewî berî niha jî hebûye di demeke drêj de li ser hemû bizavên netewî yê pêgeheştî di hûnerî de. Hunera netewî bi berûvajî jiyana netewî re derketiye di gel peydabûna netewî. Regezên netewî li Ewropa pêşdaçûn. Di sedsalên navîn da netew peydabûn, piştî derketina sermayedarî, nêzikî sedsaliya şazdan. Paşî dewletên netewî yê serbixwe derketin mîna; Îngilîzîtan, Frensa, Espanya û komara Holenda. Di nava her neteweyekî ji van zimanekî hevbeş û axeke hevbeş hebû. Li şûna her neteweyekî hêza serdest a derebegayeti dabeşkirî bû. Ev yek bû sedemê peydabûna aborî ya netewî. Piştî şoreşa 1640-1648 çîna bazirgan û pişesazan şîyan desthelatdariyê bêxin destê xwe. Di peydabûna netewan de hûner, berevajî jiyana netewî bû. Huner, ji hemûyan berfirehtir bû, ji aliyê wergirtina hemû civakê ve. Ji berku hûner zanînen nû wergirtin ji jiyane. Kesayeti û hevrikiyên nû pêgeheştin. Çînen nû di pêşekiya dîrokê de, nêrînen giştî yê reyaliyeyê yê zanistî, bazirganî û hevrikiya çîneyetî, ji şer û ji rêxistinên derebegayeti rizgarbûn, çarçûveya ruxsar û zimanê taybet yê hûnerî ji bo hemû dewletan.

Wisa tê zanîn ku rewşenbîriya netewî li Espaniya peydabû di (Antonio Lebreja 1444-1522)wî rêzmanê nehewê nivêsiye destpêkir û helbestvan û nivîskarê dirama yê mezin (Lopedevaga 1562-1635)û rîwaiyê mezin (Cervontes 1547-1616)û resamê navdar (Vilaskiz 1562-1635).

Çavkanî:

- 1- Elwaqiye fi el fen. Sydney Finkishtin.
- 2- Elfen fi Ewropa. Dr. Efif Behnisi. cild 2 ruoel .342.london.
- 3- Kovara rewşen jimare 8 sala 1997.
- 4- Ei fen teiwilîhi ihî cild 1 Rinya Hewig.
- 5- Kovara Rewşen jimare 9.
- 6- Rêguzerî birî siyasi .Sven-Eric Liedman .rupel 82.

Seîd Elçî û Hukmatî Çewlîg

Îrfan Kaya

Rehmeta Seid wext veri bûmenî Cewlîg serê ey tim kotiyeni tengune. Hukmat bieşnawitîyen Seîd amo Cewlîg, mi-cit yew merdimî xo vistîyen ey dima. Rid nê merdiman ra şarî Cewlîg roj zaf nêftayn şuero ey het. Dima nimitik şîni keyê biray ey rehmeta Hêci Sadik di o dîni.

Rehmeti rojek yeno Cewlîg. Huqmat honc yew merdim fineno ey dima. No merdim Seîd şîno kam ca o zi sey vîrsneyî rehmetî dima şîno. Rehmetî çî ray hersnêbîn, ey teqîkî înan zûnayn, yew qeyde ey xo ser ra vistîni. Seîd şîno çayxane, no merdim zi ho dima. O çîmanî xo rehmetî û derûdormeyî ey ra durî nêfineno. Derûdormeyî rehmetî de da vist kes esto, rehmetî dewayî netewî ser

sohbet keno. Xebatoxî çayxanî dorek çay keno vila.

Seîd xebatox ra vûnû: Yew çay zi bidî ey pawitoxî mi, o mi paweno.

Xebatoxî çayxanî vatê rehmetî uno ca, yew çay beno ey ver de nûno rue.

No merdim şaş beno, xebatox ra vûno: Mi çay nêwaşt qey to mi ri çay ard?

Xebatox gêreno ci, ti ra vûno: Na çay kek Seîd to re waşt.

No merdim fahm keno ke rehmetî o ferq kerdo, o şarmîyeno cey xo ra warzeno we, çayxane ra kueno teber û çîmanî verra kueno duri.

Rehmetlî zi hin rehet qisêkeno

Kar û gurê rehmeta Seîd û merdimanî huqmat kar tim no qeydeb. Ey çî ray wexto teng de xo tiyemîyan nêdanî, xo şaş nêkerdîyen. Ey nê bêrehet kerdîyen, ê ti ra kotiyen dur.

Mesud Barzanî beno serekî Kurdistan, Celal Talabanî beno serokwezîrî Iraq

Selahaddîn- 04.02.2005 de Serekî YNK Celal Talabanî û serekî PDK Mesud Barzanî pa endamanî politburoyî her di partîyan Selahaddîn de amê pîyehet.

Kombîyayîşa pey her di partîyan mîjdûn da şarî Kurdistan ke înan persanî esasî ser yewbîn kerdo.

Mesud Barzanî kombîyayîşî çapamenî de va:

Ma pîya kerd ke Celal Talabanî semedî serekdewlet yan zi serekhukumat Iraq

a namzetî Kurdan o. Ma çîko bîn qeub nêkenî. Persa Kerkûk rûmena, heta Kerkûk nêkuro miyanî îdareyî Kurdistan, no derheq de xebatê ma birûmno.

Celal Talabanî zi no kombîyayîş de va: Semedî serektiye Kurdistan namzetî Kurdan Mesud Barzanî yo, semedî hukumat newe zi serekwezîr Nêçirwan Barzanî, serek parlamento YNK ra Adnan Muftî yo.

Endamî Politburoyî YNK Kosret Resul Ali beno cagiroteyî Mesud Barzanî

Tespît kerdişî û eşkirakerdişî fermî ê netîceyî vîcnayîşana pey Endamî Politburoyî YNK Kosret Resul Ali zi beno cagiroteyî Mesud Barzanî.

Goreyî pîyaameyîşî Kurdan Hukmat newe de 25 wezîr beno û înan ra 10 wezîr YNK, 10 wezîr PDK gena û ê 5 wezîranî bînan zi ê partîyî bîn genî.

Cayî îşkenceyî Saddam bi parkê kaykerdişî qican

Duhok- Duhok de yew ca ke cuwa ver qîşleyî eskeriya Saddam bi û îta de eskeran îşkence kerdinî kurdan, yew market bî a. No ca de cayî miheberat zi bi, zaf kurdk ke semedî îfadê geriyayn zerre, amenî kîştîş. Nika îta de bi namê "Mazi Market" yew market biya a. Na Marketa

yewin a modern e.

Verî market de zi semedî kaykerdişî qicanî re yew park viraziya ya. Na park de palmîyeyî bi lambayanî reng- reng ameyî neqîşnayîş. Qicî Duhok îta de bi kêrf û eşq kaykenî.

PDK û YNK semedî yew kerdişî her di hukumatî Kurdistan yew komîte na rue

Kurdistan- 04.02. 2005 de bajarî Kurdistan Selahaddîn-Pîrmam de binatê PDK û YNK de yew kombîyayîş viraziya. Her di serekan Celal Talabanî û Mesud Barzanî zi no kombîyayîş de ca girot. No kombîyayîş de qerar ame girotiş ke semedî yewbîyayîşî her di hukumatî Kurdistan yew komîte rueniyo.

No komîte de YNK ra Kosret Resul Ali, Dr. Fuad Masum, Dr. Berhem Salih û Ömer Fettah; PDK ra zi Dr. Roj Nuri Şawes, Nêçirwan Barzanî û Fazil Mîranî ca genî.

No komîte ganî wezîrtîyê karanî zerrî, ê Peşmergetî, ê edalet û maliye yew kero.

Kurdan vîcnayîşî Iraq de dorê didin girot

Goreyî netîceyî vîcnayîşî Iraqo nêfermî Kurd no vîcnayîş de hê dorê didin de ê. Heta nika 13 mintîqayanî vîcnayîş ra netîceyî qîsmî ê nefermî belli bî. Iraq de 18 mintîqayî vîcnayîş estî.

Gore nê yi Listeyî îtîfaqî Şîiyan 2 milyon 300 hezar ray girota, listeyî Kurdan 1 milyon 100 hezar û listeyî serekwezîr İyad Alawî zi 620 hezar ray girota.

Heta ke % 90 rayî Silêmaniye û Dihokê amê humartiş komîsyonî vîcnayîşî ê berz eskira kerd ke Silêmaniye û Duhok de listeyî hevbendîya Kurdistanê zafê rayan girata. Bajarî Silêmaniye de listeyî hevbendîya Kurdistanê semedî Parlamentoyî Iraqa Federal a 671 421 rayî girotiş bajarî Duhok de zi 369 967 rayî girotiş.

Vîcnayîşî Parlamentoyî Kurdistan de

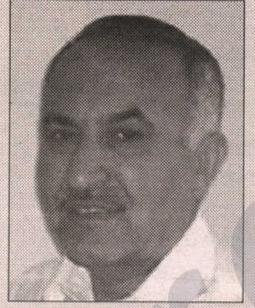

Listeyî hevbendîya Kurdistanê bajarî Duhok de bi 362 712 rayan bi listeyî yewin.

Partîya Kar a Demeokrata Kurdistanê 1990 rayî û Komeleya İslamî li Kurdistanê zi 1 983 rayî girotiş.

Listeyî hevbendîya Kurdistanê semedî vîcnayîşî Parlamentoyî Kurdistan, bajarî Silêmaniye de 623 419 rayî, Komeleya İslamî li Kurdistanê 59 659 rayî û Partî Zehmetkêşan zi 7 371 rayî girotiş.

Qey ez ha sekana ke mir e quwet bo

Selim Çürükkaya

Xal Sekman dewê ma ra bi. O zaf baş yew merdim bi, ey tim û tim qalî raşt vatîyen. O qet nêtersayn, pey xeberanî ey kî huyayn.

Dewe ma de yew muhendîs bi, namê ey Ehmed bi. Wext ke Eskerya hukum girot xo dest. İnan Ehmed eştib hepîxanê Amed.

Çeher serra pey Ehmed peyser şîno dew.

Vûni ke amnan bi, zaf germ bi. Ehmed yew şewqe yo lengrîyin nûno xo sere û şîno hetî deşta.

O vînenno ke Xal Sekman ho wîrsney yew valîyer de ruenişt.

Ahmed vûno:

Selam aleykûm Xal Sekman, to re quwet bo

Xal Sekman veri xo tadûno, ewniyeno Ehmed ra, vûno:

Huuu, qey ez ha sekana mi re quwet bo

No ciwano nika, hukmat no berd kişt, kişt û verra dawo. Na lengrî naya xo sere û amewo deşt.

Ez ha taway nêkena, xo re bin dar de kuena ra, o bilaheq vûno Xal Sekman to re quwet bo.

Qey ez ha sekana ke mi re quwet bo?

Vîcnayîşî meclîsanî wîlayetan de

Semedî meclîsê wîlayeta Duhokê, PDK bi 290 134 rayana bi ê yewin û dim ra YNK 33 863 rayî û Yekgirtîya İslamî ya Kurdistanê zi 33 578 rayî girotiş.

Semedî meclîsê wîlayeta Silêmaniye YNK bi 477 217 rayana bû ê yewin û dim ra PDK 90 262 rayî û Yekgirtîya İslamî ya Kurdistanê zi 73 901 rayî girotiş.

Kurdan vîcnayîşî meclîsê wîlayetê Kerkûkê de zi 325 000 rayanî muteber ra 281 000 rayî girotiş. Na yena no mehne ke namzedî listeyî Kurdistanê Ewdilrehman Mistefa bi %86,5ê rayana hêna beno wali Kerkûk.

No vîcnayîş de Tirkmenan 25 000 rayî girotiş.

Mûsil de zi namzedî kurdan Xusro Goran %65,5ê rayî girot û bû wali Mûsil. Se ke yeno zûnayîş Xusro Goran heta nika cagirotê walî Mûsil bo çend ray bibi hedefî terorîstan.

Gore netîceyanî nêfermî Kurd eşkenî 70 parlementer bişawî Parlamentoyî Iraq.

Tarîxî ma ra yew pel: Îdrîs Ekîncî

Seyîdxan Kurij

Şûnô şûno bira şûno
Îdrîs şûno, Cihat şûno
Xeber amê xebera pîs
Cihat dima kişîya Îdrîs
Îdrîs şûno, bira şûno
Ez bermena şîmar vûno
Adir kot zerê Daykûno
Dêrd cahîlûn çî girûno

Rencber Azîz

Îdrîs Ekîncî 18.02.1949 de Çewlîg de amewo dinya. Ey mektebo verîn û orteyin Çewlîg de wend û cuwa pey mektebî Tapru û qadastro qedna. Îdrîs Ekîncî heta roja şehîdbiyayîşî xo daireyî Bayındirlik ê Çewlîg de sey tekniker xebitîyayn.

Şehîd Îdrîs Ekîncî keye mala Mewlut ra bi. No keye zerre Çewlîg ra yo û mese-layî Şex Seîd de cagirotib. No rid ra ze hikmat no malbat şawit surgun. Ey yew mude surgun de mendî, bacê hêna amê Çewlîg.

Serrê 1973-74 de Çewlîg de PDKT hêna dest bi xebata şîyasî kerdîbi. Goreyî şertanî ey wextî Çewlîg de zaf hol yew grûb virazîyêbî û zaf rind xebat kerdîyen. Na grûb mîyan de wendox, memur, esnaf, dewij û şarî Çewlîgî ra sewbîna xeylek merdimî bi

Hamnanê 1974 de Çewlîg de Bin Genç niyê rue. BÎN-GENÇ, tarixî Çewlîgî de yew komela legal û demokratik a virên a ke awa biya. BÎN-GENÇ, na grûba îlegala ke newe ra

Çewlîg

Wêne: T. Miran

PDKT Çewlîg de organize kerdîyen, na grûb awa kerd. Îdrîs Ekîncî hem grûbê PDKT de hem zî sazkerdişî BÎN-GENÇ de aktif bi. Cuwa pey Çewlîg de komela memuran ê Çewlîg niyay rue. Îdrîs endamî komiteyî rîyeraberdoxî na komelamî.

Îdrîs Ekîncî endamî PDKT bi û şehîdbiyayîşî Cihat Elçî ya pey mesuli partî ê Çewlîg bi. Ey kongreyî 1977 a pey xeta newî de het ca girot bi. Îdrîs hem rid xebatê xo ê PDKT ra hem, xebatê xo ya mîyan karkeran ra hem zî koxeyo verba faşîstan (tekoşîna anti-faşîst) ra sey telî kotib çim Dewlet û îstihbaratî dewleta. PDKT Çewlîg de zaf bi hêz bi, îstihbaratî Dewlet waşt ke vernî xebatê partî bigîro, samedî na ya zi sîvil faşîst kar ardî. Ê serran MHP bi ardimî faşîstanî xarpiyet waştîyen Çewlîg de organize bo. Xo ra MHP Çewlîg sey yew pilot mintîqa vîcnabi. Şoreşgeranî Çewlîg verba nê kayanî Dewlet û MHP xo verda. No koxeyo anti-faşîst de Îdrîs hertim en vernî de bi. Ey bi cesaretî xo, bi camiyêrdê xo, zanayê xo baweriye dayni xortan û şarî Çewlîg mobilize kerdîyen.

1977 de serektiya Beledîya Çewlîg MHP qezenc kerdib. Hikmet Tekîn bibi serek beledîya. Hikmet Tekîn lacî tehsil-

dar Aziz Tekin bi. O Enqere de miyanî MHP de zaf aktif bi, ihtimalo pîl o zi qadroyanî Kontra-gerîla ra bi.

O wext bi name MISK (Miliyetçi İşçi Sendikası Konfederasyonu) yew sendîqa bi. Na sendîqa giredayî MHP bi û Xarpêt de zaf bi hezbî. Hikmet Tekin waştîyen bi ardimî Faşîstanî Xarpiyet' a na sendîqa Çewlîg de zi rueno û karkeranî Beledîya endamî na sendîqa kiro. No samedî Xarpiyet ra xêlyek faşîst amê Çewlîg. İnan ziwar nayn işçîyanî Beledîya ser. Zerrê Çarşû de binate faşîstan û şoreşgeranî Çewlîg de koxe vecîya. No rid ra hendê 15 şoreşgerî tepîşîyayî.

O wext Edliya serî Beledîya de bi. Yanî Edliya û Beledîya yew bîna de bi. Roja bîn nê embaz ganî biveciyayn mehki-ma. Faşîstî Beledîya de amê bi piyesser, xo kerdib hedre, plane xo viraştib. İnan waştîyen ke wext ke şoreşgerî serbest verradiyayî ê gulan panî, İnan bikişî. Îdrîs Ekîncî û çend embazî şî ke hem nê şoreşgeran re çî werî berî, hem zi İnan qorikiri.. Wext ke ê kuenî katî Beledîya, zerrê Beledîya ra dawunce nûnî İdrîs' a. Embazî ey İdrîs genî anî war û benî neweşxane, la o nêxelisiyeno, şehîd beno. Roja bîn samedî İdrîsa yew merasîma gird virazîyay. Polesan gulê kerdî arî serra, la şoreşgeran zi xo eştî pey yew desî gulê kerdî polesan serra. No qide polesî remayi. Şarî cenza girot şîyayivî xo rûmna.

Çewligijan ra Nihat Elçî no derheq de İna vûno: "Roja bîn ez şîya keye ey ke samedî merasîmî cenazaya yew fotograf ey bigrî; lacî ey yo

qici Azad fiston ver bi, mast werdiyen. Ma het de qicanî qişkekan hetanî çend serran fiston dîni pi ra. Azad va; baba, baba hetî mi na ame, ame vararê mi. Ez bermaya, qehran ra ûca de xemîyaya.

Wext ke İdrîs kişîya di lacî ey bi. Namê yewi Metîn bi, yew zi Azad bi. Cîni ey memur bi. İdrîs ke kişîya cîni ey qici xo şoreşgeran ra dur vindarnay, piyêrê embazanî İdrîs ra alaqa yî xo birna. A tersay ke qici aye zi benî şoreşger. Per bîn ra Çewlîg de taye edetî feodal zi estî, edetî qesas girotişî zi İnana re yew o. Aye nêwaşt qici aye pîl bi û qesas dima kuirî. No rid ra zi qici xo na mesela ra dur tepîştî ke qici wahar pî xo nêvecî. Qici binê perî dadî xo de mendî. Sinî bi cuwa pey Hizbulaha alaqa na rue û bi militan nê tevgeran. O pîli ameyo tepîştîşî, o bîni (Azad Ekîncî) sareyê xo wedarto, terkwelat biyo, şîyo biyo vîni"

Nika Mezeli İdrîs Cihat û Şakîr Elçî hê Çewlîg detêhet de ê.

Not : Kesani ke derheqî İdrîs Ekîncî de agahdari daya: Ahmet Kasimoglu, Nihat Elçî, Engin Kaygalak, Kenan Fani Dogan

Çime: Nasnameyî şehîdan ê PDKT/ KUK, weşanên Niştîman 2,- Swed

Şarî Kurdistan îradeyî xo eşkira kerd: Kurdistana serbixwe (Xoser)

Hewler - Neticeyî referandûmî 05.02.2005 de perî Konseya Referandûmî ya Berz paytextî Başûrê Kurdistan, Hewler de samedî çapemenî û raya peroyî amê eskira kerdiş.

Mesulî Konseya Referandûmî ya Berz Aso Kerimî otelê Sheraton de diyar kerd ke İnan no referandûm de şarî Kurdistan hirê persan persayî:

1- Ti Kurdistano xoser wazenî? 2- Ti Kurdistano federal wazenî? 3- Ti wazenî bi Iraq a biciwî?

Se ke yeno zûnayîş roja vîcnayîşî Kurdistan Başur de (30.01.2005) de sindoqî referendum zi amebî ruenayîş. Goreyî agahdarîyanî Mesulî Konseya Referandûmî ya Berz Aso Kerimî % 99 şarî Kurdistanî raya xo daya Kurdistan xoser. Yanî % 99 şarî Kurdistan Kurdistan xoser wazeno.

Aso Kerimî kombiyayîşî çapemenî de wina va:

"Merdimanî ke no vîcnayîş de rayî dayî İnan re %91 samedî referanduma zi rayî xo dayî. Referandûm de, piyer piya 1 998 061 kesî rayî xo dayî. İnan re 1 973

412 kesî diyar kerd ke ê Kurdistan xoser wazenî.

Ma neticeyî her sindoqê referandûmî bi serokanî sindoqanî vîcnayîşan û dadgeran daya tesdiq kerdiş.

Ma nê neticeyan mesulanî Iraqê û Kurdistan re, Ewrûpa û dezgeyanî heqî merdîman ê qide qide re û welatanî Ereban re şawenî."

Kerkûk de 131 582 kesî referendum de rayê xo daya, İnan re 131 274 kesî (% 99,76) samedî Kurdistan xoser ray daya.

Musul de 165 891 kesî referendum de ray daya İnan re 165 780 samedî Kurdistan xoser a ray daya.

Xaneqîn de 36 413 kesî referendum de ray daya, İnan re 34 786 kesî raya xo samedî xoseriye daya.

Silemaniye de 656 496 kesî koto referendum û İnan re 450 samedî xoseriye ya ray daya.

Duhok de 370 781 kesî koto vîcnayîşî, İnan re 368 163 (% 99,29) kesî samedî Kurdistan xoser a ray daya.

Kurdî Kurdistan rojawan rejîmî Suriye protesto dîkin.

Bremen- Yew qisim Kurdî binxet 04.02.2005 de samedî paştgirotişi Merwan Osman a Bremen de kotî grevê xovêşunverdiş. Grevê İnan heta roja 8ê aşm rûmit İnan 8î aşm de veri Parla-

mentoyî Bremen rejîmî Suriye protesto kerd. No protesto Komela Kurdên Suriyê li Bremen (MAAK) û rêxistinê Elmanya ê Partiya Yekîti ya Kurd li Suriyê hedre kerd.

Yew komî Kurdanî Binxet 2ê na aşm de bajarî Hannover de veri banî cagirotê serekwezîrî eyaletê Niedersachsen de rejîmî Suriye protesto kerd.

No şîyayîşî protesto samedî paştgirotişi waştîyanî nuştox Merwan Osman vira-zîya. Endamî buroya alaqa yanî ewropa ê eyaletê Niedersachsen Heinz Davidsohn yew heyetî Kurd qebul kerd û bi İnana heqanî Kurdan û halî heqî merdîman ê Suriye ser qisêkerd.

Tîmanî hususî Barman de eşt keyeyan ser

Barman- Hefteku viyert tîmanî hususî roja 8î na aşm de mehlanî Batman Sağlık û Aydıkonak de eşt çend keyeyan ser.

Nê tîmanî hususî feki xo bi maskeyanî vor girot û bê misadê dozgerî kotî zer-

rê çend banan her çî İnan serobin kerd, kerd vila.

İnan re keyeyanî Ekîncî û yaman sere da komelê heqî merdîman (IHD) re û waşt ke derheqî nê tîman de cigerayîşî huquqî virazî yo.

دوارۆژی عێراق و هەلبژاردنەکی لە کۆرپێکدا لە شاری ئەمستردام

ساسان دەرویش- هۆلەندا - لەدوای ئەو پرۆسە دیموکراسیەییە کە چەند رۆژیکی خایاند لە هەلبژاردنە کانی عێراق لە دەرهەوی وولات، زۆر بە هیمنانە و دور لە دەستی دەرەشان بەسەر کەوتن کۆتاییهات. ولاتی هۆلەندا یەکێک بوو لە ۱۴ ولاتەکانی کە دەرگای ولاتەکانی واکرد بوو بۆ دەنگەرانێ عێراقی، جیگای باسە هۆلەندا لە پێکای **MOI** لە سێ شاری گەورە و هەکو ئەمستردام و رۆتترام و زفۆله، سێ بنکە دەنگەرانێ کردووە بۆ ماوهی سێ رۆژ کە خەلکی عێراق بە گشتی و کورد بەتایبەتی بە جل و بەرگی نال و ولاتی کوردەواری رەنگاوڕەنگووە بە ئالای کوردستانەوێ روویان لە دەنگان دەکرد. کە لە هەمووبەنگەکانی هەر ۱۴ ولاتەکان خەلکی کورد بە رەشەبەلک و دەهۆل و زورنا و ئالای کوردستان لە دەست، هەلبەرکی ئافرهتان و پیاوان و لاوان و گەنج سێ ریزە بوو. بە پێ زانین، لە سێهەم رۆژ و کۆتاییهاتن بەو پرۆسە دیموکراسیە لە بەرپەرچوونی هەلبژاردنەکان لە هۆلەندا، رۆژی یەک شەممە کاتژمێر ۲۱ پاش نیوهرۆ بەکاتی هۆلەندا رێکەوتی ۳/۱/۲۰۰۵، کۆرپێکی گەورە و بەرفراوان لە شاری ئەمستردام لە **Cafe Beurs Van Berlage** لە ژێر ناوینیشانی "دوارۆژی عێراق" ریکخرا بە ئامادەبوونی چەندین کەسایەتی گەورە و رۆشنیر و سیاسی هۆلەندی و عەرەبی و کوردی و بیانی ئامادەبوون کە لە ژێر چاودیری بەرێزان:

- Frenk van der Linden و Daphne Scheiberlich**
- دەبرا بەرپەرچو. کە باسەکان چوار تەوهری گرنگی لە مەر چاوەڕوانکردن بۆ هەلبژاردن و ئەگەرەکانی هەلبژاردن و روانینی عێراقیەکان لە دواي هەلبژاردن و بارودۆخی ئاسایش و کۆمەڵە نێودەولەتی عێراقی لە خۆدەگرت. کە بۆ هەرتهوهریک چەند بەرپێژیک بابەتێان ئامادەکردبوو. لە ناو باسەکانیشدا لە لایەن ئامادەبووانی رۆشنیر و سیاسی و کادری راکەیانندنەکان بەشدارییان دەکرد بۆ دەولەتمەندکردنی بابەتەکان و پوونکردنەهیان - تەوهری یەکەم ئەم بەرپێژانە بەشداربوون بە باسەکانیان:
- Robert Soeririk (MERA),Geert van Kesteren (fotograf),Tamma Hansma (Hivos),Isam Al Khafaji (Publicist),Anneke van Ammelrooij (Civil Pillar),Fuad Hoessein (politicolog)**
- تەوهری دووهم ئەم بەرپێژانە بەشداربوون بە باسەکانیان:
- Mariwan Kanie (journalist), Ibrahim selman (Schrijver), Chalaan Charif (Kunstenaar), Asos Hardi (Hawlati magazine), Hanaa Edward (Verkiezingskandidaat en directur Vrouwenorganisatie Al-Amal)**
- تەوهری سێهەم ئەم بەرپێژانە بەشداربوون بە باسەکانیان:
- Isam Al Khafaji (Iraq Revenu), WatchRobert Soeterik (MERA), Rob de Wijk clingendael**
- تەوهری چوارەم ئەم بەرپێژانە بەشداربوون بە باسەکانیان:
- Bert Koenders (Pvd A), Hans van Baalen (VVD), Henk jan Ormel (CDA), Krista van Velzen (SP),Jan Gruiters (Pax Christi), Jan van Montfort (IKV), Fatma Ozgumus (VON)**
- دوای کۆتاییهاتن بە بابەت و باسەکان کە چەندین گفتوگۆی لەسەرکران، زۆر سەرکەوتوانە کۆتاییهات بە 4 کاتژمێر و نیو کە دواپەرگە پرۆگرامە کە تەرخانرابوو بۆ مەقام بێژی عێراقی ناسراو فەریدە کە چەند مەقامیکێ عێراقی بەزمانی عەرەبی و کوردی چڕی، کە هەر هەموو تەوهری بەرگەیی بابەت و گفتوگۆ موسیقا و گۆرانی لە لایەن میدیاکانی **Ktv, CNN, BBC, AL Arabia** گواستراوە. ■■■

هاووبەش لە نیوان زانکۆکانی کوردستان و زانکۆی دۆرتمۆند مۆریکەین، ئەووبو ئەمڕۆ پرتۆکۆلەکانمان لەگەڵ سەرۆکی زانکۆی ناوبراو ئیمزاکرد. ئەمەش دەسکەوتێکی گەورەییە بۆ بەرەودان بە بەرزکردنەوهی ئاستی زانست لە زانکۆکانی کوردستان و کوردنەوهی بەشیکێ نۆیی زانستی **Raumplanung** لەسەر نەخشەکیش کردنی شار بەتازەترین شیوێ لە پروی هونەری ئەندازبازی و جووگرافی و میژوویی و سۆسیۆلۆجی. دیارە ئەم بەشە زووتر دەبوایە لە زانکۆی دۆرت مۆریکە ووتنامە. بەلام زانکۆی ناوبراو خۆی ئێستا وەر نەگرت لەبەر چەند هۆیکە تەکنیکی. بەلام بۆ خۆیندنی ئەم سال ۲۰۰۶-۲۰۰۵ خۆیندکار وەدەگرن. لە کۆتاییدا دکتۆر نزار کوتی: ئێمە لە هەولێ بەرەودام داين بۆ فراوانکردنی پەيوەندەکانمان لەگەڵ زانکۆکانی دەرەویدا، بۆ نموونە لە گەڵ زانکۆکانی نوتنکەم و پرمنگەم لە بەریتانیا و لەگەڵ زانکۆکانی ئەمریکاشدا هاوکاریمان هەیە و بەرەودام مامۆستاکانی زانکۆکان دین بۆ دەرەویدا بۆ رهااتن و دیتنی زانکۆکان، ئەمەش خۆی لەخۆیدا چاوەڕواندەوێکی سوویدەخشی بۆ وەرگرتنی زانباریە نوێیە هاوچەرەکان و گواستەوێیان بۆ زانکۆکانی خۆمان.

کاک حەسەن سەینەم ئوگلو کارمەندی زانکۆی دۆرتمۆند کە کوردی بۆ باکوورە لەم هاوکاریدا، گوتی لە پڕۆگرامی ئەمڕۆمان چوار پرتۆکۆل ئیمزا کراوە ئەمەش دەگەرێتەوه بۆ ئەو رێکەوتنامەکانی لە سالانی ۲۰۰۱-۲۰۰۴دا لە نیوان زانکۆکانی کوردستان و زانکۆی دۆرتمۆند هاوئێوە گریدان. جیگەیی باس و ئاماژە پیکردنە ئەم سەردانە و هەندی کوردستان ۱۱ رۆژ دەخائینێ لە ماوهی شەشدا پڕۆگرامیکێ چروپدار پێژراوە بۆ رهااتن و چۆنیەتی پراکتیزەکردن و گواستەوێ زانستە نوێیەکان بۆ کوردستان. جیگەیی ئاماژەییە، نوێنەرایی ناوەندی لیکۆلیتەوهی کوردی لەشاری **Bonn** پش ئامادەیی ئامەنگی کۆبوونەوهی یەکەم دانیشتن بوو. ■■■

کەمپینی هاوکاری ئاوارەکانی کەمپی ئەلتاش "تۆش بەشدار بکە"

هەرەک ئاگادارن ماوهی کە کۆمەڵێک لە پەنابەرە کوردەکانی پۆڕهلاتی کوردستان، کە لە ئۆردوگای ئەلتاشی ئێراق دەژیا، لە بەر خراپ بوونی رهوشی ژیان و مەترسی هێرشێ هیزه توندتەبیاتە ئیسلامییەکانی ناوچه روویان لە بیابانەکانی نیوان ئێراق و ئۆردون کردووه. پەنابەران لە پەيوەندییەکی تەلفۆنیدا کە ئەمڕۆ کۆمیتەیی پشتیوانی لەگەڵیاندا هەیبوو، رایانگەیاندا کە ئێستا ئیدی سەرما و برسەتی هێرشێ بۆ هێتان و مەترسی ئەو هەیه کە رووبەرۆی ترازیدیایەکی نوێستراو بین، ئەوان ئێستا، لە نیوان سنووری دوو ولاتی بیگانە دا و لە سەر لیواری مەرگ و ژیان، چاوەروانی ئەو ئێمە هاوڵاتیەکانیان دەستی یارمەتیان بۆ درێژ بکەن. چونکە ئێستا هەموو ریکخراوە پەيوەندیارەکانی ئەو شوێنە دەستیان ناو بە روویانەوه و بە چارەنۆوسی خۆیان یان سپاردوون. ئەوان ئێستا لە دەستی تەوژمی ساردی رەشەبای بیابانەکانی نیوان ئێراق و ئۆردون، بێ پێخەف، بێ خواردن و... تەنانت بێ ئەوهی چاوەڕواریک هەبێ کە تیندا لە دەوری یەک کۆبەنەوه، لە ناو چالە بە چنگ هەلکەنراوهکانی بیابان خۆیان حەشار داوه، ئەوان ئێستا بە کۆمەڵیک منالی برسی و هەلەرزێووه بێ ئەوهی هیچ ئۆمیدیکیان بە یارمەتی هاوشیوهکانیان (هەموو مۆرەکانی ئەو دەقەرە) هەبێ چاوەروانی هیمەتی ئیوێن. کۆمیتەیی پشتیوانی کردن لە ئاوارەکانی ئەلتاش داواتان لێدەکات کە بە هەر شیوێیک بۆتان دەلویت لە هەلمەتی رزگار کردنی ئەو ئاواراندا بەشدار بکەن. بۆ بەشدارێ لە هەلمەتی ئیمزاکردنی تۆمار بۆ خاچی سوور و تەتەوهیە ککرۆتووهکان:

تکایە ناو و شوێنی ژبانی خۆشتان بۆ ئادرەسی ئەلەکترونی تاییبەت بەم هەلمەتە بنێرن. ناو، ناکتانت لە گەڵ نایمەیک کە تاییبەت بە رهوشی ئەو پەنابەرە و داخوازییەک بۆ رزگار کردنی ئەوان، دەدریتە ریکخراوهکانی خاچی سوور و تەتەوه یە ککرۆتووهکان، ئادرەسی ئەلەکترونی: **penaber@rojhilat.org** بۆ پشتیوانی مالی: ئەو کەسانە کە خاویان یارمەتی مالی بەو کەسانە بکەن دەتوانن پارەکانیان بڕێنن ناو ئەم دوو ژمارە حیسابەیی خاوارەوه. هەموو یارمەتییکەکانی کە بۆ ئەم ئەمەستە بە ئێمە دەگەن بۆ ئەو پەنابەرە دەنێدریت. تکایە ناوی خۆتان و لە ناو کەوانەشدا وشە **YARMETI** لە ناو فۆرمی پارە ناردنەکاندا بنوسن. پۆناو سوید ژمارەیی پۆست گیرۆ (۱1 84 408-۱) **pstgiro nr:11** بۆ دەرەوهی سوید: ژمارەیی بانکی (**forenings.8480631840978**) **sparbanken** کۆمیتەیی پشتیوانی لە ئاوارەکانی ئەلتاش **۲۰۰۵** فینوری **۲۰۰۵**

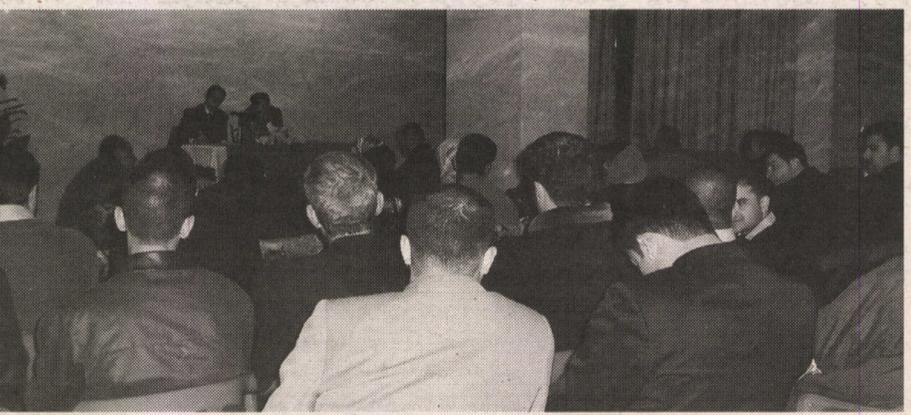
لە دواي گەيشتنی وهفديکي ئەکادیمی کوردستان بۆ ئەلمانیا پروۆتۆکۆلی هاوبەش لە نیوان زانکۆکانی کوردستان و زانکۆی دۆرتمۆند مۆریکا

بوو، چەند دیمانەیکە لەگەڵ میوانانی کوردستان لە هۆلی کۆبوونەوه کەدا ساز کرد. مامۆستا "هێژا بدرخان سندی" نۆینەری زانکۆی دۆرت مۆریکا، گوتی: هاتنی ئێمە بۆ ئێرە دەگەرێتەوه بۆ ئەو پرتۆکۆلەکانی کە زانکۆی دۆرت مۆریکا لە سالانی ۲۰۰۲ مۆری کردبوو لەگەڵ زانکۆی دۆرتمۆند و بە پێی ئەو پرتۆکۆلەکان، توانیمان هەردوو زانکۆی هەولێر و سلیمانیش بەخێنە نیو ئەو کارە هاووبەشمان لەگەڵ زانکۆی دۆرتمۆند. دیارە مەبەستمان لەم کارەش ئەو هیه بتوانین هەموو لایەکان لە زانکۆکانی کوردستان سوود لەو هاوکاریەیی زانکۆی دۆرتمۆند وەرگیرین بۆ رهااتنی مامۆستاکانمان لەسەر تازەترین شیوێکانی زانین "زانست و پلان" **Raumplanung**. ئێمە لە زانکۆی دۆرت مۆریکا ئێستا ئەمەس بەشی بکێنەوه چونکە ئەم بەشە زۆر گرنگە و بۆ کوردستان کاریکی نۆییە .. **پرسیار- لە چ روویکەوه ئەم بەشە بەگرنگ دەبینن؟**
هەلام - گرنگی ئەم بەشە لەویدا دەبێت قوتایی ئەو بەشە لەبەرکاتدا دەبێت چن وانەیک بەیه کەوه بخوینیت وەک ئەندازبازی و میژوو و جووگرافیا و سۆسیۆلۆجی، لە پرسیاریکی پەيامی کورد لەگەڵ دکتۆر نزارمحمد ئەمین جیگری سەرۆکی زانکۆی سلیمانی کوردی؟
سلیمانی سەبارت بەگرنگی ئەم سەردانەیان، لە وەلامدا گوتی؟
من لەبری سەرۆکی زانکۆکەمانەوه هاتوم و گرنگی ئەم سەردانەش لەوهیه کە چەند پرتۆکۆلیکی

لوقمان بەرزنجی - لەسەر بانگهێشتی زانکۆی دۆرتمۆندی ئەلمانیا بۆ هەرسێ زانکۆکانی کوردستان، هەولێر و دۆرت مۆریکا و سلیمانی، رۆژی دووشەمه ۲۰۰۵/۲/۷ وهفدی کوردستان گەيشتنە بالەخانەیی سەرۆکایەتی زانکۆی دۆرتمۆند و لەلایەن سەرۆکی زانکۆ و دەستەیک لە مامۆستایانی زانکۆکە پێشوازی گەرمیان لیکرا. لەدوای حەسانەوهیهکی کوروت بەرنامەیی وهفدی میوان بە کۆبوونەوهیهک دەستی پیکرد. سەرەتا پروفیسۆر **Beker** سەرۆکی زانکۆ، بەخیرهااتنی وهفدەکەیی کرد و خۆشحالی خۆی و زانکۆکەیی بۆ ئەو پێشکەوتنەوه بەرچاوه نیشاندا کە زانکۆکانی کوردستان بەخۆیانەوه لە نزیکهوه بینیویانە و هیوایی خواست کە ئەو سەردانەیی ئەم چارەشیان سوویدەخش بیت بۆ گواستەوهی زانستە تازەکان بۆ زانکۆکانی کوردستان. لەدوایدا دکتۆر نزار محمد ئەمین جیگری سەرۆکی زانکۆی سلیمانی لە ووتەیهکی کوروت، ستایش حکومەت و زانکۆی دۆرتمۆندی بۆ ئەو یارمەتی و هەماهەنگیەیی زانکۆکانی کوردستان کرد. لە داویدا ئەحمەد بەرواری بەناوی حکومەتی هەریمی کوردستان ئیدارەیی سلیمانی، سوپاسی گەرمی هەلۆیستی حکومەت و زانکۆکانی ئەلمانیا کرد بۆ هاوکاری کردنیان لە بووژاندنەوه و بەرهو پێشەوه چوونی ئاستی زانست لە کوردستان. پەيامی کورد کە ئامادەیی دەست پیکي ئەم کۆبوونەوهیه

کۆرپێکی گفتوگۆی پەيامی کورد لە هەولێر

کوردستان گیان و جەرگەیی هەلچوونەکان و گۆرانکاری و سیاسەت و سەرکردایەتی و بەرپەرچوون و دامەزراندنی حکومەتی کوردییە، بۆیه پێویستە لە نزیکهوه خەلکی کوردستان ئاگاداری تەواوی ئەم رۆژنامەییە بن و لە رێیهوه بتوانن دەنگ و کاروچالاکییەکانیان و پێشکەوتنەکانیان بۆ جیهانی دەرەوه و پارچەکانی دیکەیی کوردستان بگهینن و خەلکی هەموو دنیا بزانت کوردەکان شایەنی زیاتر و خۆبەرپەرچوون و مەدەنیەتن و خاوەنی گیانی خۆیان.

سلیمان یاسین - پەيامتێری پەيامی کورد- هەولێر- کاتژمێر (3)ی پاش نیوهرۆ لەشاری هەولێری پایتەخت، نووسینگەیی پەيامی کورد لە باشووری کوردستان، کۆرپێکی گفتوگۆی بۆ بەرپێژ (جوتیار دارفرۆش) ئەندامی دەستەیی نووسەرانی ئەم رۆژنامەییە، لە هۆلی هۆتیلی تاوهری هەولێر سازکرد، کە تیندا ژمارەیهک لە رۆژنامەنووسان و بەرپرسانی حکومی و حزبی و هاوڵاتیان ئامادە و بەشداربوون. بەرپێژ جوتیار دارفرۆش لە کۆرەکەدا باسی بیرۆکە، سەرەتا، پێناسە و چۆنیەتی دامەزراندن و دەرچوون و بلاوکردنەوهی رۆژنامەیی پەيامی کوردی بۆ ئامادەبووان کرد و هەرۆهە باسی پیکهاتە و خاوەن ئیمتیاز و دەستەیی نووسەرانی و ژمارەیی لاپەرەکان و جۆرارو جۆری دیالیکتیکەکان و دیازیین و کۆمپانیایی چاپ و بلاوکردنەوهی ئەم رۆژنامەییە کرد. هەرۆ باسی ئەوهشی کرد کە ئەمە یەکەمین رۆژنامەیی کوردییە کەوا کەرتی تاییبەت دایمەزرتینی و ئەرک و مەسرف و ماندوو بوونی بکێشی و بەرپەرچوونی بیات و سەرکەوتنیشی بەدەستەتێناوه، ئەگەرچی زۆریک پێناوایوو کە سەرکەوتوو ناییت. مەبەستی نووسینگەیی باشووری ئەم رۆژنامەییە بۆ ئەم کۆرپێکی کاک جوتیار ئەوهیبوو کە باشووری

دیداری هه‌لکهوت زاھیر له‌گه‌ل:

هونەر مه‌ند سه‌عدون یونس

له‌و هونەر مه‌ند و كه‌سايه‌تيانه‌ی كارم له‌گه‌ل ده‌کردن، له‌ روانگه‌یه‌کی دیکه‌وه چهند سوودیکه‌ی دیکه‌م وه‌رگرتوه له‌ رووی نه‌وه‌ی توانای بیرکردنه‌وم باشتره له‌ جاران به‌هزی بیینی چهند کاری هونهری وام لیهاتوه بۆ کارکردن دوو جار بیر لیکه‌مه‌وه، هه‌روه‌ها توانیم له‌ ریی فیژیوونی کاری کامه‌مه‌ند له‌ روانگه‌یه‌شه‌وه ده‌ستکه‌وتم بوو، به‌لام له‌کزی قسه‌کان کوردستان له‌بارتر بوو تا تاراوگه.

هه‌لکه‌وت: چی به‌ پۆست ده‌زانن بۆ پێشخستی هونهری کوردی؟
وه‌لام: ده‌بیت هه‌ول بدریت کۆمه‌پانای هونهری زۆربن بۆ به‌ره‌مه‌پان و سووکرندی باری هونهرمه‌ندان، زهمینه‌ خۆش بکریت بۆ هونهرمه‌ندان و مافیان پارێزرابویت، کادیرانمان بنێردزیته‌ ده‌روه‌ بۆ خۆیتدن چ له‌ ئاستی هونهری به‌هشه‌ جیاجیاکانه‌وه‌وه چ له‌ هونهری نواندن و ده‌ره‌پان، مۆسیقا و ...هتد. هه‌روه‌ها په‌رده‌دان به‌ ئاستی ته‌کنیکی و دیکور و کاره‌کانی دیکه.

هه‌لکه‌وت: ده‌زگاکانی راگه‌پان و میدیاکان چۆن ده‌بینی؟
وه‌لام: دلم خۆشه‌ به‌ کنا له‌ ئاسمانیه‌کان که ئیمه‌ش وه‌ک ولاتانی دیکه‌ خاوه‌نی کهنالی ئاسمانین، به‌لام حقه‌ی ته‌واوی ندراره‌تی به‌هزی که‌مووگوری ئاستی هونهری به‌ گشتی لاوازی ده‌بینم به‌لام ده‌ستخۆشیان لی ده‌کم، به‌هویام کنا له‌کان په‌یوه‌ندیان باشتر بکن له‌گه‌ل هونهرمه‌ندان بۆ وه‌رگرتنی کاری ره‌سان و بایه‌خدار.

هه‌لکه‌وت: زنجیره‌ برامکانی تله‌فزیۆن چۆن ده‌بینه‌تی؟
وه‌لام: به‌رای من باشن و ده‌ستخۆشیان لێده‌که‌م، هیوانارم هه‌ولی باشتر بدن، به‌ کۆمه‌ل کار بکن هه‌موو هونهرمه‌ندان خاوه‌ن ئه‌زمون به‌شداری بکن بۆ به‌ره‌مه‌پانای کاری باشتر.

هه‌لکه‌وت: وه‌ک هونهرمه‌ندیگ مافی خۆی له‌ چیدا ده‌بینی؟
وه‌لام: هونهرمه‌ند ملکی جه‌ماوه‌ره، هه‌ج هونهرمه‌ندیگ بی جه‌ماوه‌ر خاوه‌ن هه‌ج نییه، که‌وره‌ترین خه‌لات بۆ هونهرمه‌ند جه‌ماوه‌ره‌که‌یه‌تی، نه‌وه‌ی من به‌ حقه‌ی خۆمی ده‌زانم خۆشه‌وپیستم لای میله‌ته‌که‌م که‌وره‌ترین سامانه.

هه‌لکه‌وت: ئایا ئیمه‌ وه‌ک کورد له‌کهرمان هه‌یه له‌ ئاستی ته‌کنیکی بۆ لاپه‌ره‌ی V

هه‌لکه‌وت: یه‌که‌م جاری چۆنه‌ سه‌ر شانزتان بۆ کێ ده‌گه‌رێته‌وه‌؟
وه‌لام: له‌ ۱۹۶۷/۲/۲۷ بۆ یه‌که‌م جار هاتمه سه‌ر شانز، نه‌و رۆژه به‌راورده به‌ یادی شانزی جیهانی، نه‌و شانزگه‌رییه به‌ زمانی عه‌ره‌بی بوو، له‌ ده‌ره‌پانای ماموستا صفوت جراح بوو که‌ نه‌توانم بلێم هاندهری من بوو بۆ هاتنه‌ سه‌ر شانز له‌ سالی ۱۹۶۹ چومه په‌یمانگای هونهره جوانه‌کان له‌ سالی ۱۹۷۴ به‌ پله‌ی یه‌که‌م له‌ سه‌ر ئاستی عیراق په‌یمانگام ته‌واو کرد.

هه‌لکه‌وت: به‌رێزتان نواندنتان خۆیتدوه‌ یان ده‌ره‌پان؟
وه‌لام: ده‌ره‌پان.

هه‌لکه‌وت: وه‌ک کاری ده‌ره‌پان یه‌که‌م کاری هونهرپان چی بوو؟
وه‌لام: یه‌که‌م کاری ده‌ره‌پان له‌گه‌ل هونهرمه‌ند فه‌ره‌اد شه‌ریف چیرۆکی "شۆرشیک" له‌ سالی ۱۹۷۰ له‌ هۆلی گه‌ل له‌ شاری هه‌ولێر.

هه‌لکه‌وت: شانز چۆن پێتاسه‌ ده‌که‌یت؟
وه‌لام: شانز عه‌ودالی راستیه‌کانه و به‌ دوای راستیه‌کانی ژياندا ویله، رووتی بلین سه‌ره‌تای جیگیربوونی مرۆف و سه‌ره‌لدانی شارستانیته‌ته. من خۆم واتای ژیانم دی که‌من ژیانم بووه‌ به‌شیک له‌ شانز من جیانبه‌وه له‌ شانز و هه‌رگیز ناتوانم بی شانز بژیم، هه‌ست و بیرم له‌گه‌ل شانزدایه.

هه‌لکه‌وت: سوێتی و نه‌مۆزی شانزی کوردی چۆن ده‌بینی؟

وه‌لام: ده‌توانم بلێم به‌ گشتی هه‌ولی باش دراوه له‌ لایه‌ن هونهرمه‌ندانه‌وه کیشه‌ی شانز هه‌موو کات به‌ستراوه به‌ کۆمه‌لگا و میله‌ت، له‌ هه‌موو کاتیکدا کیشه‌مان زۆر بووه پێش ئه‌مرۆ کارکردن زۆر سه‌خت بوو به‌لام جه‌دی باشتر و بیرزکی باشتر هه‌بوو به‌لام به‌ داخه‌وه له‌گه‌ل ئازادی ته‌واودا نه‌توانم بلێم کاره‌کان وه‌ک پێشوو نین به‌لام له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا بروام یه‌وه هه‌یه هونهرمه‌ندی به‌توانا هه‌ن دلسۆزانه‌ خه‌ریکی خه‌مه‌تکردن.

هه‌لکه‌وت: تاراوگه‌ بووه‌ته‌ ئه‌زمون بۆت یان نوایه‌ستووی له‌ کاری هونهری؟
وه‌لام: له‌ راستیدا به‌ دوو جۆر کاری له‌من کردوه، په‌شیمان نیم له‌ هاتنه‌ ده‌روه‌ به‌لام له‌ روانگه‌ی کارکردن نه‌توانم بلێم له‌ کوردستان کارکردن له‌بارتر بوو، دوورکه‌وته‌وه‌شتم

رۆژنامه‌کانی هینا. کات ئیواره‌ی رۆژی هه‌ینی بوو. بۆیه به‌وه خۆشحال بوو که سه‌ببه‌ی شه‌مه‌یه و به‌ بینین و بۆنی فریشته‌ی گه‌ره‌ک شاد ده‌بیت. ته‌نانه‌ت، نامه و رۆژنامه‌کان بۆنی نه‌ویان گرتبوو و ئاسوده و ئارامی ده‌کرده‌وه. نه‌وسای هاسه‌ر و منداله‌کانی سه‌رگه‌رمی جانتا کردنه‌وه بوون له‌ ژووهره‌کانی دی، نه‌میش که‌وته کردنه‌وه و سه‌رنجدان و به‌ کورتی خۆیتدنه‌وه‌ی، نامه‌کانی فه‌رمانگه‌ جزراو جزه‌کان. له‌ رۆژنامه‌یه‌که‌دا چهند نێری خۆیتدنه‌وه، له‌و ساته‌دا ده‌تگۆ له‌ ناکو چه‌کوشتیک به‌ر ناوچاوانی که‌وت. هه‌ستی به‌ سه‌ره‌ گێژه‌ کرد و وه‌ک سه‌ری ده‌ری له‌ دلی هه‌لچه‌قیته‌ن. ئازاریکی رۆحی گیتگی پیدا و نیکه‌رانی کرد. به‌لام، هه‌شتاکه‌ به‌و هیوایه‌ بوو، نه‌وه‌ی که‌ خۆیتدیه‌وه له‌ خه‌ون و یان خه‌یالدا بیت. بۆیه ناچار چهند جاری دیشی خۆیتدنه‌وه. موچرکه‌ به‌ له‌شیدا هات و هه‌ستی به‌ سه‌رما کرد. نه‌و کورته‌ هه‌واله‌ هه‌تا سه‌ر ئیسقان ژانی پێگه‌پاند و نیکه‌رانی کرد: «کچه‌ گه‌نج و نامه‌به‌ره‌که‌ی گه‌ره‌ک، بۆته‌ قوربانی شالاوی سیکسیسی که‌سیک. بارو دۆخی ده‌روونی خراپ تیکچوووه. بۆیه بۆ چاره‌سه‌رکردن، نێردراوته‌ کلینیکی تابه‌تی» روه‌خساری خسته‌ سه‌ر هه‌ردوو له‌په‌ ده‌سته‌کانی و بۆ ماوه‌یه‌کی درێژ چاوه‌کانی نووقاند. هه‌موو بیره‌وه‌رییه‌کانی فریشته‌ی گه‌ره‌ک هاتنه‌وه پێش چاوه‌ نووقاوه‌کانی؛ بالا شوخه‌که‌ی و روه‌خساره‌ فریشته‌ ئاساکه‌ی. چاکه‌ته شین و هه‌یل زه‌رده‌که‌ی به‌ری و قژه‌ درێژه ئالتونیه‌ په‌خش بۆوه‌که‌ی به‌ سه‌ر شان و ملیدا. چاوه‌ سه‌وزه‌ تۆخه‌ بریسه‌که‌ ده‌ره‌کانی و نه‌وجا، ده‌نگه‌ به‌سه‌زه‌ ئه‌فسوناوییه ژنانیه‌ ناسکه‌که‌ی، له‌ گویندا زایه‌لی ده‌داویه‌ که‌ هاواری ده‌کرد: «پۆست» وشه‌ی پۆست، سه‌د باره و هه‌زار باره ده‌بۆوه. له‌به‌ر خۆوه‌ وپێته‌ی ده‌کرد و بیرى له‌وه‌ ده‌کرده‌وه؛ به‌ چه‌پکیک گۆلی زه‌رده‌وه سه‌ردانی بکات. نه‌یده‌توانی به‌ر به‌هه‌ستی کپ بووی فولکان ئاسایی ئه‌م هه‌مووماوه‌یه‌ی خۆشه‌ویستی بێده‌نگیه‌ی بگریت، بۆیه چهند ته‌که‌ فرمیسه‌ به‌ سه‌ر روه‌مه‌ته‌کانیدا خزانه‌ خواره‌وه و سه‌ر میزه‌که. ده‌نگی ژنه‌که‌ی له‌ ژووهره‌که‌ی په‌ناوه‌ به‌ ناگای هه‌تایه‌وه: «رالف، ده‌توانیت قاوه‌یه‌ک به‌کته‌؟»

به‌ رۆژنامه‌که‌ ته‌رابی سه‌ر میزه‌که‌ی سه‌ری و هه‌لامیداوه: «به‌لی ده‌یکه‌م .. فریشته‌که‌م !!»

فیلمی کيسه‌له‌کان ده‌فرن، له‌هۆله‌ندا خه‌لاتی یه‌که‌می به‌ده‌ست هینا

کامه‌ران نه‌حمه‌د سه‌لیمان - هۆله‌ندا- رۆژی شه‌مه‌ ۵ فبه‌ریوه‌ری ئازانه‌سه‌کانی هۆله‌ندا بلاویانکردوه که‌ فیلمی کيسه‌له‌کان ده‌فرن، له‌ فیستیفا‌لی جیهانی فیلم له‌ شاری رۆتردام خه‌لاتی جه‌ماوه‌ری سالی ۲۰۰۵ به‌ده‌ست هینا، که‌ بری نه‌و خه‌لاته‌ ۷۵۰۰ یۆرۆیه. ئازانه‌سه‌کان ئامازه‌یان به‌وه‌کرد؛ فیلمه‌که‌ی سه‌ینه‌ماکاری کورد به‌هه‌منی قوبادی باشترین فیلمی نه‌و فیستیفا‌له‌ بوو.

رۆلی سه‌ره‌کی له‌ فیلمی کيسه‌له‌کان ده‌فرن له‌لایه‌ن منداله‌وه‌ گێزراوه که‌ نه‌و مندالانه‌ هه‌ج جۆره‌ شاره‌زایه‌کیان له‌ بواری هونهردانه‌بووه. له‌ژێر چاودێری ده‌ره‌پانه‌وه‌ مندالانه‌ لیدوان و رۆلی زۆر ئاسایی و جوانیان هه‌بووه، وه‌کو ئازانه‌سه‌کان باسیان لێوه‌ ده‌کرد. ■■■

کامه‌ران نه‌حمه‌د سه‌لیمان - هۆله‌ندا- رۆژی شه‌مه‌ ۵ فبه‌ریوه‌ری ئازانه‌سه‌کانی هۆله‌ندا بلاویانکردوه که‌ فیلمی کيسه‌له‌کان ده‌فرن، له‌ فیستیفا‌لی جیهانی فیلم له‌ شاری رۆتردام خه‌لاتی جه‌ماوه‌ری سالی ۲۰۰۵ به‌ده‌ست هینا، که‌ بری نه‌و خه‌لاته‌ ۷۵۰۰ یۆرۆیه. ئازانه‌سه‌کان ئامازه‌یان به‌وه‌کرد؛ فیلمه‌که‌ی سه‌ینه‌ماکاری کورد به‌هه‌منی قوبادی باشترین فیلمی نه‌و فیستیفا‌له‌ بوو.

چیرۆک
گۆلی زه‌رد

نه‌وه‌ر موچه‌مه‌د نه‌حمه‌د ئه‌لمانی

نه‌و سه‌رنجه‌ بریسه‌که‌ی ئازاریکی به‌ دلی ده‌گه‌یه‌نیت، نه‌گه‌ر که‌ش ناخۆش بیت، ئه‌م ده‌لیت: «کچه‌شیکه‌ی بیتاچه‌ته‌که‌ره. به‌راستی مرۆف ده‌بیت یان له‌ ماله‌وه‌ بمینته‌وه‌ یانیش بچیته‌ سه‌ینه‌ما...» نه‌ویش بیته‌وه‌ی سه‌رنجی ئه‌م بدات وه‌لام ده‌داته‌وه: «ده‌ی وه‌ها بکن!» «نه‌گه‌ریش که‌ش خۆش بیت، ئه‌م ده‌لیت: «ئه‌مرۆ رۆژیکی زۆر خۆشه‌ مرۆف ده‌بیت یان بچیته‌ سه‌یران و گۆشت برژاندن، یانیش مه‌له‌ کردن...» نه‌ویش له‌ وه‌لامدا ده‌لیت: «ده‌ وه‌ها بکن...» به‌ خودات ده‌سه‌پێزم !!»

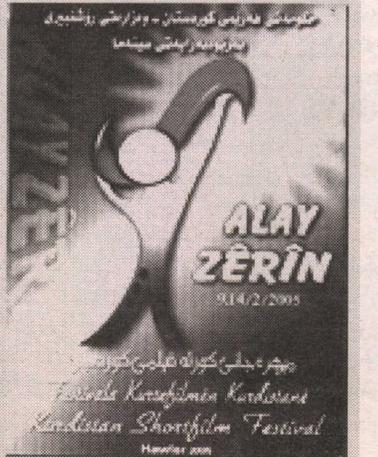
له‌ سه‌ هه‌فته‌ی گه‌شته‌که‌شیدا و له‌ نووری دووره‌وه، هه‌ر بیرى لێده‌کرده‌وه و جارجاره‌ خه‌ونی پێوه‌ ده‌بینی. نه‌وساته‌ی ده‌یروانییه‌ ده‌ریای سه‌وزی تۆخ و بریسه‌که‌دار، ده‌که‌وته‌ یادی چاوه‌ سه‌وزه‌ تۆخ و بریقه‌داره‌کانی، شوخه‌ نامه‌ به‌ره‌که‌ی گه‌ره‌ک. ته‌نانه‌ت به‌یانیه‌کی زوو که‌ به‌ره‌و رووی نامه‌به‌ره‌ پیاوه‌که‌ی شاری، ولاتی گه‌شته‌که‌ی بۆوه، بروسه‌که‌یه‌کی خۆشی سه‌ر تا پای گرتوه. ئه‌گه‌ر چی نه‌و نامه‌به‌ره‌ پیاو بوو و چاکه‌تی شینی هه‌یل زه‌ردی له‌به‌ردا نه‌بوو! به‌لام له‌ ناخیه‌وه، فریشته‌ی گه‌ره‌کی له‌ودا ده‌ی! وپه‌ته‌که‌ی هاته‌ به‌ر چاوانی و ده‌نگه‌ ئه‌فسوناوییه‌ کاره‌که‌ی له‌ گۆبی نه‌مدا زایه‌لی ده‌داویه‌وه. ئه‌گه‌ر چی ئه‌مه‌ ته‌نیا یادکردنه‌وه‌ بوو، به‌لام به‌وه‌هیش زۆر خۆشحال بوو که‌ به‌ خه‌یال ده‌بیینیت و ده‌نگه‌ ئه‌فسوناوییه‌که‌شی ده‌بیینیت! کاتیک هاوار ده‌کات «پۆست»

که‌ پاشی سه‌ هه‌فته‌ی گه‌شته‌که‌یان گه‌رانه‌وه، هاوسه‌ره‌که‌ی رۆشیت و لای دراوسیه‌کیان، کللی پۆست و نامه‌ و

فیستیفا‌لی کورته‌ فیلمی کوردی له‌ هه‌ولێر ده‌ستی پیکرد

Peyamner - چوراشه‌مه‌ ۲/۹/۲۰۰۵ له‌هه‌ولێر و له‌ هۆلی گه‌ل، فیستیفا‌لیکی کورته‌ فیلمی کوردی به‌ناوی " ئالای زێرین" له‌ژێر دروشمی "یه‌کی شوبات هاندهری پێشکه‌وتمانه" ده‌ستی به‌کاره‌کانی خۆی کرد.

ئه‌و فیستیفا‌له‌ له‌ژێر چاودێری وه‌زاره‌تی رۆشنیبری حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان، به‌رێوه‌به‌رایه‌تی سه‌ینه‌ما به‌رێوه‌ ده‌چیت و بۆ ماوه‌ی ۶ رۆژ به‌رده‌وام ده‌بیت و هه‌ر رۆژیک ۱۰ فیلم نمایش ده‌کریت، جگه‌ له‌ رۆژی کۆتایی که‌ خه‌لاته‌کان دا به‌ش ده‌کرین، له‌ماوه‌ی نه‌و فیستیفا‌له‌دا ۵۰ فیلم نمایش ده‌کریت. ■■■

هه‌رچه‌جێ گه‌رێته‌ فیلمی کوردی

که‌ش نه‌گه‌ر باش، خراپ، گه‌رم یان سارد بیت، نه‌و هه‌ر به‌ پایسکیل دیت. ساتیک پایسکیله‌ خورجه‌ پز له‌ نامه‌ و بلاوکه‌وه‌کانی داوه‌نیت، به‌ هه‌نگاوه‌ خه‌یراکییه‌وه‌ له‌م ماله‌ ده‌چیت بۆ نه‌و ماله‌ نه‌و هه‌میشه‌ نه‌نگوست به‌ زۆر زه‌نگدا ده‌نیت هه‌تا ده‌رگاکه‌ ده‌کریته‌وه. ئه‌م له‌ دووره‌وه‌ ده‌توانیت ته‌خمینی بکات، چۆن ده‌نگه‌ به‌سه‌ز و نه‌فسوناوییه‌که‌ی نه‌و، له‌ هۆل و پارویه‌ی ماله‌کاندا زایه‌له‌ ده‌داته‌وه‌ که‌ که‌میک به‌ ده‌نگی به‌رز و خه‌یرا، هاوارده‌کات: «پۆست»

نه‌و زۆر جارن، به‌ پاژنه‌ و یانیش به‌ نووکی پێلاوه‌کانی، ده‌رگاکه‌ ده‌گرت هه‌تا داوه‌خه‌یه‌وه. زۆر ده‌گه‌ن بزی پشت ده‌رگاکان ده‌بیت، مه‌گه‌ر پێویست بیت نامه‌یه‌کی لۆکه‌راو یانیش پاکه‌تیکی خه‌یراو گرت به‌ ده‌ستی ته‌سه‌لیم بکات.

چده‌نگ و ناواریکی پر له‌ نه‌قین و خۆشه‌ویستییه‌، نه‌وساته‌ی هاوار ده‌کات: «پۆست». ده‌نگی ئافه‌ره‌تانه‌ی وه‌ها کارگه‌ر که‌ پیاو هه‌یران و شه‌یدای ده‌بیت. بۆیه، ئه‌م له‌ باوه‌ره‌یدابوو که‌ نه‌خه‌یر، هه‌ج ئافه‌ره‌تیکی دی ناتوانیت، وه‌ها دلگیر و کارتیکه‌ر وشه‌ی «پۆست» ده‌ربیریت. له‌و ساته‌وه‌ی که‌ ئه‌م شه‌یدای ده‌نگ و شوخیه‌که‌ی نه‌و بووه، هه‌ز و مه‌یلیشی له‌ ره‌نگی زه‌رده. چونه‌کی نه‌و، چاکه‌تیکی ره‌نگ شینی، هه‌یل زه‌رد له‌به‌ر ده‌کات. قژه‌ درێژ و زه‌رده‌ ئالتونیه‌که‌شی که‌ به‌سه‌ر شان و ملیدا په‌خش ده‌بیته‌وه، وپه‌ته‌یه‌کی جوان و دلگیری لێده‌نخشینیت. هه‌ر بۆیه و له‌ به‌ر خۆشه‌ویستییه‌که‌ی بۆ نه‌و، چاکه‌تیکی له‌و جزه‌ی کورپوه‌ که‌ ره‌نگه‌ زه‌رده‌که‌ی زۆرتریشه‌! کاتیکیش ژنه‌که‌ی به‌سه‌ر سوورمانه‌وه‌ لێی پرسی:

«له‌ که‌نگێوه‌ هه‌زت له‌ ره‌نگی زه‌رده‌؟!» به‌ فیلتامیزی وه‌لامیداویه‌وه:

«هاوسه‌ری ئازیم!، چچه‌زه‌کان و چمرۆف خۆشی، شاپانی گۆرانی. ته‌نانه‌ت گۆرانی په‌رگه‌یش!» «ئای، وا هه‌مه‌دیسان ده‌فله‌سه‌فینیت! لی، ئاگاداره‌ که‌ هه‌موو شتیگ به‌ زه‌رد نه‌بیینت!»

جاریکیش به‌ هاوکاره‌کانی خۆی وت: «له‌ داله‌وه‌ ئێره‌ی به‌ خه‌نه‌نشین، زووخه‌نه‌نشین کراوه‌کان، بیکار و ته‌نانه‌ت پیاوه‌ نه‌خۆشه‌کانیش ده‌بم، که‌ ئیدی به‌ هه‌ر هۆیه‌که‌وه‌ بیت، ده‌توانن له‌ ماله‌وه‌ بمینته‌وه‌ و هه‌موو رۆژیک، یان گوینان له‌ ده‌نگه‌ به‌سه‌ز و نه‌فسوناوییه‌که‌ی ده‌بیت یانیش روه‌خساره‌ فریشته‌ ئاساییه‌که‌ی ده‌بینن.»

له‌ سه‌ره‌تاوه‌ هاوکاره‌کانی پنی پیکه‌نین، نه‌وجا به‌ شیت و گه‌وجیان قه‌بلاند که‌ رۆژیک وتی: «نیازم وه‌هایه‌ که‌ ئیدی کارنه‌که‌م! هه‌تا منیش بتوانم له‌ ماله‌وه‌ بمینته‌وه‌. هه‌موو رۆژیک یان گۆی له‌ ده‌نگه‌ به‌سه‌زه‌که‌ی بگرم، یانیش، به‌ بیینی نه‌و فریشته‌ی گه‌ره‌که‌ شاد بم !!»

هاوکاریکی پنیوت: «به‌لی، خۆشه‌ویستی مرۆف کۆیز ده‌کات! ده‌ی خۆ ئه‌مه‌ی جه‌نابیشت یه‌کلايه‌ته‌یه‌!» «هاوکاریکی تری به‌ جه‌فه‌نگه‌وه‌ پنیوت: «شایه‌د له‌به‌ر نه‌وه‌ی ده‌منگینیت، بۆیه‌ روویت پێنادات!» ئیدی وا له‌و کاته‌وه‌، جارجاره‌ خۆی به‌ نه‌خۆش ده‌نوسیت، هه‌تا به‌ بیینی نه‌و فریشته‌ی گه‌ره‌که‌ شاد بیت و بریکیش له‌ ته‌کیدا بپه‌یشت. به‌لام نه‌وه‌ی که‌ له‌م په‌یوه‌ندییه‌دا جتی سه‌مه‌ره‌ و سه‌رسورمانه، ده‌ره‌بین و رسته‌کانی ئه‌م زۆر درێژن و وه‌لامه‌کانی نه‌و شوخه‌یش کورت و به‌ په‌له‌. کاتیک ریشی پاک تاشیوووه‌ و بۆنیکی خۆشیشی له‌ خۆی داوه، له‌سه‌رخۆ پیندیلیت: «به‌یانیه‌کی زۆر خۆشت بۆ ده‌خوژم، ئه‌ی خانه‌ به‌ریزه‌که‌» نه‌ویش زۆر به‌ په‌له‌ وه‌لامده‌داته‌وه: «به‌یانی خۆت باش!» یان لێده‌پرسیت: «نا؟ خانه‌ به‌ریزه‌که‌م، هه‌موو شتیگ له‌ کن ئیوه‌ ته‌واوه‌؟!» «نه‌ویش ته‌نیا وه‌لامده‌داته‌وه: «پێویسته ..»، به‌ تیلی چاوه‌ که‌سه‌که‌ تۆخه‌کانی که‌ دل ده‌بریت، سه‌رنجیکه‌ی خه‌یرای ده‌دات.

پێشانی کار و پاری باج و داری له‌ گه‌لانی
Dipl. Volksw. Steuerberater
Hoschnav Sleman Dipl. Ing. Hannes Elter
به‌رێوه‌به‌ری کاری ژمیریاری و دارایی
Von Guericke Alle 21 53125 Bonn
Tel.: 0228 / 29 83 07 Mobil: 0170 32 44 831
e-Mail: sleman@web.de

ھیرمنۆتیکى مۆدیرن و ئەدەبى كوردى

عەزیز وەلیانی - مەھاباد

٢- بەدیكرندى رەگەى ھیرمنۆتیکى مۆدیرن لە ئەدەبى كوردیدا

سەرەتای سەدەى نۆزدەھەم یانى سەردەمى ژيانى شلاير ماخیز بناغە دانەرى ھیرمنۆتیکى مۆدیرن، وەك ھوبەر وەرزى سەرھەلدان و گەشەى ئەم شینوازە وەبەر چاودى و قونانى پەرەگرتنى ئەو ھەتا سەدەى بیستەم دەگریتەو. دەبیینی گە ئەم شینوازە تەنانەت لە ولاتانى ئوروپايشدا تەمەنیکى وای بە بەرەو نىیە چ دەگا بە تەننەوئەى ئەو رۆژھەلات. بە سەرنجدان بەو راستییە و ھەروەھا بار و دۆخى ناتەبابى سیاسى و زەخت و گرفتى سەر رینى پەرەگرتنى زمان و ئەدەبى نەتەوئەگان، ئاستى دەقیكى شیاوى تەئویل بى، جى رامن و سەرنجە، ھەرچەند بە داخووە لە بواری ھەلسەنگاندن و رەخنەدا چى وامان لە جانتادا نىیە، زۆریەى رەخنەگان تا ئیستا، شکانى سەر و سەكوتى نووسەر ھەتا وردبوونەو لە نیوئەزۆكى دەق و تاییەتیەکانى رەخنە. کەوابوو بە لەبەرچاوغرتنى بايخى ئەم لقە ئەدەبییە لە ئاستى جیھانیدا و راستییەکانى باسکراو، دەبى بلین لەم بابەتەو ھیشتا لە نیوئەزۆداین و ”رێگە سەخت و پەر لە کەند و لەند و ھەلئیز و گەوہ”یە (٩). لقیكى گرینگی ئەدەبى كوردى شیعەر و زۆریەى شاعیرانى کلاسیک لە بەستى عیرفانى، كۆمەلایەتى، غینایى و ھەستى ناسیونالیستی دا شاسوارىكى بەدەسو بردى مەیدانى سەناعاتى ئەدەبىین، وەك ئیما، ئیھام، ئیستیعارە، سەمبول و ... كە تا ئیستا لیکۆلینەوئەى شایانى سەرنجیان لەسەر كراو (١٠). بەلام بەشى زۆریان لەبارى مانا چەشنى یەكەم دەگرتەبەر (بروانە بەشى یەكەمى وتار) یانى ئاكامى لیکدانەوہیان بە ھەر لەونیک بى، مەبەستى دانەر دەگریتەو و سەبەخۆیى خوینەر زەوت دەگا. ھەروەھا شینوازى دارشتن و نیوئەزۆدیان تا ئەو رادەى نىیە كە بکەونە بەر تەئویل و وردبوونەوئەى ئەرۆزى. چون یەكى لە تاییەتیەکانى دەقیكى شیاوى تەئویل، دارمال بوونى ئەو لە رەمز و گرى، یانى دەقیكى كە لە ھەموو بارىكەو تا ئەو رادەى سادە و ساكار بى كە خوینەر بە یەكەم جار پەيام و راسپاردەى دەق وەرگرت و ھىچ پرسیارىك لە زەینى خوینەردا نەمیتنى. بۆ وینە سەرنج دەدەینە چەند نمونە لە بەرھەمى شیعری شایانى تەئویلیشیان كوتوو، كە لە درێژەى وتاردا باسیان لى دەكەین:

ئەم كۆمەلى گولالە كە ئالان لە كێو و كەژ
ئاویان دراوہ گشتى بە خوینەر ژاوەكەم (١١)

قەت لە دنیادا ئەبوو بىجگە لە ناخوشى، بەشم مات و داماو و پەشوو و بىكەس و چارە رەشم (١٢)
دەبیینی چ جىگای پرسیار و ئیروانینىگان تیدا بەدى ناكرى. دەق دەبى رىگا بدا توێزەر یان خوینەر بە گەمى پرسیار و وەلام لە دەریای بى سنوورى ئەودا مەلە بگا. ھەلبەت كاتى باس لە رەمز و گرى دەكەین مەبەست ئەو نىیە كە ئاكامى دۆزینەوئەى ئەو ھىچ پێوئەندىكى بە مانای ژيان و كۆمەلەو نەبى، چون بەرھەمەكى ترى ھیرمنۆتیکى مۆدیرن، جگە لە ناسینى دياردەگان، ناسینى ”خۆمان” خۆمان وەك كەسایەتیەكى كۆمەلایەتى بەلام ھەندى لە شیعەرگان ھەلگری بارى فەلسەفین، یانى خوینەر لیبراو دەبى بۆ دۆزینەوئەى مەبەست بگەوتیە بىركردنەو، وەك ئەم دوو بەیتەى نالى كە لە دوایین بەیتدا شاعیر بە ”داوہ شەعر”ى ناو دەبا و وریایى دەدا بە خوینەر كە زۆر بە وردى لى بروتانى:

ھەر چاوەبى كە وشك و عەقىمى بولئیدیە
وەك تەبەى من بە نەزمى خۆشى نەغمە زاپەو
نالى بە داوہ شەعرى دەقیكى خەيالى شیعیر
بۆ ئەو كەسەى كە شاعیرە سەد داوى ناپەو (١٣)
وەك بەرێز فاتح مەلا كەرىم، جیا لە مانای روالەتى، ئەم تەفسیرەشى لى كردوو.

بەیتی ھەول: یانى ھەر كەس كە سروسشتى بەرز بى و سەر دانەنوئینى، سەرچاوەى رزق و رۆزى وشك ئەگا و ھىچى دەسگىر نابى، چوونكە ئەم جیھانە ئیستاش ھەر لە سەر رووپامالى و ماستاو كردن و شان تەكاندن و درۆ لەگەل خودا كردن بەندە (١٤). یانى وەبیرھێتەوئەى ئەو شیعری ئەم ھىمن: (١٥)
ھەر كەسى سەربەزە لەم وێزانەدا تووشى غەم و دەردە
چیاى سەر كەش بیینی قەت سەرى بى ھەور و تەم نابى
بايخ دانان بۆ تاییەتەندىگانى زانستى ھیرمنۆتیکى
مۆدیرن ئەم بەرپرسیەمان داویتە ئەستۆ كە بۆ
دۆزینەوئەى شینوازى ناوبراو سەرنجى زیاتر بەدەین بە
ئەدەبى نووى كوردى. چون سەردەى كەند و كۆسپى لە
رادە بەدەر، توانیومانە بەرپرسیانە كەلین بختە پەرژین
و پى بنیینه جیھانى ئەدەبى ئەرۆزى. بلاوكرندەوئەى

چەند رۆمان و كۆمەلە چیرۆك و شیعری نووى لەم سالانەى داوبى دا ھەنگاویكە بەرە و نزیكبوونەوئەى خیزا لە مەبەستى باسكراو. ئیستاش چەند نمونەىك لە شیعری خەو بەردینەى سوارە ئیلخانى زاو: (١٦)
بە سەرنجدان و وردبوونەو لە مانای شیعەرەك رەوتى گشتى و مانای روالەتى ئەومان بەم چەشنە دیتە بەرچاو: ” لە سەرە بەھاریكا كانیوايى قەتیس و دیل و نەخەجمایى زیندانى خاك، رۆژى بە تەوژمەو كۆیسوانەى زىخ و چەو دەرمیتى و لووزە و دەبەستى و بەرەو زى، بەرە و كابەى ئامانج یانى بەرە و شارە دەریا رى دەبرى” (١٧)

لە یەكەم روانیندا، دەردەكەوئ شاعیر لە زۆریەى وشەگان وەك ئامرازىكى سەمبولىك كەلكى وەرگرتوو، بە جۆزى كە بارى سەمبول بە سەر كەش و ھەوای شیعردا زالە، بەلام بە وردى و لیزانییەو رايەل و پۆى سەمبولى تەننەوئەو. بە وتەى خۆى لە تۆبى تارادا بووى مەفھوم ئەشاریتەو. (١٨) كە لیزەدا لادانى پەردەى چەند توى لە روالەتى شیعیر و پشكنین و تەئویلى سەربەخۆ، مەبەستى راستەوخۆى باسەكەمانە. لە تاییەتیەکانى تەئویلى دەقیكى سەر كەوتوو، چەند بۆچوونى جیاوازە لەسەر یەك دەق. یانى ھەر رەخنەگر یان خوینەر یك بە پى رادەى تیگەشتن و وردبىنى خۆى، بۆچوونىكى دەبى. ھەلوئىستى ئیستا لە ئاست بەشیكى شیعری خەو بەردینە دەتوانى یەكى لەوان بى، ھەلبەت وەك پێرستىك لە تەئویلى دەق نەك شەرح و تەفسیر. یەكەم روانینى گشتى بە مەبەستى تەئویل، تابلۆیكى زیندوویە لە خەبات و شوێرشى نەتەوئەىك بۆ رزگارى و گەشتن بە سەربەخۆی:

كەوى دۆمى یەخسىرى زیندانى دارى
پرى سەوزە بەستەى خرۆشانى بارى
كچى نوور قەتیسى دەستى دۆبى كێو

بەخوڕ خۆ بەدیوارى كێوا ئەدا ناو
ئامازە بە چلۆناپەتى میخەت و دەس بەسەر بوونى ئەم نەتەوہ بۆتە دەسپىكى مەجرأ، پاشان ویست و تامەزۆبى لە رادەبەدەرى ئەو بۆ رزگار بوون - شینوازى دەنگ ھەلبىن - و دیارىكرندى سەردەمى بزوتتەوئەى تیدا بەدى دەكرى و ئینجا برپارى كارا بۆ راپەرىن:

ئەلى بورجى خاپورى مێژووى لەمێژین
لە درزى ھەزار خشتى رۆژ و شەوانى
دڵزەى چەپى پۆلى پەریانى دادا
ئەلى پىكەتینى كچى سەرگورشتەى قەدىمى
لە ئەندامى تاپۆ و كەو بوومە لیلی
سنوورى شەوى دوینى، ئەو رۆزى بەیانى
بە چەپى قورسى نىسانى ئىستانى لادا
ناساندنى تاییەتەندىكى زانستى و بەرچاوى
بزوتتەوئەى نەتەوئەى یان بە وتەىكى تر راگەیاندى
ئەم راستییە كە راپەرىنى ناوبراو بە پى پىوئىستى
مێژووى سەربەھەلداو و پەرى سەندوو، كارتىكرند
و شوپندانانى لە سەر راتلەكاندن و لە خەوھەستانى
مرۆف بۆ ئاگادار بوونەوہیان لە بەرژەوئەندى ئیستا و
داھاتوو:

ئەلى دەنگى شمشالە رەشمالى دۆلى دپوہ
شەمالى دەردى دوورەشارى
پشوو پى لە عەترى بەھارى كچى كورد
بە بلوێزى شووشى گەرووى زەرد و زۆلى
لە زەنویزى زینۆژانى سالى زرىنگانەوئەى شەو
بەخوڕ زەمەمەى ھەلبپوہ
مەوداى بەرىنى بزوتتەوئە، گشت گوند و ئاواى و
شار دەگریتەو بەر لە ھەمان كاتا لە پالپشتى بىر و
رینبازى نووى بە زەبرى خۆى پەردەى ترس و بیدەنگى
دادەدرى.

لە ھەر گاز و رینبازى وا كازى ئاوى ئەگاتى
ئەم راپەرىن و وەرپىكەوتنە گشتى و تىكرابى. چون
لەسەر پىوئىستییەكى مێژووى سەربەھەلداو. ئەمە
خالیكى بەھیز و لە ھەمان كاتا جیاوازە لەگەل ”
ماسیە رەشە بچكۆلە”ى سەمەدى بېھرەنگى (١٩)،
چون ئەمیان برپارى بەرەنگارى لەلاین تاكەكەس
وەك سەمبولى ئەندامىكى رووناكبرى كۆمەل، ھەردى
و رووداو بەرەو رەوتى بارھێتانی قارەمان دەباتە
پیش، با بروتانى:

كە دەردى گرانى ھەموو ریبوارى وەنەوزە
لەبەر نوورى خۆرا
گەلێ كۆپرەكانى شەوارەن
زەنى دەم بە ھوارى درۆزن ھەزاران
كە تەسلىمى سىحر و تەلىسمى بنارن

بەبى ھەولى ھەلدان و چارانى چاران
بەھیواى بگرمیتنى ھەورى بەھارى
رەھابن لە زیندانى بەردىنى غارا

تابلۆیەكى تر، بارى وەستان و كرى و بیدەنگى گەلانى
تر و تەنانەت چەواشەبوونى بەناو راپەرىنى ھەندى
داماو و دەستەوئەستانى چاوەنواری قارەمانە كە بە
ھەلوئىستى بەزەبەر و خیزا بیته ھانای و بە موەجیزەىكى
ناديار رزگارى كا و زۆر بۆچوونى دیکە... ئەمجا با
ئاوړىك وەسەر مامۆستا ھىمن بەدەینەو:
من گولى سەر گورى ئاواتى لەمێژینەم بەلام
رێژنەىكەم لى بدا پىن وایە بۆ رووان بىمەو (٢٠)
مانای روالەتى شیعیر لە ھىچ كەس شاراوہ نىە، بەلام خۆ
رۆھیلە بە رەھەندى مێژوودا و بیته بەرچاو نەتەوئەىك
بە درێژایى مێژووى پى تەمەنى ساتى نەسەكنیوہ.
لەھەلس و كەوت و ھەولى بى و چان بۆ گەشتن بە
سەربەستى و رزگارى كە سەد مەخابن ھەر جارى بە
ھۆى گەلێ ھۆكارى گرینگ لەبى ئەوہ ئاویزانى بالای
بووى ئاوات بى، جواناوى جوانەمەرگى لەروو سربوہ
و گولى كازیوہ نەدیوى لە ژىر بارستى تیغ و دركى
شەوہزەنگ ژاكاوہ. بەلام سەربارى سەدان دەرد و
سەخلەتى، دەستى لە ھومید بەرەنداوہ و ھەموو ساتى
چاوەرپوان بووہ كە ھەلى ھەلكەوئ و كورته دەرفەتى
بەرخسى تا سەردەى شك و گومان لە سەر كەوتن،
سەر لەنوئى راپەرى و ھەستیتە پى و ...

ئەم بۆچوونە تەنیا تەئویلیكە لە دەق، چون ھەر وەك
گوتمان دەقیك دەتوانى ھەلگری چەند تەئویل بى. بۆ
ویتە ئەم دەقە دەتوانى تەئویلیكى كۆمەلەیتیشى ھەبى،
ھەلبەت ئەم راستییە لەبىر نەكەین كە ھەر دەقیك
مەیدانىكى بەرفراوان نىە بۆ ھەموو چەشنە تەئویل.
بە وتەى پۆل رىكۆز دەق كەش و ھەوای بەرتەنگى
تەئویلەكانە (٢١). یانى ھەموو چەشنە تەئویلیك لەگەل
دەق رىك ناكەوئ ھەر وەك مېشل فۆكۆ سەبارەت
بە بىر و بۆچوونەكانى نیچە دەلئ: بەرھەمەكانى نیچە
تەئویلى ماركسىستى و فرۆیدیسمى ھەلناگرن. (٢٢)
یان پۆل رىكۆز لە نیوان دەق و چەشنەكانى تەئویلا
سنوورىكى دیارىكارا دادەنى و دەلئ: تەئویلى دەروون
ناسى لەگەل دەقى ئەدەبى یەك ناگرتەوہ. (٢٣)
لەمەر ئەو تاكە شیعەر و سەرچەمى شیعری نووى
كوردى بە گشتى، دەبى بلین كە بەپى بەلگە گەلى
مێژووى و راستییەكانى سەردەمى ئیستا، نەتەوئەىك
كە مۆتى زەخت و بیبەشى و چەوسانەوہ بە دايم
ئاواقى ملی بووہ، بەرھەمە ئەدەبیەكەشى خوقلاوى
باردۆخىكى وەھایە، كەوابوو ئاساییە بەشى زۆریان
”تەئویلى نەتەوئەى” ھەلگرن. لەمەر خۆنەبەستتەوہ
بە بىر و راو مەبەستى دانەر یان بلین سەربەخۆی
خوینەر لە تەئویلا، فرانسىس پىكین دەلئ: كارى
توێزەر تەنیا زەمانىك بايخدارە كە بۆچوونى ئەو لە
سەر دەقیك، تەنانەت نووسەرى ئەو دەقەش تووشى
سەرسورماوى دەكات. (٢٤) لەم پێوئەندیەدا دەلین
سوارە ئیلخانى زاوہ گوتوویەتى: ئەوہ راستە من
خەو بەردینەم داناوہ، بەلام كاك ”س.م” چاكترى لى
حالیە و بۆچوونى باشتى لەسەرى ھەبە.

- سەرچاوە:**
٩- نالەى جودابى ھىمن.
١٠- بۆ زانیارى زۆرتر بروتە تەفسیر و لىكدانەوئەى
دیوانەكانى نالى، مەحوى، سالم، حاجى قادر و گەلى
وتار و بۆچوون لەسەر پىشەكى ”مەم وزین”ى خانى
لە گۆقارەكانى دەروەوئەى ولات.
١١- دیوانى ئەحمەد موختار بەگى جاف.
١٢- تارىك و روون، ھىمن.
١٣- دیوانى نالى، مەلا عەبدولكەرىمى مودەرىس و
كۆپرەكانى.
١٤- ھەمان
١٥- ھەمان.
١٦- ئیلخانى زاوہ - سوارە، خەو بەردینە، چاپى یەكەم،
ئىنتىشاراتى سەلاھەدىنى ئەویى ١٣٧٢ ه.
١٧- گۆقارى سرود، ئاغانى- مارف، لىكدانەوئەى خەو
بەردینە، ژمارە ٨٤.
١٨- ئیلخانى زاوہ - سوارە، تاپۆ و بوومە لیل، چاپى
یەكەم، نەشرى پاپین، ل ٢٥٧، ١٣٧٩ ه.
١٩- بۆ ھەلسەنگاندن و ئاگادارى لە رادەى وىك چوون
و جیاوازییان بروتە خەو بەردینە و ”ماهى سیاہ
كۆچولو”ى سەمەد بېھرەنگى.
٢٠- سەرچاوەى ژمارە ٩، ل ٩٢.
٢١- سەرچاوەى ژمارە ٣.
٢٢- سەرچاوەى ژمارە ٢.
٢٣- سەرچاوەى ژمارە ٣.
٢٤- تجدد و تجددستیزی در ایران، میلانى - عباس، چاپ
اول، ١٣٧٨ ه. ■■■

درامانوسانى جیھان

مەھدی مەبید جاف

١٥- گۆتە

Johann Wolfgang Goethe

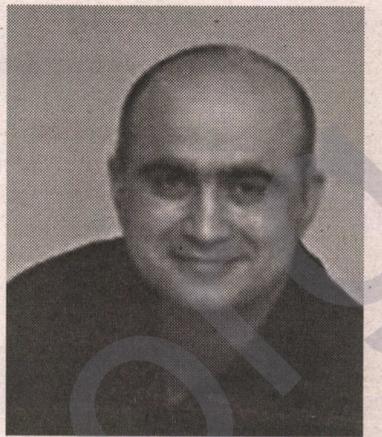
یۆھان فۆلفگانگ
گۆتە، شاعیر
و درامانوس
و ھونەرمەندى
ناسراو لە بیست و
ھەشتى خەزەلوەرى
سالى ١٧٤٩دا لە
شارى فرانكفورت
لە ولاتى ئەلمان
لە داىك بووہ.
باوى یاریدەدەرى
كۆشكى پاشایی
و داىكى یەكیك
لە نەجیبزادەكانى

ئەلمان بووہ. یۆھان لای مامۆستای تاییەت كە داىك و
باوى بۆیان گرتبوو خویندى سەرەتایی دەستپىكرد،
لە تەمەنى شازدە سالیدا لە بەشى حقوق و ھونەردا،
لە شارى لایپزىك دەستى بە خویندن كرد و پاش سى
سالان بۆ شارى فرانكفورت گەراپەوہ. لەو ماوہیەدا یۆھان
كاتىكى زۆرى بە خویندەوئەى بەرھەمەكانى ولىام شكسپیر
تەرخان كرد، لە سالى ١٧٧٣دا شانۆنامەى ”پرومیتەى
نوسى كە لە شانۆنامەىكى نووسەرى مەزنى یونانى
ئەسخیلۆسەوہ وەرپىگرتبوو، لە سالى ١٧٧٥دا ”كارل
ئۆگۆست” كە میر و فەرمانزەوای شارى وایمار بوو
داواى لە گۆتە كرد كە وەك راویژكارىك یارمەتى بدات،
لەو رۆژوہ كە زیاتر لە نیو سەدە دەكات گۆتە راویژكارى
میرى وایمار و نووسەرى دراما و شانۆكار بوو. كارى
شانۆی ئەو سەرەتا لەگەل تىپىكى ئەماتۆر و پاشانىش
بوو بە خاوەنى باشتىن گروپى درامى خۆى، گۆتە لە
وایمار دەسەلاتدار و لىپرسراوى كۆلتورى بوو. ھەر لەو
ماوہیەدا بوو، بە نویتەرى ئەنجومەن ھەلبۇرڈرا، بۆ
ماوہیەكیش لىپرسراوى كىتبخانەى سەلتەنەتى بوو. گۆتە
لەگەل ئەم قەلەبالیغیەدا زیاتر كاتەكانى خۆى بۆ شانۆ
ئەدەبیات تەرخان كرد. گۆتە تا كۆتایی ژيانى بنە و
بانەى ژيانى ھەر لە وایمار بوو. بۆ چەند چارىك سەفەرى
دەروەى ولاتى كردوو، بۆ ماوہى دوو سال ١٧٨٧-١٧٨٨
لە ئیتالیا ژاویە. ئەو سەفەرە زۆر سووى روشنبرى و
فیکرى بۆ گۆتە ھەبووہ. یۆھان گۆتە لە تەمەنى بیست
و چوار سالیدا شانۆنامەى ”گۆتەرفون بریشتاین”ى
نوسى كە بە شانۆنامەىكى مێژووى دادەنریت و باسى
قارەمانان و سەردارانى ئەلمان لە سەدەى شازدەھەم دا
دەكات و بە یەكیك لە بەرھەمە شاكارەكان و دیارەكانى
بزوتتەوئەى ”گۆتە و شالاو” دادەنریت. ئەم بزوتتەوئەى
كە مەتەواپەكى رۆمانتىكى ھەبوو لە سالەكانى ١٧٧٠دا لە
ئەلمانیا سەربەھەلدا و تا سالى ١٨٣٠دا بەردەوام بوو. گۆتە
لە سالى ١٧٩١دا بووہ لىپرسراوى شانۆى سەلتەنەتى
و بۆ ماوہى بیست و پىنج سال ئەمە یەكیك بوو لە
كارەكانى. گۆتە شانۆى ئەلمانى پىشبرد و كارىكى زۆر
گەورەى كردە سەر شانۆى رۆژئاوا، ئەو قونناغەش بە
سەردەمى شانۆى وایمار ناسراوہ، لەبەر ئەوہى شارى
وایمار چالاكتىن شارى ئەلمان بوو لە بزوتتەوئەى
شانۆدا و گۆتەش زۆریەى بەرھەمەكانى خۆى و بەرھەمى
نووسەرە جیھانىیەكانى لەوى خستووئە سەر شانۆ.

- بەرھەمەكانى گۆتە دەكرین بە چوار جۆرەوہ:
جۆزى یەكەم: بەرھەمە تراژیدیەكان
جۆزى دووم: بەرھەمە فەلسەفیەكان
جۆزى سێھەم: بەرھەمە ئەفسانەییەكان
جۆزى چوارەم: بەرھەمە كۆمیدییەكان
یۆھان گۆتە چەند درامایەكى ترى نووسبوو وەك:
شانۆنامەى ”فیتز”
شانۆنامەى ”سیلا”
شانۆنامەى ”ئىگمەنت”
شانۆنامەى ”ئەفجینیا لە نورس”
شانۆنامەى ”ئەبیەتەى عاشقان”
شانۆنامەى ”كلاڤیگۆ”
شانۆنامەى ”ئىروین و ئىلمیر”
ناسراوتىن بەرھەمى گۆتە شانۆنامەى ”فاوست” ه كە
لە شانۆنامەى ”دكتۆر فاوست” ی كرىستوفەر مارلۆوہ
وەرپىگرتووہ. ئەوہى شایەنى باسە كە گۆتە زۆر خەز و
ئارەزووى لە خویندەوئەى شیعەرەكانى شاعیرى گەورەى
ئىزانى ”حافز شیرازى” كردووہ. گۆتەى مەزن لە سالى
١٨٢٨دا و لە گەرمەى كارى ھونەردا كۆچى داوبى كرد و
لە گۆرستانى شارى وایمار بە خاكیان سپارد. ■■■

پیرۆزباییهک له گهڵ پرساریک بۆ سه رکردهکانی کورد

هيو اعلى ناغا - هولندا

له پيشا پيرۆزبایی خۆم ئاراسته ی بهرێزان مام جهلال و كاك مسعود و هه مو ئه و سه ركردانه ی كه توانیان به دلیکی كوردایه تییه وه كورد بگه یێن به زۆربه ی زۆری مافه كانی خوی.

پیرۆزبایی له گیانی پاکی سه رجه م سه ره رهانی كورد .. شیخی نهر و قازی شه هید كرا و بارزانی نهر، شه ره فه كنده ی، قاسملو و له گیانی پاکی شه هیدانی سه له ها سه لێ ریگای رزگاری خوازی كوردستان .. پیرۆزبیت له گیانی پاکی ئه فغاله كانمان له شه هیدانی كیمیا بارانی هه له بجه و هه مو گوند و دیهات و شه ره كانی كوردستان.

پیرۆزباییك له هه مو ئه و تیکو شه ره انه ی كه له زندانه كانی داگیركهران بوون و هه ن و سه ره وه ری هه مو یان عه بدوللا ئه و جه لان و هه مو زیندانی سیاسیه كانی كوردستان له چوار چیه و ی كوردستانی داگیر كراو.

بیگومانه كه هه نی له شوینی فیه كه كانی عه ره ب ئه یانه و ئه و بلین كه كورد له كوردستانی باشوور و هه مو هه مو میله ته ی عیراق خه باتی له پیتاوی لادانی رژیمی كوردنه فلكه ر بووه كه رژیمی به عسه، ئه مه یش بۆ خزی تیرۆر كرنیكی میژوی كورده، له بهر ئه و ی خه باتی كورد زۆر له و میژوو ه كرن تره كه ئه گه ر بلین ئه گه ر پیته وه بو شوژی شیخی نهر هیشانه مافی

شوژشه كانی كوردمان نه داوه، به لام ئه و به كینه پله ی یه كه می شوژشه كانی ئه و له كوردستانی باشوور كه شیخی نهر بهر پچه ی ئه و پیلانه میژوو یییه ی كه دژ به گه لی كورد كرا و به ش به ش كرنی بۆ به سه ر چوار ولاتی سه ره كی جگه له ولاتانی دیکه .. له نامه یه كی بۆ (عصبه الامم) واته ئه و ده زگایه ی كه له دوا ی شه ری جیهانی یه كه م دروست كرا بۆ دانانی پیلانی ناشتی و دابه ش كرنی میراتی عوسمانیه كان ئه و ده زگایه ی كه له دوا ییدا نه ته وه یه كگرتوه كان لئ كه وته وه، له نامه كه یدا شیخی نهر ده لی گه لی كورد له كوردستانی (باشوور) نایه و ی بیته به شیک له عیراقی عه ره ب .. (شیخی نهر ده لی كوردستانی باشوور نه ك كوردستانی عیراق) .. كه ئه مۆر به سه ر كورد سه پینرا بلی كوردستانی عیراق.

له شوژی شیخی نهر تا شوژی دوا یی كورد كه ئه م ده سه كه و تانه ی لیکه وته وه كه تیه ر ئه بێ به سه ر هه مو شوژشه كانی كورد وه كو شوژی قازی و شوژی بارزانی .. گه لی كورد سه له مان دوو یه تی كه میله تیک ئازادی خوازه، و هه میشه ها ته پیری هاواری سه ركرده كانی كورد بۆ شوژش و خه بات .. به لی گه نجی كورد هه رده م سنگی خزی كرتیه فیه كه به ند و به ردی كوردستانی كرتیه به سه رین و ئاسمانی به شه و پوش له سه ر شاخه كانی كوردستاندا بۆ ئه و ی ده نگی شوژی كورد بگا به جیهانی ده ره و ی ولاتانی داگیركهر و ری به پیلانی دوژمنان بۆ كوژاندنه وه ی ناوی كورد كه له توركیا پینان ئه و ترا توركه شاخاوییه كان له عیراقیش ئه یان وت (ابنه الشمال الحبيب) نه دن و هه رگیز ئه و میله ته به زیندووی بیته ته وه.

ئه م راستیانه ئاشكراه لای هه مووان بیگومانیه سه ركرده كانی كوردیش زۆریان قوربانی داوه له و پیتایه وه له به نه ماله ی خزیان شان به شانی گه له كه یان، ئه مه یش ئاشكراه و گومانی تیدا نییه، به لام پیتیه سه باس له هه له یش بكری بۆ ئه و ی دووباره نه بیته وه، له بهر ئه و ی كه ئه و میله ته ی هه له ی خزی له بیركا بیگومان جاریکی

تر رو به رووی ئه و هه لانه ده بیته وه .. لیره یش ده بی بلین زۆر له میله تانی جیهان هه له یان هه بووه له میژووی خزیاندا زۆر تر له و ی كه سیاسه ته دارانی كرتیه وه .. به لام میله ته ی سته م دیدی كورد هه رده م باجی هه له ی سه ركرده كانی داوه له گه ل ئه وه یش هیه رۆژی بریاری ئه و ی نه داوه كه پیت له سه ركرده كانی بگا و به ته نیا له گۆره پانی خه باتدا به جیهانی پیلان .. لیره ییدا ئه بی باس له وه بگه ین كه سه ركرده كانی ئه مۆر كاتی چوونه سه ر مینبه ر و به دلیکی فراوان و زوانیكی راستی دان به هه له یی خزیان نا ئه وه شتیكه زۆر كه م رووی داوه له م ناوچه یه ی كه تیندا ئه ژین به لكو ده گه ن بووه .. و دوور له هه موو ته فسیریکی ئه ملا ئه و لا بۆ ئه و داوی لیبوردنیه ئه لێن شتیکی دل خۆش كه ر بو، به لام جاریکی تر ئه یلیته وه گه لی كورد ئه و هه لانه ی زانیوو هه لیسانگاندوو و بریاری له سه ری داوه پیت ئه و ی ئه وان بلین به كاتیکی زۆر به لام هه رگیز پیتیشی لێنانه كرتیه وه هه ر له بهر ئه و ی شوژی له ناو نه چی و نه بیته رسوای پیلانه كانی دوژمنان، چاكیش ئه زانی كه دروست كرنی سه ركرده شتیکی ئاسان نییه له بهر ئه و هه رده م گه لی كورد هه لگری ئه نجامی هه له كانی سه ركرده كان بووه وه كو به عه ره بی ئه لێن (فوض امره الی الله) واته دایه ته ده ستی خاوه به لكو چاكیان كا، ئه وه گرنگ بووه لای گه ل شوژش به رده وام بی.

ئه م جار هیش وه كو هه موو جاریك كه سه ركرده كان ئه یانوت ئه مه شه ری هاو ئه هاته گه لی كورد روو به رووی شه ری نه مانی خزیه تی، به و مه به سه ته وه گه نجان په یوه ندییان ئه كرت به شوژشه كانه وه و ئه چوونه به ره و پیری شه ركه ان .. دوا به دوا ی هه له كانی ئه م دوا ییدا سه ركرده كانی كورد كه باسمان كرت كه داوا میژوو یییه كه یان بۆ لیبوردنیان كرت، گه لی كورد هه ندی دوور كه وته وه له بیر كرتیه وه له گه ل سه ركرده كانی هه نی تووشی دل ساردی و گومان بو، كه رۆشنیران پینان وایوو جاریکی تر ئه گه ر میله ته ی كورد تووشی شه رپه كی گه ره بی بۆ لاپه ری V

توركیا .. مستی ناو هه مانه كه ی ئه مریکا كوشتی!

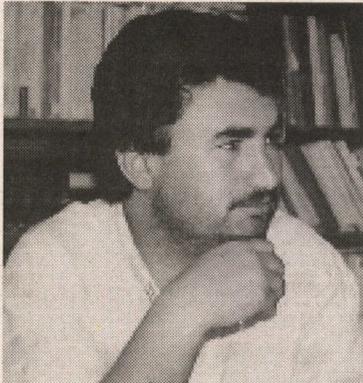
نهرده لان جه مال

سه رده انه كال و كرتیه كه ی ئه م دوا ییه یه ی خاتوو كوژاندلیزا رایس بۆ توركیا، پتر له واتایه كی له دوا ی خۆیه وه به جیهانیشت. یه كه م واتا كه م بوونه وه ی بایه خه نیستراتیجیه كه ی ئه نكه ره بۆ واشنگتۆن و دابه زینی له ئاستی ته نها هاو په یمانی باوهر پیکراو بۆ ریزی یه كێك له هاو په یمانه باوهر پیکراوه كان له ناوچه كه دا، واتای دووه میش جیا كرتیه وه ی به رزه وه ندیه كانه له نێوان ئه مریکا و توركیا به تابه ته ی دوا ی ئه و ی كه ئه مریکا هه ستی به ته ماعه بی سنوره كانی ئه نكه ره ی كرت سه باره ت به عیراقی داهاوو، توركیا ده خوازیت شوین پیتیه كی " ئابووری و سیاسی " پته و ی له عیراقدا هه بیته، واشنگتۆنیش به جزریك و دیکه بهر په رچی ئه و داخوژییه ی توركیا دهاته وه و نایه ویت توركیا ئه زمونه كه ی قوبرس له عیراقدا دووباره بگاته وه. واتای سینه میش ئه مریکا له سه رده می تاك چه مسه ریدا ناخوازیت توركیا یه كی سیسته م سیاسی و ئابووری گه نده ل و داته پوو بكات به برابه ش هه ر وه ك ره جه ب ته یب ئۆردوگان و عه بدوللا گولی وه زیر ده ره و ی ده خوازن. واتای چواره میش واشنگتۆن چیدی نایه ویت توركیا هیلئ ئه و ی كه ده بیته و ئه و ی كه نابیته له ناوچه كه دا بۆ رابكیشیت و

هه ر به م ئاراسته یه ش ئیداره ی سه رۆك بوش هه موو ئامۆزگارییه كانی ئه نكه ره سه باره ت به كورد و رۆلیان له داهاوو ی عیراقدا ده هاو پیته سه تلی پاشماوه كان! هه له به ته ئه م و اتایانه ئه نكه ره بهر له هه موو ناوه نده سیاسییه كانی دیکه ره چاوی كرت و به وردی دیوه كانی تریشی خوینده وه. توركیا كه دوا به دوا ی پرۆسه ی ئازاد كرنی عیراق هه موو توانا جیاوازه كانی خزی له سه ر ئاسته كانی ناوچه و جیهان خسته گه ر تا به ره به ستیك له به رده م هه وه سیاسییه كانی سه ركردایه تی سیاسی كوردا دان بیت و له چوارچۆیه یه كی یه كجار ته سه كدا كه مارۆی بدات، له ناكاو هه وه سیاسی و ئه منیه كانی خزی له و چوارچۆیه یه دا ببنیه وه. ئه م راستیه ش له به شداری كرتیه گاریگه ره كه ی كورده راگۆزراوه كان له پرۆسه ی هه لبژاردنه كان له كه ركوكدا به جوانی رهنگی دایه وه و سه نگ و بایه خی سه ركردایه تی سیاسی كوردی له لای واشنگتۆن بۆ ئه نكه ره به ئه و په ری زه قیه وه ئاشكرا كرت. به تابه ته ی كاتیك توركیا به باشی ده زانیت كه با به تی به شداری كرتیه كورده راگۆزراوه كان له هه لبژاردنه كاندا له كه ركوك، داوا كارییه كی نیستراتیجی هه ره گرنگی سه ركردایه تی سیاسی كورده و جیه جی كرنی له لایه ن ئه مریکیه كانه وه واتای ها ته ناوه و ی كورده بۆ بازنه یارییه سیاسییه نیوده وه تیه كان و كۆتایی هیتانه به سه رده می په رواویز كرتنیان

له هاو كیشه سیاسییه كانی ناوچه كه. به لام گرفتگی سه رۆك وه زیرانی توركیا ته نها له ودا نییه كه كورد گۆلیکی یه كجار گرنگ و هه ستیاری له سیاسیته ده ره وه ی كه مته ی ئیستای توركیا كرت، به لكو گرفتگی ئۆردوگان له وه دایه كه چۆن رو به رووی ئه و ئاكامه ته گه تیفانه بیته وه له سه ر ئاستی ناوچه كه ماوه یه كی دوور و درێژ نان و پیازی پیوه ده خوارد. له لایه كی دیکه شه وه توند تریبونی گوریسی فشار له سه ر گه ردن هه ردوو هاو په یمانه گرفتاره كه ی ئه نكه ره له ناوچه كه " واتا تاران و دیمه شق " ئه و راستیه ی تر ده خاته روو كه پارته ئیسلامیه كه ی ئۆردوگان نه ی توانی له سه ر هیه چ ئاستیك ژیرانه دۆست و هاو په یمانی خزی هه لبژیریته و هه ره وها نه ی توانی یارییه كه وه ستایانه ئه نجام بدات. ئه مه سه رباری ئه و ی كه نشوستی هیتانی سیاسیته ئه نكه ره سه باره ت به هه ریمی كوردستان زه بریکی كوشنده ی دیکه ی له سه ر ئاستی ناوچه ئاراسته ده كات، چونكه گور و تینیکی یه كجار کاریگه ر به كورده كانی كوردستانی باكوور ده به خشیت و ئاسۆیه كی نوینان له به رده مدا و الا ده كات، ئه و ئاسۆیه ی كه نه ك ته نها توركیا به لكو ژماره یه كی زۆر له ولاتانی ناوچه كه هه ولی نه كرتیه وه یاندا به لام ئایا ئه نكه ره په ند و وانه له م وه رچه رخانه میژوو یه ی واشنگتۆن وه رده گرت یان جاریکی دیکه ش داوی گرتیانی دانیشه سیتۆلییه كان ده كاته وه؟ ■■■■

هه لبژاردنه كانی عیراق ئه نجامدرا و مه ترسییه كانی رۆژه لاتی ش هه رمان !!!

غازی حه سن - ئه مریکا

٢٠٠٥/١/٣٠ هه لبژاردنه كانی عیراق رو به رو ده گه ل هه ره شه و پیلان و ترس و تۆقانی تیرۆریست و پالپشته كانیان به رپوه چوو. من نامه ویت باس له سه ركه و توووی و دیموكراتی بوون یاخو پینچه وانه ی ئه ومه سه له یه بگه م، ته نیا ده مه ویت بلیم پرۆسه ی هه لبژاردن به شیوه یه كی گشتی بووه مایه ی خۆشحالی خه لكی عه ره بی عیراق و به تابه تیش گه لی كورد. بیگومان هه لبژاردن ده بیته یه كێك له به نه ما سه ره كیه كانی بینا كرنی دیموكراتیه ت له عیراق.

له باس كرنی مه سه له ی ئه منی و به رپه كی به رپوه چوونی پرۆسه كه ده كرت بلین كوردستان به پله ی یه كه م و ناوچه كانی خواروی عیراقیش كه شیعه نشین و شیعه به شی سه ره كی و زۆریه ی پێكه هیتن به پله ی دووم دیت، له راستیشدا له ناوچه سوئی نشینه كانی تر و به غداشدا توانا به شیوه یه كی سه ره كه وتوانه پارێزگاری له ئاسایش و به هیمنی به رپوه چوونی هه لبژاردن بكریت. ئه مه ش بووه مایه ی سه رنج و له هه مان كاتیشدا فه شه لی تیرۆریستان له پینگرتن له به شداری زۆریه ی خه لك له پرۆسه كه ده گه یه نیت. له هه ماره وه هه ندیک عه ره بی شو قینی له ده زگا را گه یاندنه كانی عه ره بی له م ده رنه نجامه سه رسام بوون و به شیوه یه كی نادرست و ناروا ده یانه ویت باسی به رپوه چوونی پرۆسه كه بگه ن. له لایه ك به شداری نزیکه ی له ٧٠٪ خه لك له هه لبژاردن به ژێرده سه ته و به كرتیگاری ئه مه ریکا ناو ده بن و له لایه كی تریشدا و انیشان ده دن تیرۆریستان به م هه لبژاردنه ش كۆتاییان ناییت و به رده وام ده بن ناراسته و خۆش ریتۆنیان ده كن له پیتا و درێژه پیدانی به ناو به رنه گار بوونه وه یان به سه ركردایه تی زه رقاوی نوینه ری ئیسلام، هه ره و سه ده زگایه كی وه كو ئه له جه زیره ش لیستی چالاکی و كاره تیرۆرسته كانیان به ناو و شوین و ژماره بۆ بلاو ده كاته وه بۆ ئه و ی به خه لكی به شدار بوو له هه لبژاردنه كان بلیت تیرۆریستان به هیتن و وازان لیتا هیتن، له هه مان كاتیشدا به تیرۆریستان ده لیت بی ئومید مه بن ئیوه چالاکی زۆرتان ئه نجامداوه و به رده وام بن. بۆیه به م كاره شیان به شداری له پرۆسه ی سه ركو ت و درێژه پیدانی تیرۆر میژووی دیکتاتۆری ده كن و ده یانه ویت له بایه خی هه ر پرۆسه یه ك كه م بگه ته وه كه نوینه ریه تی دیموكراتی بوون ده كات.

ده رنه جانی هه لبژاردنه كان هه رچه یه ك بیت كورد به شیوه یه كی كارا به شداری له هه لبژاردنه كان كرت و چاوه روان ده كرت له په رله مانی هاوو ی عیراقدا رۆلیکی دیار بگێرن. وه لی كورد به به شداری كرت له هه لبژاردنه كاندا ناگاته كۆتایی ئه و ریگه سه خته ی ده یان سه له له پیتاوی تیده كۆشیت. كاتیك كورد له رابردو دا ده یو ویت هه لبژاردنی نوینی په رله مانی كوردستان بكات، ولاته شو قینییه كانی ده قه ره كه نه یانده هیشته كورد جاریکی تر هه لبژاردن بۆ نوێ كرتیه وه ی ته مه نی به سه رچوو ی په رله مان بكات، ئه وه ئیستا توانی هه لبژاردنی تابه ته به په رله مانی كوردستان له ته ك ده نگان بۆ نوینه رانی كورد له په رله مانی عیراق و دیار كرتی نوینه رانی شه ره وانی له شه ره كانی كوردستاندا ئه نجام بدات، كه به لای من هه لبژاردنه وه ی په رله مانی كوردستان پته و بوونی فیدرالیزم و دۆزی كوردستان له ئاینده ده گه یه نیت. هه رچه نده كیشه و گرفت و نارێكیش هه بیته، به لام ده كرت بلین كورد هه نگاویکی گرتیگ به ره و پیتشه وه ده چیت.

ئایا كورد له رۆژانی ها توودا چۆن و له گه ل چ هیز و لایه نیکدا دورۆزی كوردستان به شیوه یه كی ده ستوری دیار ده كات، هه ره و سه لایه نی عه ره بی (شیعی و سونی) و ئاشووری و كلدانی و توركمان چۆن هه لوێستیكیان له هه مبه ر مافه كانی كورد ده بیته؟ بیگومان ره چاو ده كرت ئاكامه كانی هه لبژاردن كه بۆ یه كه مین جار هه له دوا ی پتر له سی چاره گه سه ده به م شیوه یه عیراق به خۆیه وه ببینیت، كارلیك و كار دانه وه یه كی بهر چاوش ده گه ل ستراتیجیه تی ئه مریکا بۆ رۆژه لاتی گه ره دروست بكات. دیاره كاتیك ئه مه ریکا له كاتی هه نو كه دا زۆر به توندی پنی له سه ر ئه نجامدان و به رپوه چوونی هه لبژاردن له عیراق دا ده كرت، پتم وایه له ئامانجه كانی چه ند روانگه یه كه وه جه خت كرتیه ته وه: یه كه م - له ریگه ی ده نگانه وه ده توانیت پیتش له تیرۆر و تۆقاندن بگیریت. دووم - له ریگه ی هه لبژاردنه وه ده كرت عیراق به ره و دیموكراتی بوون ئاراسته بكریت. سینییه م - هه ر له م ریگه یه وه ش پینشینه ی سیاسه تی ئه مه ریکا بۆ داكۆکی كرتن له دیموكراس یه ت و ئازادی پتر ده چه سپینریت. چاره م - له كاتی سه ركه و تن و ده ركه و تنی ئه نجامه پۆزه تیفه كانی هه لبژاردن له عیراقدا ئه مه ریکا ده توانیت متمانه ی پتر بۆ سه ركه و تنی هیزه كانی دا بین بكات و به مه ش هه نگاویکی بهر چاوه له ده رباز بوون له كیشه ی رو به رو بوونه وه ی تیرۆریست و پاشماوه كانی به عس و پالپشكه رانیان نزیک ده كه ویته وه. پینچه م - به سه ركه و تنی هه لبژاردن له عیراقدا ریگه ی چوون به ره و چاكسازی و گورنكاری له ناوچه كه و ده قه ری رۆژه لاتدا رونتر و سانتر ده بیته. له كرتیه وه دا هه لبژاردنه كان له نیو كیلگه ی كوشتار و تۆقان و تیرۆر هه ره شه ی به رده وانی تیرۆریستان به رپوه چوو، كاریکی سه خته زیره وه ی هه لبژاردنه كان بگه ویته نیوان دیواری دیموكراسیه تی رو كرتیه سنو قه كانی ده نگان و بۆمی له ناكاو ته قیندراوه و ترمیبلئ مینرێژكراو ئاراسته بكریت، گه لیک سه خته چو نه هاو لاتی ئاسایی له ده راو كی و باریکی ده رونی سه خته پرۆسه كی به رپوه ده بات. من وای ده بینم ئه مه ریکا هه ر به ته نیا ئامانجیكی نییه، به لكه پرۆگرامیكی له وه فره تر و كارتاری بۆ ئاینده ی ناوچه كه هه یه، عیراق هه نگاوی یه كه می ئامانجه كانییه تی، كورد ده بیته بیرسیت له كاتیكدا ناتوانیت تابه ته مند یه كلاهیه نی خزی له نیو خدی عیراق بپاریزیت؟ چۆن و چۆن له ده قه ریكی به رفه ره تر كار بۆ پاراستنی تابه ته مندیه كانی خزی ده كات؟ ئه گه ر بۆ سه رده میكی دوور نا به لكه هه رچه ند سالیک بۆ بهر له ئیستا بگه رپینه وه، كورد له ئاكامی مملاتی دوو قوتی جدای سه رمایه داری و سۆسیالیزمی بووه قوربانی و نه ی توانی ئه نجامیكی سه ركه و تنو به ده ست بپینیت، دوا ی سه لای بۆ لاپه ری V

نیویۆرک تایمز: ئەمریکا بۆ رێگە‌گرتن له دروستبوونی

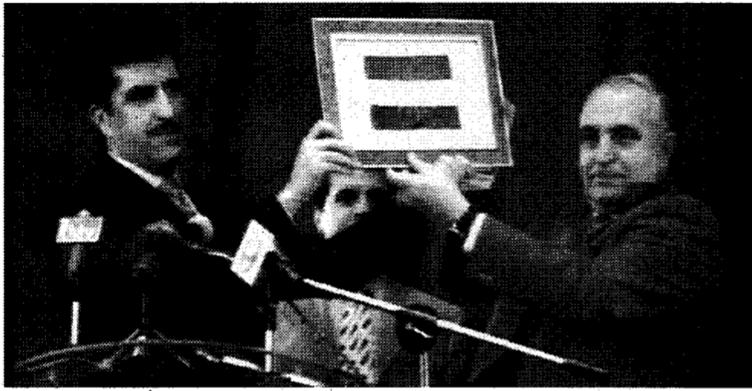
دووله‌تیکی ئایینی له عێراق ته‌نیا پشت به کورد ده‌به‌ستی

په‌یامنەر- له راپۆرتی هه‌واڵیکی رۆژنامه‌ی نیویۆرک تایمز که "ئێندوارد یۆنگ" له باره‌ی کارنامه‌ی کورد پاش راگه‌یاندنی ئەنجامه‌ کۆتاییه‌کانی هه‌لبژاردن ئاماده‌ی کردووه، هاتوووه: ئەگەر ده‌سه‌کهره‌کانی ئێستای کورد تا راگه‌یاندنی ئەنجامه‌کانی کۆتاییه‌ی هه‌لبژاردن سه‌ر بگرن، ئەوا کورد پێگه‌یه‌کی زۆر به‌هێزی ده‌بێ له پرۆسه‌ی پێکهێنانی حکومه‌تی نوێ، به‌تایبه‌تی که ئەوان عه‌لمانی و رهنگه‌ ئه‌وکاته‌ بینه‌ به‌ر په‌سه‌تییکی به‌هێز له‌بهرده‌م هه‌ولی شیععه‌کان بۆ دروستکردنی دووله‌تیکی ئایینی له عێراق. رهنگه‌ ئەمریکا ته‌نها کوردی له‌ده‌ست مابێ بۆ ئەنجامدانی ئەم ئه‌رکه‌ و ته‌نیا پشت به‌کورد ده‌به‌ستی. به‌پێی ئەو ئەنجامه‌ی که تائێستا راگه‌یاندراوه‌ کوردی ده‌توانێ له پرۆسه‌ی پێکهێنانی حکومه‌تی

ئهو ئالایه‌ی پێشوا قازی محهمهد سپاردیه‌ ده‌ست

مسته‌فا بارزانی، له هه‌ولێر له‌لایه‌ن سه‌رۆکی

حکومه‌ته‌وه به‌رز گراهه‌وه

محهمهد له لایه‌ن دوکتور "عه‌لی قازی" خویندراوه‌ و به‌ ناوی بنه‌مه‌لی قازی ریه‌ره‌وه سوپاسی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستانی کرد بۆ هه‌ست کردن به‌و به‌رپرسیاریه‌یه‌ نه‌ته‌وه‌یه‌ که ئەمرۆ له فێستیفالیکی وادا یادی ریه‌ریکی کورد ده‌کاته‌وه و به‌ شانازییه‌وه ئەو به‌رپرسیاریه‌یه‌یه‌وه له‌سه‌ت ده‌گه‌یت.

هه‌ر له ریه‌ره‌سه‌ی کردنه‌وه‌ی فێستیفاله‌که‌دا چه‌ند یاده‌وه‌رییه‌ک له لایه‌ن یاهه‌ران و شۆرشگیرانی کۆماری کوردستان و پێشوا قازی محهمهد ده‌رباره‌ی کۆماری کوردستان له لایه‌ن "گه‌رم زه‌ند" گه‌ریده‌ و جوگرافیاناسی کورد و "هاشم به‌زاز" پێشهرگی کۆماری کوردستان و "خاتوو" فاتیمه‌ "هاوسه‌ری نه‌عمان عیسا بارزانی که به‌ ده‌ستی خۆی له‌گه‌ڵ هاوسه‌ری پێشوا قازی محهمهد ئالای کوردستانیان دوریبوو، هه‌روه‌ها مامۆستا هیدی شاعیر گه‌ردانه‌وه، ئیجنا ئەو ئالایه‌ی قازی محهمهد به‌ بارزانی نه‌مری داو بۆ چارێکی دیکه‌ له لایه‌ن سه‌رۆکی حکومه‌ته‌وه به‌رز گراهه‌وه و له سه‌رسه‌ران به‌رز شکیزیاوه‌وه.

له دانیه‌شتنی دووه‌می فێستیفاله‌که‌شدا "ولیا مێگه‌لتن" نووه‌ری کتیبی "کۆماری کوردستان له مه‌هاباد" بابته‌ی ده‌رباره‌ی ئەم کتیبه‌ به‌ به‌شداری و گه‌نگۆ کردن له‌گه‌ڵ "جوئاتان راندل" و "گه‌رم روه‌تس جیرالد شالیان" له هۆلی هۆتیل شیراتۆن پێشکەش به‌ ئاماده‌ بووان کرد، دانیه‌شته‌که‌ش به‌ سه‌ره‌پرشته‌ی دوکتور که‌ندال نه‌زان "به‌ریه‌وه‌چوو، جیبی ئامازه‌ پیدانه‌ فێستیفالی رۆشنییری "پێشوا قازی محهمهد" ماوه‌ی سی رۆژ به‌رده‌وام ده‌بیت و له مێانه‌ی دانیه‌شته‌ رۆشنییرییه‌کانیدا چه‌ندین بابته‌ له لایه‌ن کوردناسانی بیانی و روناکییرانی کوردستان له ناوخۆ و ده‌ره‌وی هه‌ریمی کوردستان که له هه‌ر چوار پارچه‌کی کوردستان بۆ به‌شداری ئەم فێستیفاله‌ هاتوون له سه‌ر کۆماری کوردستان پێشکەش ده‌کری.

به‌ ناماده‌بوونی نیچیرقان بارزانی سه‌رۆکی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان و ژماره‌یه‌ک له وه‌زیره‌ به‌ریزه‌کان و پارێزگاری هه‌ولێر و چه‌ندین که‌سه‌یه‌تی روناکییر و نووه‌ر و رۆژنامه‌نووسی بیانی و کوردستانی له ناوخۆ و ده‌ره‌وی هه‌ریمی کوردستان به‌ تابه‌تی کوردناسانی رۆژئاوا، وه‌زاره‌تی رۆشنییری حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان دوینی له شاری هه‌ولێری پایته‌ختی هه‌ریمی کوردستان فێستیفالی رۆشنییری پێشوا قازی محهمهدی به‌ ناوینشانی مه‌هاباد و پێشوا قازی محهمهد رۆشنییری و ئەزمون "ساز کرد.

له سه‌ره‌تای ریه‌ره‌سه‌ی کردنه‌وه‌ی فێستیفاله‌که‌دا ویرای نه‌مایشی کۆرالی چوارچه‌را ده‌قیقه‌یه‌ک وه‌ستان بۆ گیانی به‌رزێ شه‌هیدان ریه‌گی رزگاری کوردستان، وه‌زیری رۆشنییری حکومه‌تی هه‌رم سامی شۆرش و تاریکی خوینده‌وه تیدا خۆشحالی به‌ ئاماده‌بوونی میوانان له ده‌ره‌وه‌ و ناوه‌وه‌ی کوردستان له‌م فێستیفاله‌دا ده‌ربری که‌ ریزلیانه‌ له خه‌بات و ئەزمون پێشوا قازی محهمهد.

پاشان سه‌رۆکی حکومه‌تی هه‌رم به‌ریز نیچیرقان بارزانی "بم بۆنه‌یه‌وه و تاریکی خوینده‌وه و تیدا ئامازه‌ی به‌ ئەزمون کۆماری کوردستان که به‌ ریه‌راهه‌تی پێشوا قازی محهمهد و پالێشتی مه‌قالانی له رۆشنییران و نیشمانه‌په‌ره‌رانی کوردستان به‌ گه‌شتی و بارزانی نه‌مر به‌ره‌م هات کرد وه‌ک ئەزمونیکه‌ نه‌ته‌وه‌یی و نیشمانی سه‌رکه‌وتوو له بۆزای رزگاری خوازی که‌له‌که‌مان، سه‌رۆکی حکومه‌ت رۆلی پێشوا قازی محهمهدی به‌ رۆلیکی بالای نه‌ته‌وه‌یی و میژوویی نه‌رخاند و گوته‌ پێشوا قازی محهمهد تاجی سه‌رسه‌ری ئەو سه‌رده‌مه‌ی خه‌باتی نه‌ته‌وايه‌تی گه‌لی کرد بوو.

دواتر وتاری بنه‌مه‌لی پێشوا قازی

نیو ئەو لیسته‌وه. له پێستی ئەلفبایی رادیوکاندا، به ئاسانی ده‌توانن کانالی جی.بی.تی. ئیس. بدۆزنه‌وه. شایانی باسه، جی.بی.تی. ئیس، دوو کانالی هه‌یه، جی.بی.تی. ئیس 1 و جی.بی.تی. ئیس 2. رادیو به‌راهه‌ری - به‌شی فارسی رادیو ئیسرائیل - رادیو "ئاوای ئاشنا" و رادیو کارێکه‌ران، هه‌ر له‌سه‌ر ئەم کاناله‌ له سه‌عاته‌کیکی جیاجیادا بلاو ده‌بنه‌وه. به‌نامه‌کانی "رادیو ده‌نگی کوردستانی ئێران" له رۆژی دووشه‌مه، ریه‌گه‌وتی 7 فیه‌ریه، به‌راهه‌ری به 19 ی ریه‌ندان، هه‌موو رۆژی کاتژمێری دوو به‌ کاتی ئوروپای رۆژئاوا، واته‌ چواروونو به‌ کاتی ئێران له‌سه‌ر هه‌مان کانال بلاو ده‌بیته‌وه.

ئه‌ندامیکی به‌ره‌ی تورکمانی له‌سه‌ر ساخته‌کاری له

هه‌لبژاردن ده‌ستگیر کرا

ده‌نگدان کاری کردوو و ٢٠٠ فۆرمی ده‌نگدانی جیا کردوه‌ته‌وه و له هه‌ولی ئه‌وه‌دا بووه به‌ناوی چه‌به‌وه‌ پرێان بکاته‌وه، به‌لام پۆلیس ده‌ستگیری کرد و ئیستا لیکۆلینه‌وه‌ی له‌گه‌لدا ده‌کریته‌.

تورکیا داوا ده‌کات له ده‌ستوری

عێراقیدا که‌رکوک بکریته

شارێک که کورد نه‌توانن

بیخه‌نه‌وه سه‌ر کوردستان

په‌یامنەر- تورکیا داوا ده‌کات له ده‌ستوری داهاتووی عێراقیدا بره‌گه‌یه‌ک جێی بره‌گی 58 بکریته‌وه که به‌و پێیه‌ بنوسریته که‌رکوک شاری هه‌موو عێراقیه‌کانه‌وه و کورد نه‌توانن له داهاتویدا بۆ گه‌راندنه‌وه‌ی بۆ سه‌ر هه‌ریمی کوردستان ریفراندۆمی بۆ بکه‌ن.

به پێی هه‌واڵی رۆژنامه‌ی Ortadogu ی تورکی، وه‌زاره‌تی ده‌ره‌وه‌ی تورکیا ئیستا هه‌موو هه‌ولی خۆی له‌سه‌ر ئه‌وه‌ چر کردۆته‌وه که کورد نه‌توانن له داهاتویدا له ریه‌گی ریفراندۆمیکه‌وه که‌رکوک بکریته‌وه سه‌ر کوردستان.

رۆژنامه‌که ده‌لی که‌وا هه‌وله‌کانی وه‌زاره‌تی ده‌ره‌وه به‌و ئاراسته‌یه‌ که ئەمریکا له‌لایه‌ن کانی دیکه‌ی وه‌ک شیععه و عاره‌بی سووننه‌ رازی بکات که له ده‌ستوری داهاتویدا بنوسریته که که‌رکوک شاریکی عێراقیه‌یه. سه‌رچاوه‌ دیپلۆماسیه‌یه‌کانی تورکیا پێتوانایه که ئه‌وه ته‌نها ئەوان نین که له‌باره‌ی ئایینه‌دی که‌رکوک به‌ نیه‌گه‌ران، بۆیه ده‌توانن سوود له‌م ده‌رفه‌ته‌ وه‌ربگرن و به پێی فۆرمۆلی ره‌تکردنه‌وه‌ی ده‌ستور له لایه‌ن سێ ویلايه‌ته‌وه وابه‌ن شیععه و عاره‌به سونیه‌کان ئەو ده‌ستوره‌ ره‌ت بکه‌نه‌وه که تێیدا بواری بۆ ئەنجامدانی ریفراندۆم له که‌رکوک هه‌بیت.

تایبه‌تمه‌ندییه‌کان: هات بێرد، سێژده پله‌ی رۆژه‌لاتی، فریکانس 12596، ئانتین به‌ شیوه‌ی ستوونی، سیمبۆل ره‌یت 27500، ئی.ئی.ئی، ئی.ئی.ئی، ئی.ئی.ئی، له‌سه‌ر چوار % کانالی جی.بی.تی. ئیس.یه‌ک.

Satellite: Hotbird 13 East
Freq: 12596 GHZ
Ant: Vertical
Symbolrate: 27500
FEC:3/4
Channel: GBTS1

بۆ ئه‌وه‌ی ئێوه‌ به‌ریز به ئاسانی ده‌توانن ئەم کاناله‌ بدۆزنه‌وه، سه‌ره‌تا وه‌رگر (گه‌رنه‌ی) ماوه‌اره‌که‌ بخره‌ سه‌ر "هات بێرد"، دواتر ده‌ست بێنن به‌و دوگه‌یه‌دا که لیستی رادیوکان پێشان ده‌دات و بچنه

په‌یامنەر- به‌پێی هه‌واڵیکی هه‌فته‌نامه‌ی (باسه‌ره) رۆژی ده‌نگدانه‌که پۆلیسی خورماتوو ئه‌ندامیکی سه‌ر به چه‌به‌ی تورکمانی گرت. ژێده‌ریکی ئاگادار له‌م باره‌یه‌وه پێی راگه‌یاندین، ئەو ئه‌ندامه‌ی چه‌به‌ ده‌رفه‌تی ئه‌وه‌ی قۆزته‌وه که وه‌ک کارمه‌ندیکی بنکه‌ی

Impressum
خاوه‌نی رۆژنامه
Peyama Kurd Verlag
Peyama Kurd
Thomas-Mann-Str. 22
53111 Bonn / Germany
Fon: +49 (0)228) 18 00 654
+49 (0)228) 18 00 655
Fax: +49 (0)228) 18 00 656
www.peyama-kurd.com
info@peyama-kurd.com

ژماره‌ ته‌له‌فۆنی ئه‌مڕۆ
49 (0228) 41 02 801
ده‌ستێ نووسه‌ران
کۆماریکی ژێری
دانا عه‌لی، فه‌یوس فه‌یق، زه‌مان عه‌زیز،
مۆزار جاف، جوئیار دارفروش، مه‌نسور سیدی
مسته‌فا چوارناهی
کۆماریکی ژۆری
فاهال نه‌ججه‌لیک، سه‌یوان حاجی به‌رگه‌،
سه‌یمان ئه‌لیخانی، ز. پیرکه‌مال
کۆماریکی (زازاکی)
سه‌یخان کۆر
په‌یامی کورد به‌ مه‌لی خۆی ده‌زانێ که ئەو
بابه‌تانه‌ی پێی ده‌کات کۆرت بکاته‌وه و له
باری رۆژمان راسته‌مان کاته‌وه و یاده‌ی
بلاوگه‌وه‌ له‌ شۆنیه‌ر چاپ ده‌کات.
په‌یامی کورد ئاماره‌ ئه‌و مه‌له‌تانه‌ی که یار
و هه‌زێش تابه‌جی تێدا به‌ بلاو نه‌کاته‌وه.

کورده‌کانی باکووری عێراق

پرۆقه‌ی سه‌ربه‌خۆیی ده‌گه‌ن

ئهو کوردانه‌ی له هه‌لبژاردنه‌کانی عێراقدا بوونه هیزی دووه‌م، په‌خشی ته‌له‌فزیۆنی و رادیۆیی و چاپه‌مه‌نی ئاراسته‌ی کورده‌کانی ده‌ره‌وه‌ی عێراق ده‌گه‌ن. ئەو کوردانه‌ی له باکووری عێراقدا پرۆقه‌ی سه‌ربه‌خۆیی ده‌گه‌ن، له میدیاکانی خۆیاندا زیاتر له‌سه‌ر پروپاگه‌نده‌ ده‌وه‌ستن، پارته‌ی دیموکراتی کوردستان و یه‌کیته‌ی نیشتمانی کوردستان له رێی که‌ناله‌ ئاسمانیه‌کانیاوه‌ ده‌یانه‌وێت بۆ کورده‌کانی تورکیا و کورده‌کانی ده‌ره‌وه‌ی عێراق به‌رنامه‌کانیان په‌خش بکه‌ن. KDP دووه‌مین که‌نالی ئاسمانی خۆی ZagrosTV که ئیستا په‌خشی تێستی ده‌ستپیکردوه‌ ده‌کاته‌وه و ده‌یه‌وێت ئەم که‌ناله‌ بۆ بانگه‌شه‌ی کورده‌کانی سوریا و تورکیا و ئێران به‌کاربه‌نیت، له هه‌مان پرۆگرامدا رادیۆی ده‌نگی کوردستانیش هه‌یه، هه‌روه‌ها رۆژنامه‌ی KDP "په‌یامی کورد"!! ئاماده‌کاری خۆی ده‌کات که له تورکیا و بلووبیته‌وه و KurdistanTV له تورکیا له RojTV زیاتر ته‌ماشای ده‌کریته. RojTV, MeTV, KurdSat, SaherTV به‌ زمانی کوردی بۆ کورده‌کان په‌خش ده‌کات و KNNTV یش بۆ کورده‌کانی سوریا له‌سه‌ر ئەنته‌رنه‌ت په‌خش ده‌کات.

نامق سووکا رۆژنامه‌ی میلیه‌تی تورکی

پێشوازی له ده‌یه‌ی فه‌جر به

شیوه‌یه‌کی جیاواز

هه‌واڵی کوردستانی رۆژه‌لات - لوانی شاری مه‌ریوان ئەمه‌سال وه‌ک سالان و شوپه‌ته‌کانی تری ئێران ناچار کراون که به‌شداری له‌و بۆنانه‌دا بکه‌ن که به‌ بۆنه‌ی سه‌رکه‌وتنی کۆماری ئیسلامی له‌ سالی 1979 (1357) له ولاتی ئێران به‌ریه‌ ده‌چن. به‌لام ئەم به‌شدارییه‌ی شیوه‌یه‌کی جیاوازی له‌ سالانی پێشوو و شوپه‌ته‌کانی تری ئێران به‌ خۆوه‌ گرتوووه. لوانی ئەم شاره‌ هه‌ستاون به‌ دراندنی ئەو دروشمو و پێتانه‌ی که بهم بۆنه‌یه‌وه له‌و شاره‌دا داگه‌رتوون. هه‌روه‌ها ئەو پارچانه‌ی که بهم بۆنه‌یه‌وه به‌ سه‌ر قوتابخانه‌که‌وه هه‌لواسه‌رابوون ئاگریان تێبه‌ردراوه که ئەم کاره‌ بۆته‌ هۆی توورپه‌ی به‌ریه‌به‌رانی ئەم مه‌راسیمانه‌.

هه‌لیکی تری ئاو له‌دوگانه‌وه

بۆ سلیمانی راده‌کیشریته

PUKmedia گه‌نگۆکۆ ده‌رباره‌ی چۆنیه‌تی جیه‌جیکه‌ردن و دانانی میکانیزمی گونجاو بۆ پرۆژه‌ی راکێشانی هه‌لی دووه‌می ئاوی دوکان-سلیمانی ته‌وه‌ری سه‌ره‌گی ئەو کۆبوونه‌وه‌یه‌ بوو که رۆژی ٢/٧ له‌سلیمانی به‌ئاماده‌بوونی حاکم قادر چه‌مه‌جان سه‌رۆکی شاره‌وانی سلیمانی و سه‌ربه‌ست عوسمان به‌ریه‌به‌ری ئاوی سلیمانی و چارلس فه‌یلینگ نوێنه‌ری کۆمپانیای فلۆر ئامیک-ئهمریکی و تیری هاریسۆن به‌ریه‌به‌ری پرۆژه‌کان، به‌ریه‌به‌ر.

له‌م باره‌یه‌وه سه‌رۆکی شاره‌وانی سلیمانی له‌لێدوانیکیدا بۆ کوردستانی نوێ رایگه‌یاند: پرۆژه‌ی راکێشانی هه‌لی دووه‌می ئاوی دوکان-سلیمانی له‌ناوه‌پراستی مانگی ئازاری ئەمه‌سالدا ده‌ستپێده‌کات و له‌ماوه‌ی سال و نیوکیکا ته‌واوده‌بیت، هه‌روه‌ها گوته‌ی: پرۆژه‌که ١٥٠ ملیۆن دۆلاری بۆ ته‌رخانه‌کراوه‌ به‌ته‌واوبوونیشی به‌ری هاتووی ئاو له ٦ هه‌زار مه‌تر سێجاوه‌ بۆ ١٠ هه‌زار مه‌تر سێجا زیاد ده‌کات و جگه له‌شاری سلیمانی هه‌واڵاتیانی شارۆچکه‌ی چه‌مه‌مالیش سوود له‌پرۆژه‌که‌ وه‌رده‌گرن و له‌تاسلۆجه‌وه‌ لقیکی لێ جیاده‌بیته‌وه، که‌کێشه‌ی ئاو له‌شاری سلیمانی و چه‌مه‌مال چاره‌سه‌ر ده‌کات. سه‌رۆکی شاره‌وانی روونیشیکرده‌وه: ئەم پرۆژه‌یه‌ یه‌کیکه‌ له‌پرۆژه‌ خه‌مه‌نگه‌زاریه‌کانی به‌رنامه‌ی ساپی ٢٠٠٥ ی ئەنجومه‌نی شاره‌وانی سلیمانی.

به‌بری ١٤ ملیۆن دۆلار لێدانی تونیلی

هه‌یه‌سولتان ده‌ستپیکرد

PUKmedia پرۆژه‌ی تونیلی هه‌یه‌سولتان، به‌مه‌به‌ستی کورتکردنه‌وه‌ی ریه‌گی هاتووچۆی نیوان چنارۆک-کۆیه‌ و نه‌هیشته‌ی مه‌ترسی هاتووچۆکردن به‌شاخی هه‌یه‌سولتاندا که‌وته‌ بواری جیه‌جیکه‌ردنه‌وه. له‌و باره‌یه‌وه فه‌می محهمهد تۆفیق ئەندازیاری سه‌ره‌پرشته‌یارو به‌ریه‌به‌ری ریه‌گابانی سلیمانی به‌ کوردستانی نوێ رایگه‌یاند: پرۆژه‌که له‌لایه‌ن سه‌رۆکایه‌تی ئەنجومه‌نی وه‌زیران و وه‌زاره‌تی شه‌غال و ئاوه‌دانکردنه‌وه‌وه به‌ریاری له‌سه‌ردراوه‌و بریتیه‌ی له‌دروستکردنی تونیلیک به‌دریژایی ١٢٠٠ مه‌تر که‌ئهمدیوو ئەودیبوی شاخی هه‌یه‌سولتان ده‌بێت، تونیلیکه‌ ده‌رچه‌یه‌کی له‌سه‌ر ریه‌گی بیستانه‌-چنارۆک-کۆیه‌وه ده‌رچه‌یه‌کی تری

China Railway چینی و گروپی نزاری کوردیه‌وه به‌سه‌ره‌پرشته‌ی وه‌زاره‌تی شه‌غال و ئاوه‌دانکردنه‌وه- به‌ریه‌به‌راهه‌تی ریه‌گابانی سلیمانی جیه‌جی ده‌کریته و ١٤٤٢٢٥٠٠ دۆلاری بۆ دابینکراوه‌و کارکردن تێیدا له ٢٠٠٥/١/١٥ ده‌ستپیکردوووه به‌ریاره‌ له ٢٠٠٦/١/١٥ ته‌واوبکریته

لاپەری ٦

٢٠٠٥/٢/١١

روژنامه بەکی هەفتانە گشتیە

ژمارە ٢٣ (سالی بەکەم)

بارزانی : هەلبژاردن کۆتایی بە شوڤینیەتی عەرەب و دەسلەلاتی یەکلایەنە هینا

Peyamner - ئەمەى خوارەووە دیداریکی کورتە کە مالبەری (کەرکۆک کوردستان) لەگەڵ بەرێز مەسعود بارزانی سەرۆکی پارێزگای دیموکراتی کوردستان سازى داو، لێزەدا دەقی ئەو دیدارە چارێکی دیکە بلاو دەکەینەو.

عارف زێرەقان: دواى هەلبژاردنەکانی کوردستان و عێراق، کورد لە چ قونایەکی دەربازی چ قونایەکی یوو و چ دەرفەتێکی نوێ بۆ کورد هاتە ئاراوە ؟ **مەسعود بارزانی:** ئەم هەلبژاردنە کۆتاییان بە قونایەکی رەشى میژووی عێراق هینا، کۆتایی بە دیکتاتۆریی هینا، کۆتایی بە شوڤینی عەرەب و دەسلەلاتی یەکلایەنە هینا، ئەم هەلبژاردنە دەرگایەکی گەرەیان کردووە، هیواوەکی گەرەیان بەخشی و ئاسۆیەکی فراوانی لە بەردەم گەلی کورد کردووە، بۆیەشە ئێمە لە قونایەکی زۆر سەخت و خۆیناوی دەربازمان یوو و ئیستا ئەو دەسکەوتانەى هەمانە، جیگیریان دەکەین .

عارف زێرەقان: بەپێی ئەو رێککەوتنەى نیوان پارێزگای دیموکراتی کوردستان و یەکی نیشتمانی کوردستان، جەلال تالەبانی لە چوارچێوەی لیستی کورد بۆ پەرلەمانی عێراق دەچیتە بەغدا و لەوێ دەستبەکار دەبیت، ئایا ئێوە بە یەکلایەنی وازتان لە بەغدا هێتارو ؟ **مەسعود بارزانی:** بەغدا پایتەختی عێراقە و پەيوەندییەکانمان لەگەڵ بەغدا گەرە و بیگومان هەندێ جار سەردانی بەغدا دەکەم .

عارف زێرەقان: سەردان نا، بەلام کار و پۆست نا ؟ **مەسعود بارزانی:** نا نا، کار و پۆست مەحاله، مومکین نییە، بەلام سەردان و راویژ و هاوکاری دەبیت، پۆست مومکین نییە .

عارف زێرەقان: لە هەلبژاردنەکاندا لە کەرکۆک لیستی کورد، واتە لیستی برابەرێکی کەرکۆک 70% تا 75% دەنگی هێتارو، ئایا دواى ئەم هێزە گەرەبیە کورد و دواى ئەم دەنگەى گەل، هیچ هێزێک یان دەولەتێک، بۆ نمونە ئەمریکا، ئەوروپا یان دەولەتێکی دیکە دەتوانن واتان لى بکات واز لە کەرکۆک بێتن ؟

مەسعود بارزانی: بە تەنیا مردن دەتوانن رێم لى بکەن، ئەگەرنا مومکین نییە هیچ هێزێک یان هیچ دەولەتێک وام لى بکات واز لە کەرکۆک بێتن، مەحاله و مومکین نییە وازی لى بێتن و هەلبژاردنەکانیش ناسنامەى کەرکۆکیان سەلامان . کاتیک دەمانگوت

ناسنامەى کەرکۆک کورد و کوردستانیە، ئەوانەى برابەر نەدەکرد و راستیان نەدەبێن. ئیستا-بێنیان کە راستی و ناسنامەى کەرکۆک چیه . **عارف زێرەقان:** جەلال تالەبانی هەندێ جار لە لێدوانەکاندا باس لە مۆدیولی برزکسێل دەکات و دەلى رێگەچارەبەکی وەک هی برزکسێل بۆ کەرکۆک دەدۆزێنەر، هەندێ کەسێش ئەم لێدوانانەى جەلال

هیوا عەلى ئاغا - هوندا

پیرۆزبایەک لەگەڵ

پرسیاریک بۆ سەرکردهکانی کورد

• میلیهتی ستهمدیدهی کورد هەردەم باجی هە ئەى سەرکردهکانی داووە ئەگەڵ ئەو هیش هێج روژێ بریاری ئەو هە داووە کە پشت لە سەرکردهکانی بکا

لاپەری ٢

غازی حەسەن - ئەمریکا

هەلبژاردنەکانی عێراق ئەنجام

دران و مەترسیەکانی

روژەهەلاتیش هەرمان !!!

• کورد بە بەشداریکردن لە هەلبژاردنەکاندا ناگاتە کۆتایی ئەو رێگە سەختەى دەیان ساڵە لە پیناوی تێدەکوشتیت

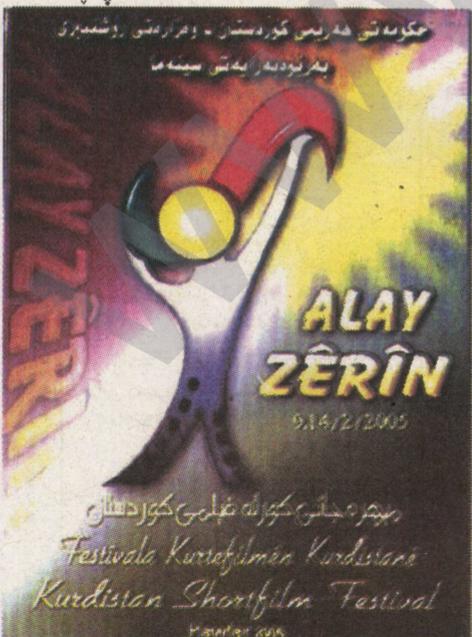
• ئایا کورد لە روژانی هاتوودا چون و ئەگەڵ چ هیز و لایەنیکدا دواروژی کوردستان بە شیوہبەکی دەستوری دیار دەکات

لاپەری ٣

فستیڤالی کورتە فیلمی کوردی

لە هەولێر دەستی پیکرد

لاپەری ٤

یەکەم گەشتی ئاسمانی بە شیوہبەکی رەسمى لە نیوان فرۆکەخانەى

هەولێر و جیهانی دەرەوهدا دەستی پیکرد

Peyamner - کاتژمێر ١٠ى بەیانی سێ شەممە رێکەوتی ٢٠٠٥/٢/٨ یەکەم گەشتی ئەزمونی لە فرۆکەخانەى نێو دەولەتیی هەولێرەو بۆ دەرەوهدی ولات دەستی پیکرد و لەمەولاش هاوولاتیان دەتوانن لەرێگای ئەو فرۆکەخانەیهووە گەشت بۆ دەرەوهدی ولات بکەن.

لەو گەشتەدا ٣٠هاوولاتی هەریمی کوردستان بەرەو عەمان بەرێکەوتن و چاوەرەوان دەکریت لە ٢٨ ئەم مانگەشدا گەشتی دووهم ئەنجام بەریت

فازل میرانی ئەندامی مەکتەبی سیاسی پارێزگای دیموکراتی کوردستان لە لێدوانیکدا کە لە فرۆکەخانەو بۆ روژنامەوانانی دا، هیواى خواست کە هێلى ئاسمانی کوردستان ببیتە هێلیکی نێو دەولەتیی چالاک و هەرەها گوتی "ئومیدمان ئەو هیه کە هێلیکی راستەوخۆ لەنیوان هەریمی کوردستان و تورکیادا بکریتهو، چونکە تورکیا پردی پەڕینهو هێ نیوان ئاسیا و ئەوروپایە".

شایانی باسە هاوولاتیان بە پاسپۆرتی عێراقی دواى وەرگرتنی فیزە لە بالیۆزخانەى ولاتان لە عێراق، جگە لە سوریا و ئەردەن، دەتوانن لە

رێگەى فرۆکەخانەى نێو دەولەتى هەولێر سەفەر بۆ دەرەوهدا بکەن. ■■■